

ZAŁĄCZNIK A

**PRZEPISY OGÓLNE I PRZEPISY DOTYCZĄCE
MATERIAŁÓW I PRZEDMIOTÓW
NIEBEZPIECZNYCH**

CZEŚĆ 1

Przepisy ogólne

DZIAŁ 1.1

ZAKRES I STOSOWANIE

1.1.1 Struktura

Załączniki A i B do ADR składają się z dziewięciu części. Załącznik A zawiera części od 1 do 7, a załącznik B części 8 i 9. Każda część podzielona jest na działy, a każdy dział podzielony jest na rozdziały i podrozdziały. W obrębie każdej części jej numer podawany jest łącznie z numerami działów, rozdziałów i podrozdziałów, np. numer „4.2.1” oznacza część 4, dział 2, rozdział 1.

1.1.2 Zakres

1.1.2.1 W rozumieniu artykułu 2 ADR, załącznik A określa:

- (a) towary niebezpieczne, które nie są dopuszczone do przewozu międzynarodowego;
- (b) towary niebezpieczne, które są dopuszczone do przewozu międzynarodowego oraz przypisane do nich warunki (w tym wyłączenia) dotyczące w szczególności:
  - klasyfikacji towarów, łącznie z kryteriami klasyfikacyjnymi oraz odpowiednimi metodami badań;
  - stosowania opakowań (w tym pakowania razem);
  - stosowania cystern (w tym napełniania);
  - procedur nadawczych (w tym oznakowania i stosowania nalepek ostrzegawczych na sztukach przesyłki i na środkach transportu, a także wymaganych dokumentów i informacji);
  - przepisów z zakresu konstrukcji, badania i dopuszczania opakowań i cystern;
  - stosowania środków transportu (w tym załadunku, ładowania razem i rozładunku).

1.1.2.2 Załącznik A zawiera następujące przepisy, które zgodnie z artykułem 2 ADR, odnoszą się do załącznika B lub do obu wymienionych załączników:

- 1.1.1 Struktura;
- 1.1.2.3 (Zakres załącznika B);
- 1.1.2.4
- 1.1.3.1 Wyłączenia wynikające z charakteru operacji transportowych;
- 1.1.3.6 Wyłączenia dotyczące ilości przewożonych w jednostce transportowej;
- 1.1.4 Stosowanie innych przepisów;
- 1.1.4.5 Przewóz inny niż drogowy;
- dział 1.2 Definicje i jednostki miar;
- dział 1.3 Szkolenie osób zaangażowanych w przewóz towarów niebezpiecznych;
- dział 1.4 Obowiązki uczestników przewozu w zakresie bezpieczeństwa;
- dział 1.5 Odstępstwa;
- dział 1.6 Przepisy przejściowe;
- dział 1.8 Kontrola oraz inne środki wspomagające, stosowane w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami bezpieczeństwa;
- dział 1.9 Ograniczenia transportowe wprowadzane przez właściwe władze;
- dział 1.10 Przepisy dotyczące ochrony towarów niebezpiecznych;
- dział 3.1 Przepisy ogólne;

dział 3.2 Kolumny (1), (2), (14), (15) i (19) (stosowanie przepisów Części 8 i 9 w odniesieniu do indywidualnych materiałów i przedmiotów).

1.1.2.3 W rozumieniu artykułu 2 ADR, załącznik B określa wymagania dotyczące konstrukcji, wyposażenia i używania pojazdów przewożących towary niebezpieczne, dopuszczonych do przewozu, tj.:

- wymagania dotyczące załogi pojazdu, wyposażenia, postępowania i dokumentacji;
- wymagania dotyczące konstrukcji i dopuszczenia pojazdów.

1.1.2.4 Wyraz „pojazdy” użyty w artykule 1 (c) ADR nie odnosi się wyłącznie do jednego i tego samego pojazdu. Przewóz międzynarodowy pomiędzy nadawcą i odbiorcą, wskazanymi w dokumencie przewozowym, może być wykonywany przy użyciu kilku różnych pojazdów, pod warunkiem, że odbywa się on na terytorium co najmniej dwóch Umawiających się Stron ADR.

1.1.3 Wyłączenia

1.1.3.1 Wyłączenia wynikające z charakteru operacji transportowych

Przepisy zawarte w ADR nie mają zastosowania do:

- (a) przewozu towarów niebezpiecznych wykonywanego przez osoby prywatne, jeżeli towary te znajdują się w opakowaniach stosowanych w sprzedaży detalicznej i służą tym osobom do osobistego użytku, użytku w gospodarstwie domowym lub w związku z ich aktywnością sportowo-rekreacyjną, pod warunkiem, że zastosowano środki zapobiegające uwolnieniu się zawartości w normalnych warunkach przewozu. Jeżeli towarami tymi są materiały ciekłe zapalne przewożone w naczyniach do wielokrotnego napełniania, napełnianych przez osobę prywatną lub dla niej, to zawartość w pojedynczym naczyniu nie powinna przekraczać 60 litrów i 240 litrów na jednostkę transportową. Towarów niebezpiecznych znajdujących się w DPPL, dużych opakowaniach lub w cysternach nie uważa się za przeznaczone do sprzedaży detalicznej;
- (b) przewozu maszyn lub urządzeń niewymienionych w niniejszym załączniku, które mogą zawierać towary niebezpieczne w swoich podzespołach lub w wyposażeniu, pod warunkiem, że zastosowano środki zapobiegające uwolnieniu się tych towarów w normalnych warunkach przewozu;
- (c) przewozu towarów wykonywanego przez przedsiębiorstwa w przypadkach, gdy ma on charakter pomocniczy wobec ich zasadniczej działalności, np. dostaw na teren budów, zwrotów z terenów budów oraz dostaw lub zwrotów w związku z przeglądami, naprawami i konserwacją urządzeń, w ilościach nie większych niż 450 litrów na opakowanie i w ramach maksymalnych ilości podanych pod 1.1.3.6. Należy zastosować środki zapobiegające uwolnieniu się zawartości opakowań w normalnych warunkach przewozu. Niniejsze wyłączenie nie ma zastosowania do klasy 7.

Przewóz wykonywany przez przedsiębiorstwa, o których mowa, w celu ich zaopatrzenia lub wewnętrznej i zewnętrznej dystrybucji, nie podlega niniejszemu wyłączeniu;
- (d) przewozu wykonywanego przez właściwe władze w ramach działań ratowniczych lub przewozu nadzorowanego przez te władze, o ile przewóz ten jest konieczny ze względu na prowadzone działania ratownicze, w szczególności:
  - przewozu i holowania pojazdów przewożących towary niebezpieczne, w przypadku, gdy pojazdy te uczestniczyły w wypadku lub są uszkodzone; lub

- przewozu mającego na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się towarów niebezpiecznych na miejscu wypadku lub awarii, odzysk tych towarów oraz ich przemieszczenie do najbliższego, odpowiedniego i bezpiecznego miejsca;
- (e) przewozu o charakterze ratunkowym, mającym na celu ratowanie ludzkiego życia lub ochronę środowiska, pod warunkiem, że zostały podjęte wszystkie środki niezbędne dla zapewnienia pełnego bezpieczeństwa takiego przewozu;
- (f) przewozu próżnych nieoczyszczonych stacjonarnych zbiorników magazynowych, które zawierały gazy klasy 2 grup A, O lub F, materiały klasy 3 lub 9, należące do II lub III grupy pakowania, lub pestycydy klasy 6.1, należące do II lub III grupy pakowania, pod następującymi warunkami:
  - wszystkie otwory, z wyjątkiem otworów dla urządzeń obniżających ciśnienie (o ile występują), są zamknięte hermetycznie;
  - zastosowano środki zapobiegające uwolnieniu się zawartości w normalnych warunkach przewozu; oraz
  - ładunek jest unieruchomiony w klatce, w koszu lub w innym urządzeniu do przenoszenia lub jest zamocowany na pojeździe lub w kontenerze, w taki sposób, że nie nastąpi jego obluźowanie lub przesunięcie w normalnych warunkach przewozu.

Niniejsze wyłączenie nie ma zastosowania do stacjonarnych zbiorników magazynowych, które zawierały odczulone materiały wybuchowe lub materiały, których przewóz jest zabroniony przez ADR.

UWAGA: W odniesieniu do materiałów promieniotwórczych, patrz 1.7.1.4.

1.1.3.2 Wyłączenia dotyczące przewozu gazów

Przepisy zawarte w ADR nie mają zastosowania do przewozu:

- (a) gazów znajdujących się w zbiornikach pojazdu i służących do jego napędu lub do pracy jego wyposażenia (np. urządzenia chłodniczego), w związku z wykonywaniem operacji transportowej;
- (b) gazów znajdujących się w zbiornikach paliwowych pojazdów przewożonych. Zawór pomiędzy zbiornikiem gazu a silnikiem powinien być zamknięty, a obwód elektryczny powinien być przerwany;
- (c) gazów grup A i O (zgodnie z 2.2.2.1), których ciśnienie w naczyniu lub w cysternie w temperaturze 20°C nie przekracza 200 kPa (2 bary), i które podczas przewozu nie są w stanie skroplonym lub schłodzonym skroplonym. Niniejsze wyłączenie obejmuje wszystkie rodzaje naczyń i cystern oraz części maszyn i urządzeń;
- (d) gazów znajdujących się w wyposażeniu eksploatacyjnym pojazdu (np. w gaśnicach), w tym w częściach zapasowych (np. w napompowanych oponach); niniejsze wyłączenie stosuje się również do napompowanych opon przewożonych jako ładunek;
- (e) gazów znajdujących się w wyposażeniu specjalnym pojazdu, które są niezbędne do pracy tego wyposażenia podczas przewozu (systemów chłodzących, zbiorników do ryb, podgrzewaczy itp.), jak również zbiorników zapasowych do takiego wyposażenia lub próżnych, nieoczyszczonych zbiorników przeznaczonych do wymiany, przewożonych w tej samej jednostce transportowej;
- (f) gazów zawartych w żywności (z wyjątkiem UN 1950), w tym w napojach gazowanych;
- (g) gazów znajdujących się w piłkach przeznaczonych do użytku w sporcie; oraz

- (h) gazów znajdujących się w żarówkach, jeżeli są one tak zapakowane, że rozrzut wywołany pęknięciem żarówki ograniczony będzie do wewnętrznej przestrzeni sztuki przesyłki.

1.1.3.3 Wyłączenia dotyczące przewozu paliw płynnych

Przepisy zawarte w ADR nie mają zastosowania do przewozu:

- (a) paliwa znajdującego się w zbiornikach pojazdu i służącego do jego napędu lub do pracy jego wyposażenia, w związku z wykonywaniem operacji transportowej.

Paliwo, o którym mowa, może być przewożone w zbiornikach stałych, zgodnych z odpowiednimi przepisami, połączonych bezpośrednio z silnikiem pojazdu lub jego dodatkowym wyposażeniem lub w przeznaczonych do tego celu zbiornikach przenośnych (np. w kanistrach).

Pojemność całkowita zbiorników stałych nie powinna przekraczać 1500 litrów na jednostkę transportową, a pojemność zbiornika zamocowanego na przyczepie nie powinna przekraczać 500 litrów. W zbiornikach przenośnych dopuszcza się przewóz najwyżej 60 litrów paliwa na jednostkę transportową. Ograniczeń niniejszych nie stosuje się do pojazdów służb ratowniczych;

- (b) paliwa znajdującego się w zbiornikach pojazdów lub innych środków transportu (np. łodzi), przewożonych jako ładunek, jeżeli paliwo to przeznaczone jest do ich napędu lub do pracy ich wyposażenia. Podczas przewozu, wszystkie kurki paliwowe pomiędzy silnikiem lub wyposażeniem a zbiornikiem paliwa powinny być zamknięte, z wyjątkiem przypadku, gdy konieczne jest utrzymywanie pracy wyposażenia. W koniecznych przypadkach, pojazdy lub inne środki transportu powinny być załadowane w pozycji stojącej i zabezpieczone przed upadkiem.

1.1.3.4 Wyłączenia wynikające z przepisów szczególnych lub dotyczące towarów niebezpiecznych pakowanych w ilościach ograniczonych lub wyłączonych

UWAGA: W odniesieniu do materiałów promieniotwórczych, patrz 1.7.1.4.

- 1.1.3.4.1 Niektóre przepisy szczególne działu 3.3 wyłączają spod wymagań ADR - częściowo lub w całości - przewóz określonych towarów niebezpiecznych. Wyłączenie to ma zastosowanie w przypadkach, gdy taki przepis szczególny wskazany jest w kolumnie (6) tabeli A w dziale 3.2, w pozycjach dotyczących towarów, o których mowa.

- 1.1.3.4.2 Niektóre towary niebezpieczne mogą być przedmiotem wyłączenia, pod warunkiem, że spełnione są wymagania działu 3.4.

- 1.1.3.4.3 Niektóre towary niebezpieczne mogą być przedmiotem wyłączenia, pod warunkiem, że spełnione są wymagania działu 3.5.

1.1.3.5 Wyłączenia dotyczące próżnych, nieoczyszczonych opakowań

Próżne, nieoczyszczone opakowania (w tym duże pojemniki do przewozu luzem (DPPL) i duże opakowania), które zawierały materiały klas 2, 3, 4.1, 5.1, 6.1, 8 i 9, nie podlegają przepisom ADR, jeżeli zastosowano środki wystarczające do usunięcia wszystkich zagrożeń. Zagrozenia uważa się za usunięte, jeżeli zastosowano środki wystarczające do usunięcia wszystkich zagrożeń określonych w klasach od 1 do 9.

1.1.3.6 Wyłączenia dotyczące ilości przewożonych w jednostce transportowej

1.1.3.6.1 W rozumieniu niniejszego podrozdziału, towary niebezpieczne zaliczone są do kategorii transportowych 0, 1, 2, 3 lub 4, zgodnie ze wskazaniem w kolumnie (15) tabeli A w dziale 3.2. Późne, nieoczyszczone opakowania, które zawierały materiały należące do kategorii transportowej „0”, zaliczone są również do kategorii transportowej „0”. Późne, nieoczyszczone opakowania, które zawierały materiały należące do kategorii transportowej innej niż „0”, zaliczone są do kategorii transportowej „4”.

1.1.3.6.2 Jeżeli ilość towarów niebezpiecznych przewożonych w jednostce transportowej nie przekracza ilości podanych w kolumnie (3) tabeli 1.1.3.6.3 dla danej kategorii transportowej (w przypadku, gdy towary niebezpieczne przewożone w jednostce transportowej należą do tej samej kategorii transportowej) lub ilość ta nie przekracza ilości obliczonej zgodnie z 1.1.3.6.4 (w przypadku, gdy towary niebezpieczne przewożone w jednostce transportowej należą do różnych kategorii transportowych), to towary te mogą być przewożone w sztukach przesyłki w jednej jednostce transportowej bez stosowania następujących przepisów:

- działu 1.10, z wyjątkiem materiałów i przedmiotów klasy 1, o numerach UN: 0029, 0030, 0059, 0065, 0073, 0104, 0237, 0255, 0267, 0288, 0289, 0290, 0360, 0361, 0364, 0365, 0366, 0439, 0440, 0441, 0455, 0456 i 0500 oraz z wyjątkiem materiałów klasy 7, z wyłączeniem sztuk przesyłek zawierających materiały o numerach UN 2910 i 2911, gdy poziom aktywności przekracza wartość A_2 ;
- działu 5.3;
- rozdziału 5.4.3;
- działu 7.2, z wyjątkiem: V5 i V8 z rozdziału 7.2.4;
- CV1 z rozdziału 7.5.11;
- części 8, z wyjątkiem: 8.1.2.1(a),
8.1.4.2 do 8.1.4.5,
8.2.3,
8.3.3,
8.3.4,
8.3.5,
działu 8.4,
S1(3) i (6),
S2(1),
S4,
S14 do S21 oraz
S24 z działu 8.5;
- części 9.

1.1.3.6.3 Jeżeli towary niebezpieczne przewożone w jednostce transportowej należą do tej samej kategorii transportowej, to ich maksymalna ilość całkowita przypadająca na jednostkę transportową wskazana jest w kolumnie (3) poniższej tabeli.

Kategoria transportowa	Materiały lub przedmioty grupa pakowania lub kod klasyfikacyjny/grupa lub numer UN	Maksymalna ilość całkowita na jednostkę transportową
(1)	(2)	(3)
0	klasa 1 1.1A/1.1L/1.2L/1.3L i UN 0190 klasa 3 UN 3343 klasa 4.2 materiały należące do I grupy pakowania klasa 4.3 UN 1183, 1242, 1295, 1340, 1390, 1403, 1928, 2813, 2965, 2968, 2988, 3129, 3130, 3131, 3134, 3148, 3396, 3398 i 3399 klasa 5.1 UN 2426 klasa 6.1 UN 1051, 1600, 1613, 1614, 2312, 3250 i 3294 klasa 6.2 UN 2814 i 2900 klasa 7 UN 2912 do 2919, 2977, 2978 oraz 3321 do 3333 klasa 8 UN 2215 (BEZWODNIK MALEINOWY, STOPIONY) klasa 9 UN 2315, 3151, 3152 i 3432 oraz urządzenia zawierające takie materiały lub ich mieszaniny oraz próżne nieoczyszczone opakowania, które zawierały materiały należące do niniejszej kategorii, z wyjątkiem opakowań zaklasyfikowanych do UN 2908	0
1	materiały i przedmioty należące do I grupy pakowania, które nie należą do kategorii transportowej 0 oraz materiały i przedmioty następujących klas: klasa 1 1.1B do 1.1J ^a /1.2B do 1.2J/1.3C/1.3G/1.3H/1.3J/1.5D ^a klasa 2 grupy T, TC ^a , TO, TF, TOC ^a i TFC aerozole grup C, CO, FC, T, TF, TC, TO, TFC i TOC ^a chemikalia pod ciśnieniem o numerach UN: 3502, 3503, 3504 i 3505 klasa 4.1 UN 3221 do 3224 oraz 3231 do 3240 klasa 5.2 UN 3101 do 3104 oraz 3111 do 3120	20
2	materiały i przedmioty należące do II grupy pakowania, które nie należą do kategorii transportowych 0, 1 i 4 oraz materiały następujących klas: klasa 1 1.4B do 1.4G i 1.6N klasa 2 grupa F aerozole grupy F chemikalia pod ciśnieniem o numerze UN 3501 klasa 4.1 UN 3225 do 3230 klasa 5.2 UN 3105 do 3110 klasa 6.1 materiały i przedmioty należące do III grupy pakowania klasa 9 UN 3245	333
3	materiały i przedmioty należące do III grupy pakowania, które nie należą do kategorii transportowych 0, 2 i 4 oraz materiały i przedmioty następujących klas: klasa 2 Grupy A i O aerozole grup A i O chemikalia pod ciśnieniem o numerze UN 3500 klasa 3 UN 3473 klasa 4.3 UN 3476 klasa 8 UN 2794, 2795, 2800, 3028 i 3477 klasa 9 UN 2990, 3072	1 000
4	klasa 1 1.4S klasa 4.1 UN 1331, 1345, 1944, 1945, 2254, 2623 klasa 4.2 UN 1361 i 1362 należące do III grupy pakowania klasa 7 UN 2908 do 2911 klasa 9 UN 3268 i 3499 oraz próżne nieoczyszczone opakowania, które zawierały materiały niebezpieczne inne niż należące do kategorii transportowej 0	Bez ograniczeń

^a W przypadku numerów: UN 0081, 0082, 0084, 0241, 0331, 0332, 0482, 1005 i 1017, maksymalna ilość całkowita na jednostkę transportową wynosi 50 kg

Określenie „maksymalna ilość całkowita na jednostkę transportową”, użyte w powyższej tabeli, oznacza:

- odnośnie do przedmiotów, masę brutto w kilogramach (odnośnie do przedmiotów klasy 1, masę netto materiału wybuchowego w kilogramach; odnośnie do towarów niebezpiecznych umieszczonych w maszynach lub wyposażeniu określonym w niniejszym Załączniku, całkowitą ilość towarów niebezpiecznych określonych odpowiednio w kilogramach lub w litrach);
- odnośnie do materiałów stałych, gazów skroplonych, gazów schłodzonych skroplonych oraz gazów rozpuszczonych, masę netto w kilogramach;
- odnośnie do materiałów ciekłych i gazów sprężonych, pojemność nominalną naczyń (patrz definicja podana pod 1.2.1) w litrach.

1.1.3.6.4 Jeżeli w tej samej jednostce transportowej przewożone są towary niebezpieczne należące do różnych kategorii transportowych, to suma:

- ilości materiałów i przedmiotów należących do kategorii transportowej „1” pomnożona przez 50;
  - ilości materiałów i przedmiotów należących do kategorii transportowej „1”, o których mowa w przypisie „a” do tabeli podanej pod 1.1.3.6.3, pomnożona przez 20;
  - ilości materiałów i przedmiotów należących do kategorii transportowej „2” pomnożona przez 3; oraz
  - ilości materiałów i przedmiotów należących do kategorii transportowej „3”;
- nie powinna przekraczać wartości 1000.

1.1.3.6.5 Na użytek niniejszego podrozdziału nie powinny być brane pod uwagę towary niebezpieczne wyłączone zgodnie z przepisami podanymi pod 1.1.3.2 do 1.1.3.5.

1.1.3.7 Wyłączenia dotyczące przewozu akumulatorów litowych

Przepisy zawarte w ADR nie mają zastosowania do:

- akumulatorów litowych umieszczonych na stałe w pojeździe, wykonującym transport i przeznaczonym do napędzania jakiegokolwiek wyposażenia tego pojazdu;
- akumulatorów litowych umieszczonych w wyposażeniu, które jest używane podczas przewozu (np. laptop).

1.1.3.8 *(Zarezerwowany)*

1.1.3.9 Wyłączenia dotyczące towarów niebezpiecznych stosowanych podczas przewozu jako czynnik chłodzący lub klimatyzujący

Towary niebezpieczne, które są tylko gazami duszącymi (które rozcieńczają lub zastępują tlen w powietrzu), gdy są stosowane w pojazdach lub kontenerach w celach chłodzenia lub klimatyzowania, podlegają tylko przepisom rozdziału 5.5.3.

1.1.4 Stosowanie innych przepisów

1.1.4.1 *(Zarezerwowany)*

1.1.4.2 Przewóz w łańcuchu transportowym zawierającym przewóz morski lub lotniczy

1.1.4.2.1 Sztuki przesyłki, kontenery, cysterny przenośne i kontenery-cysterny, które nie spełniają wymagań ADR dotyczących pakowania, pakowania razem, oznakowania i stosowania nalepek ostrzegawczych, ale są zgodne z wymaganiami Kodeksu IMDG lub Instrukcji Technicznych ICAO, powinny być dopuszczone do przewozu w łańcuchu transportowym zawierającym przewóz morski lub powietrzny pod następującymi warunkami:

- (a) jeżeli sztuki przesyłki nie są oznakowane i zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze zgodnie z ADR, to powinny być one oznakowane i zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze zgodnie z wymaganiami Kodeksu IMDG lub Instrukcji Technicznych ICAO;
- (b) w odniesieniu do pakowania razem w obrębie sztuki przesyłki, powinny być stosowane wymagania Kodeksu IMDG lub Instrukcji Technicznych ICAO;
- (c) w przypadku przewozu w łańcuchu transportowym zawierającym przewóz morski, jeżeli kontenery, cysterny przenośne lub kontenery-cysterny nie są oznakowane i zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze zgodnie z działem 5.3 niniejszego załącznika, to powinny być one oznakowane i zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze zgodnie z działem 5.3 Kodeksu IMDG. W takim przypadku, w odniesieniu do oznakowania pojazdu, mają zastosowanie jedynie przepisy podane pod 5.3.2.1.1 niniejszego załącznika. Wymaganie to stosuje się również do przewozu próżnych, nieoczyszczonych cystern przenośnych i kontenerów-cystern, do czasu ich oczyszczenia.

Powyższe odstępstwo nie ma zastosowania do przewozu towarów sklasyfikowanych jako niebezpieczne w klasach 1 do 9 zgodnie z ADR, a nieuznanych za niebezpieczne według Kodeksu IMDG lub Instrukcji Technicznych ICAO.

1.1.4.2.2 Jednostki transportowe składające się z pojazdu lub z pojazdów innych niż pojazdy przewożące kontenery, cysterny przenośne lub kontenery-cysterny, określone pod 1.1.4.2.1 (c), które nie są zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze zgodnie z przepisami 5.3.1 ADR, lecz są oznakowane i zaopatrzone w nalepki ostrzegawcze zgodnie z przepisami działu 5.3 Kodeksu IMDG, powinny być dopuszczone do przewozu w łańcuchu transportowym zawierającym przewóz morski pod warunkiem, że odpowiadają one przepisom 5.3.2 ADR dotyczącym oznakowania tablicami barwy pomarańczowej.

1.1.4.2.3 W przypadku przewozu w łańcuchu transportowym zawierającym przewóz morski lub powietrzny, informacje wymagane na podstawie przepisów 5.4.1, 5.4.2 oraz przepisów szczególnych działu 3.3 mogą być zastąpione przez dokument przewozowy i informacje wymagane odpowiednio na podstawie Kodeksu IMDG lub Instrukcji Technicznych ICAO, pod warunkiem, że będzie również podana każda dodatkowa informacja, wymagana na podstawie ADR.

UWAGA: W odniesieniu do przewozu wykonywanego zgodnie z 1.1.4.2.1, patrz również 5.4.1.1.7. W odniesieniu do przewozu w kontenerach, patrz również 5.4.2.

1.1.4.3 Używanie cystern przenośnych typu IMO dopuszczonych do transportu morskiego

Cysterny przenośne typu IMO (typy 1, 2, 5 i 7), które nie spełniają wymagań działów 6.7 lub 6.8, lecz które zostały wyprodukowane i dopuszczone przed dniem 1 stycznia 2003 r., zgodnie z przepisami Kodeksu IMDG (zmiany 29-98), mogą być używane nadal pod warunkiem, że spełniają wymagania odpowiednich przepisów dotyczących badań

okresowych i prób, zawartych w Kodeksie IMDG¹. Ponadto powinny one spełniać wymagania odpowiednich instrukcji podanych w kolumnach (10) i (11) w tabeli A w dziale 3.2 oraz przepisów działu 4.2 ADR. Patrz także 4.2.0.1 w Kodeksie IMDG.

1.1.4.4 (Zarezerwowany)

1.1.4.5 *Przewóz inny niż drogowy*

1.1.4.5.1 Jeżeli pojazd wykonujący przewóz objęty przepisami ADR przewożony jest na części swojej trasy inaczej niż po drogach kołowych, to na tej części trasy stosuje się tylko te przepisy krajowe lub międzynarodowe, które dotyczą przewozu towarów niebezpiecznych tym rodzajem transportu, którym przewożony jest ten pojazd.

1.1.4.5.2 W przypadkach, o których mowa pod 1.1.4.5.1 powyżej, zainteresowane Umawiające się Strony ADR mogą uzgodnić stosowanie przepisów ADR do tej części trasy, na której pojazd przewożony jest inaczej niż po drogach kołowych, uzupełnionych, jeżeli uznają to za potrzebne, o wymagania dodatkowe, o ile takie umowy między zainteresowanymi Umawiającymi się Stronami ADR nie są sprzeczne z postanowieniami umów międzynarodowych regulujących przewóz towarów niebezpiecznych rodzajem transportu użytym do przewozu pojazdu drogowego na części trasy, o której mowa, np. Międzynarodowej Konwencji o Bezpieczeństwie Życia na Morzu (SOLAS), których stroną są wymienione Umawiające się Strony ADR.

Umowy, o których mowa, powinny być zgłaszane przez Umawiającą się Stronę będącą inicjatorem umowy do Sekretariatu Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych, który następnie podaje je do wiadomości Umawiających się Stron.

1.1.4.5.3 Jeżeli do czynności transportowych objętych przepisami ADR mają również zastosowanie, w odniesieniu do całości lub części przewozu drogowego, przepisy umowy międzynarodowej regulującej przewóz towarów niebezpiecznych innym rodzajem transportu niż transport drogowy, na podstawie klauzul rozszerzających jej stosowanie na niektóre przewozy samochodowe, to przepisy tej umowy międzynarodowej stosuje się na danym odcinku przewozu łącznie z przepisami ADR, które nie są z nimi sprzeczne; innych przepisów ADR na tym odcinku przewozu nie stosuje się.

1.1.5 *Stosowanie norm*

Jeżeli wymagane jest stosowanie normy, a występują jakiegokolwiek rozbieżności pomiędzy tą normą i przepisami ADR, to przepisy ADR mają pierwszeństwo.

---

¹ Międzynarodowa Organizacja Morska (IMO) wydała poradnik pt. „Guidance on the Continued Use of Existing IMO Type Portable Tanks and Road Tank Vehicles for the Transport of Dangerous Goods”, jako dokument nr DSC.1/Circ.12 wraz z poprawkami. Tekst tego poradnika dostępny jest na stronie internetowej IMO: www.imo.org.

DZIAŁ 1.2

DEFINICJE I JEDNOSTKI MIAR

1.2.1 Definicje

UWAGA: Niniejszy rozdział zawiera wszystkie definicje ogólne i szczegółowe.

W rozumieniu ADR:

A

"ADN" oznacza European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways (Umowa Europejska dotycząca międzynarodowego przewozu towarów niebezpiecznych drogami śródlądowymi).

„Aerozol lub pojemnik aerozolowy” oznacza naczynie jednorazowego użytku odpowiadające wymaganiom podanym w rozdziale 6.2.6, wykonane z metalu, szkła lub tworzywa sztucznego, zawierające gaz sprężony, skroplony lub rozpuszczony pod ciśnieniem, które może także zawierać ciecz, pastę lub proszek i jest wyposażone w urządzenie opróżniające, umożliwiające wyrzut zawartości w postaci zawiesiny cząstek stałych lub ciekłych w gazie, w formie piany, pasty lub proszku, albo w stanie ciekłym lub gazowym;

„ASTM” oznacza American Society for Testing and Materials (Amerykańskie Towarzystwo do spraw Badań i Materiałów) (ASTM International, 100 Barr Harbor Drive, PO Box C700, West Conshohocken, PA, 19428-2959, United States of America);

B

„Beczka drewniana” oznacza opakowanie z drewna, mające przekrój kołowy i wypukłe ściany, składające się z klepek, den i obręczy;

„Bęben” oznacza opakowanie cylindryczne o płaskim lub wypukłym dnie, wykonane z metalu, tektury, tworzywa sztucznego, sklejki lub z innych odpowiednich materiałów. Określenie to obejmuje również opakowania o innych kształtach, np. opakowania okrągłe, ze stożkowatym kołpakiem lub opakowania w postaci wiadra. Określenie to nie dotyczy beczek drewnianych i kanistrów;

„Bęben ciśnieniowy” oznacza transportowe naczynie ciśnieniowe spawane o pojemności wodnej większej niż 150 litrów, lecz nie większej niż 1000 litrów (np. naczynie cylindryczne z obręczami do przetaczania lub naczynie sferyczne osadzone w ramie)

„Butla” oznacza transportowe naczynie ciśnieniowe o pojemności wodnej nie większej niż 150 litrów (patrz również „wiązki butli”);

C

„CGA” oznacza „Compressed Gas Association” (CGA, 4221 Walney Road, 5th Floor, Chantilly VA 20151-2923, United States of America);

„CIM” oznacza „Przepisy Ujednolicone o umowie międzynarodowego przewozu towarów kolejami” (załącznik B do Konwencji o międzynarodowych przewozach kolejami (COTIF)), wraz ze zmianami;

„Ciśnienie napełniania” oznacza najwyższe ciśnienie efektywne powstałe w cysternie w czasie jej napełniania pod ciśnieniem (patrz również „ciśnienie obliczeniowe”, „ciśnienie opróżniania”, „maksymalne ciśnienie robocze (ciśnienie manometryczne)” i „ciśnienie próbne”);

„Ciśnienie obliczeniowe” oznacza ciśnienie teoretyczne równe co najmniej ciśnieniu próbnemu, które w zależności od stopnia zagrożenia jakie stwarza przewożony materiał może w mniejszym lub większym stopniu przekraczać ciśnienie robocze. Jest ono stosowane do określania grubości ścianek samego zbiornika, niezależnie od jakichkolwiek zewnętrznych lub wewnętrznych elementów wzmacniających (patrz również: „ciśnienie opróżniania”, „ciśnienie napełniania”, „maksymalne ciśnienie robocze (ciśnienie manometryczne)” i „ciśnienie próbne”);

UWAGA: W odniesieniu do cystern przenośnych, patrz dział 6.7.

„Ciśnienie opróżniania” oznacza najwyższe ciśnienie efektywne, powstałe w cysternie w czasie jej opróżniania pod ciśnieniem (patrz również „ciśnienie obliczeniowe”, „ciśnienie napełniania”, „maksymalne ciśnienie robocze (ciśnienie manometryczne)” i „ciśnienie próbne”);

„Ciśnienie próbne” oznacza ciśnienie wymagane do przeprowadzenia próby ciśnieniowej podczas badania wstępnego lub okresowego (patrz również „ciśnienie obliczeniowe”, „ciśnienie opróżniania”, „ciśnienie napełniania” i „maksymalne ciśnienie robocze (ciśnienie manometryczne)”);

UWAGA: W odniesieniu do cystern przenośnych, patrz dział 6.7.

„Ciśnienie robocze” oznacza ustalone ciśnienie gazu sprężonego w napełnionym naczyniu ciśnieniowym w temperaturze odniesienia 15°C;

UWAGA: W odniesieniu do cystern, patrz „maksymalne ciśnienie robocze”.

„Ciśnienie ustalone” oznacza ciśnienie zawartości naczynia ciśnieniowego w stanie równowagi termicznej i dyfuzyjnej;

„CMR” oznacza „Konwencję o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (Genewa, 19 maja 1956 r.), wraz ze zmianami;

„CSC” oznacza Konwencję międzynarodową dotyczącą bezpiecznych kontenerów (*Convention for Safe Containers*) (Genewa, 1972 r.) wraz ze zmianami, opublikowaną przez Międzynarodową Organizację Morską (IMO) w Londynie;

„Cysterna” oznacza zbiornik wraz z jego wyposażeniem obsługowym i konstrukcyjnym. Określenie to użyte samodzielnie oznacza kontener-cysterne, cysternę przenośną, cysternę odejmowalną lub cysternę stałą, zgodnie z definicjami podanymi w niniejszej części, z uwzględnieniem cystern stanowiących element pojazdów-baterii lub MEGC (patrz również „cysterna odejmowalna”, „cysterna stała”, „cysterna przenośna” oraz „wieloelementowy kontener do gazu”);

UWAGA: W odniesieniu do cystern przenośnych, patrz 6.7.4.1.

„Cysterna do przewozu odpadów, napełniana podciśnieniowo” oznacza cysternę stałą, cysternę odejmowalną, kontener-cysterne lub cysternę typu „nadwozie wymienne” używaną głównie do przewozu odpadów niebezpiecznych, o specjalnych cechach konstrukcyjnych lub wyposażeniu ułatwiających załadunek i rozładunek odpadów, zgodnych z wymaganiami podanymi w dziale 6.10. Cysterna, która odpowiada całkowicie wymaganiom podanym w działach 6.7 lub 6.8, nie jest uważana za cysternę do przewozu odpadów, napełnianą podciśnieniowo;

„Cysterna odejmowalna” oznacza cysternę, inną niż cysterna stała, cysterna przenośna, kontener-cysterna, element pojazdu-baterii lub MEGC, o pojemności większej niż 450 litrów, która nie jest zaprojektowana do przewozu materiałów bez ich rozładunku, a jej przenoszenie odbywa się zazwyczaj w stanie opróżnionym;

„Cysterna przenośna” oznacza cysternę multimodalną, o pojemności większej niż 450 litrów, w przypadku, gdy jest ona używana do przewozu gazów zdefiniowanych pod 2.2.2.1.1, odpowiadającą definicji podanej w dziale 6.7 lub przepisach Kodeksu IMDG i

wskazaną w instrukcji cysterny przenośnej (kod T) w kolumnie (10) tabeli A w dziale 3.2;

„*Cysterna stała*” oznacza cysternę o pojemności większej niż 1000 litrów, która jest trwale połączona z pojazdem (który w tym wypadku staje się pojazdem-cysterną) lub stanowi integralną część ramy takiego pojazdu;

„*Cysterna typu „nadwozie wymienne*” uważana jest za kontener-cysternę;

„*Cysterna zamknięta hermetycznie*” oznacza cysternę o ciśnieniu obliczeniowym co najmniej 4 bary, przeznaczoną do przewozu materiałów ciekłych lub cysternę przeznaczoną do przewozu materiałów stałych (sypkich lub granulowanych), niezależnie od jej ciśnienia obliczeniowego, której otwory zamknięte są hermetycznie, i która:

- nie jest wyposażona w zawory bezpieczeństwa, płytki bezpieczeństwa, inne podobne urządzenia bezpieczeństwa i zawory podciśnieniowe; lub
- nie jest wyposażona w zawory bezpieczeństwa, płytki bezpieczeństwa i inne podobne urządzenia bezpieczeństwa, ale jest wyposażona w zawory podciśnieniowe zgodnie z wymaganiami podanymi pod 6.8.2.2.3; lub
- jest wyposażona w zawory bezpieczeństwa poprzedzone płytką bezpieczeństwa zgodnie z 6.8.2.2.10, ale nie jest wyposażona w zawory podciśnieniowe; lub
- jest wyposażona w zawory bezpieczeństwa poprzedzone płytką bezpieczeństwa zgodnie z 6.8.2.2.10 oraz w zawory podciśnieniowe, zgodnie z wymaganiami podanymi pod 6.8.2.2.3;

„*Członek załogi pojazdu*” oznacza kierowcę lub osobę towarzyszącą kierowcy z przyczyn związanych z bezpieczeństwem, ochroną, szkoleniem lub czynnościami transportowymi;

D

„*Dokumentacja cysterny*” oznacza zbiór dokumentów zawierających wszystkie istotne informacje techniczne o cysternie, pojeździe-baterii lub MEGC, takie jak świadectwa określone pod 6.8.2.3, 6.8.2.4 i 6.8.3.4;

„*DPPL*” patrz „*duży pojemnik do przewozu luzem*”;

„*Duży pojemnik do przewozu luzem*” (*DPPL*, ang. *IBC*) oznacza opakowanie przenośne, sztywne lub elastyczne, inne niż określone w dziale 6.1, które:

- (a) ma pojemność:
  - (i) nie większą niż 3,0 m³ dla materiałów ciekłych i stałych II i III grupy pakowania;
  - (ii) nie większą niż 1,5 m³ dla materiałów stałych I grupy pakowania, w przypadku DPPL elastycznego, ze sztywnego tworzywa sztucznego, złożonego, tekturowego lub drewnianego;
  - (iii) nie większą niż 3,0 m³ dla materiałów stałych I grupy pakowania, w przypadku DPPL metalowego;
  - (iv) nie większą niż 3,0 m³ dla materiałów promieniotwórczych klasy 7;
- (b) jest wykonane w sposób umożliwiający manipulację zmechanizowaną;
- (c) jest odporne na narażenia występujące przy manipulacjach i w transporcie, co powinno być potwierdzone badaniami określonymi w dziale 6.5 (*patrz także „DPPL złożony, z naczyniem wewnętrznym z tworzywa sztucznego”, „DPPL tekturowy”, „DPPL elastyczny”, „DPPL metalowy”, „DPPL ze sztywnego tworzywa sztucznego” i „DPPL drewniany”*);

UWAGA 1: *Cysterny przenośne lub kontenery-cysterny spełniające wymagania podane odpowiednio w działach 6.7 lub 6.8 nie są uważane za duże pojemniki do przewozu luzem (DPPL);*

UWAGA 2: *Duże pojemniki do przewozu luzem (DPPL) spełniające wymagania podane w dziale 6.5 nie są uważane za kontenery w rozumieniu ADR;*

„DPPL drewniany” oznacza sztywny lub rozbieralny korpus drewniany z wykładziną wewnętrzną (ale bez opakowań wewnętrznych) wraz z odpowiednim wyposażeniem obsługowym i konstrukcyjnym;

„DPPL elastyczny” oznacza korpus wykonany z folii, z tkaniny tekstylnej lub z innego materiału elastycznego, albo z ich kombinacji i, jeżeli to konieczne, z wewnętrzną wykładziną lub wkładką wraz z niezbędnym wyposażeniem i urządzeniami do manipulowania;

„DPPL metalowy” oznacza korpus metalowy wraz z odpowiednim wyposażeniem obsługowym i wyposażeniem konstrukcyjnym;

„DPPL naprawiony” oznacza DPPL metalowy, DPPL ze sztywnego tworzywa sztucznego lub DPPL złożony, który po uszkodzeniu mechanicznym lub z innego powodu (np. korozji, pęknięcia lub innych stwierdzonych objawów zmniejszenia wytrzymałości w stosunku do wymaganej dla danego typu konstrukcji) został poddany naprawie w celu przywrócenia jego zgodności z typem konstrukcji i umożliwienia przejścia przez ten DPPL z wynikiem pozytywnym badań właściwych dla tego typu konstrukcji. Wymiana sztywnego naczynia wewnętrznego w DPPL złożonym na naczynie wewnętrzne, zgodne z oryginalnym typem konstrukcji, pochodzącym od tego samego producenta, uważana jest w rozumieniu ADR za naprawę. Zwykła obsługa DPPL sztywnego nie jest uważana za naprawę. Korpusy DPPL ze sztywnego tworzywa sztucznego oraz naczynia wewnętrzne DPPL złożonych nie powinny być naprawiane. Naprawy DPPL elastycznych dopuszczone są wyłącznie na warunkach uznanych przez właściwą władzę;

„DPPL przerobiony” oznacza DPPL metalowy, DPPL ze sztywnego tworzywa sztucznego lub DPPL złożony, który:

- (a) jest wytworzony jako typ UN z typu nie będącego typem UN; lub
- (b) powstał w wyniku przetworzenia jednego typu UN na inny typ UN.

DPPL przerobiony podlega tym samym wymaganiom ADR, co nowy DPPL tego samego typu (patrz również: definicja typu konstrukcji podana pod 6.5.6.1.1);

„DPPL tekturowy” oznacza korpus z tektury, z oddzielnymi pokrywami - górną i dolną, albo bez tych pokryw, ewentualnie z wykładziną wewnętrzną (ale bez opakowań wewnętrznych) oraz z odpowiednim wyposażeniem obsługowym i konstrukcyjnym;

„DPPL zabezpieczony” (dla DPPL metalowych) oznacza DPPL wyposażony w dodatkowe zabezpieczenie od uderzeń, np. w postaci konstrukcji wielowarstwowej (typu „sandwich”) lub dwuściennej, albo obudowy w postaci ramy lub kratownicy metalowej;

„DPPL ze sztywnego tworzywa sztucznego” oznacza korpus ze sztywnego tworzywa sztucznego, który może być zaopatrzony w wyposażenie konstrukcyjne oraz odpowiednie urządzenia obsługowe;

„DPPL złożony z naczyniem wewnętrznym z tworzywa sztucznego” oznacza DPPL składający się z elementu konstrukcyjnego w postaci sztywnej osłony zewnętrznej wokół naczynia wewnętrznego z tworzywa sztucznego oraz z wyposażenia obsługowego i urządzeń manipulacyjnych. Jest on tak wykonany, że po złożeniu naczynie wewnętrzne i osłona zewnętrzna tworzą nierozdzieloną jednostkę, która jako całość będzie napełniana, składowana, przewożona i opróżniana;

UWAGA: Określenie „tworzywo sztuczne”, użyte w odniesieniu do naczyń wewnętrznych DPPL złożonych, obejmuje również inne materiały polimeryczne, takie jak guma itp.

„Duże opakowanie” oznacza opakowanie składające się z opakowania zewnętrznego zawierającego przedmioty lub opakowania wewnętrzne, które:

- (a) wykonane jest w sposób umożliwiający manipulację zmechanizowaną;
- (b) przekracza 400 kg masy netto lub 450 litrów pojemności, lecz ma objętość nie większą niż 3 m³;

„Duże opakowanie przerobione” oznacza duże opakowanie metalowe lub duże opakowanie ze sztywnego tworzywa sztucznego, które:

- (a) jest wytworzone jako typ UN z typu niebędącego typem UN; lub
- (b) powstało w wyniku przetworzenia jednego typu UN na inny typ UN.

Duże opakowanie przerobione podlega tym samym wymaganiom ADR, co duże opakowanie nowe tego samego typu (patrz również: definicja typu konstrukcji podana pod 6.6.5.1.2);

„Duże opakowanie wtórne” oznacza duże opakowanie przeznaczone do ponownego napełnienia, które zostało sprawdzone i uznane za wolne od uszkodzeń wpływających na zdolność do wytrzymywania obciążeń w próbie eksploatacyjnej. Określenie to obejmuje duże opakowania, które były napełniane tą samą lub podobną, zgodną zawartością i były przewożone w sieci dystrybucyjnej kontrolowanej przez nadawcę produktu;

„Duży kontener” patrz „Kontener”

„Dyrektywa UE” oznacza przepisy ustalone przez właściwe instytucje Unii Europejskiej, które w zakresie zawartych w nich celów są wiążące dla każdego wskazanego Państwa Członkowskiego, lecz które pozostawiają władzom krajowym swobodę w zakresie wyboru form i metod ich wprowadzania;

E

„EKG ONZ” oznacza Europejską Komisję Gospodarczą Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNECE, Palais des Nations, 8-14 avenue de la Paix, CH-1211 Geneva 10, Switzerland);

„EN” (norma) oznacza normę europejską opublikowaną przez Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) (CEN, Avenue Marnix 17, B-1000 Brussels);

F

G

„Gaz” oznacza materiał, który:

- (a) w temperaturze 50°C ma prężność par większą niż 300 kPa (3 bary); lub
- (b) jest całkowicie w stanie gazowym w temperaturze 20°C, pod ciśnieniem atmosferycznym 101,3 kPa;

„Gaz skroplony węglowodorowy (LPG)” oznacza gaz skroplony pod niskim ciśnieniem składający się z jednego lub więcej lekkich węglowodorów przypisanych tylko do numerów UN: 1011, 1075, 1965, 1969 lub 1978 i które zawierają głównie propan, propen, butan, izomery butanu, buten ze śladowymi ilościami innych gazów węglowodorowych.

UWAGA I: Gazów palnych przypisanych do innych numerów UN nie uznaje się za LPG.

UWAGA 2: W przypadku UN 1075, patrz UWAGA 2 pod 2F dla UN 1965 w pozycji dotyczącej gazów skroplonych, podana w tabeli pod 2.2.2.3.

„GHS” oznacza Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals (Globalnie Zharmonizowany System Klasyfikacji i Znakowania Materiałów Chemicznych), wydanie czwarte poprawione, opublikowane przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ) jako dokument ST/SG/AC.10/30/Rev.4;

„Grupa pakowania” oznacza grupę, do której - dla celów pakowania - można zaliczyć materiały niebezpieczne odpowiednio do natężenia stwarzanego przez nie zagrożenia. Znaczenie grup pakowania, opisanych dokładniej w części 2, jest następujące:

I grupa pakowania: materiały stwarzające duże zagrożenie;

II grupa pakowania: materiały stwarzające średnie zagrożenie; oraz

III grupa pakowania: materiały stwarzające małe zagrożenie;

UWAGA: Do grup pakowania zaliczone są również niektóre przedmioty zawierające materiały niebezpieczne;

H

I

„IAEA” oznacza Międzynarodową Agencję Energii Atomowej (MAEA), (IAEA, P.O. Box 100 - A-1400 Vienna);

„ICAO” oznacza Międzynarodową Organizację Lotnictwa Cywilnego (ICAO, 999 University Street, Montreal, Quebec H3C 5H7, Canada);

„IMO” oznacza Międzynarodową Organizację Morską (IMO, 4 Albert Embankment, London SE1 7SR, United Kingdom);

„ISO” (norma) oznacza normę międzynarodową opublikowaną przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (ISO) (ISO - 1, rue de Varembeé. CH-1204 Geneva 20);

„ICAO Technical Instructions” oznaczają Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air (Instrukcje Techniczne dotyczące Bezpiecznego Transportu Towarów Niebezpiecznych Droga Lotniczą), uzupełniające Załącznik 18 do Konwencji dotyczącej Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (Chicago 1944) opublikowane przez Międzynarodową Organizację Lotnictwa Cywilnego (ICAO) w Montrealu;

J

„Jednostka inspekcyjna” oznacza niezależny organ wykonujący badania i inspekcje na podstawie upoważnienia właściwej władzy;

„Jednostka transportowa” oznacza pojazd samochodowy bez przyczepy lub zespół pojazdów składający się z pojazdu samochodowego i dołączonej do niego przyczepy;

„Jednostka transportowa cargo” oznacza pojazd, kontener, kontener-cysterne, cysterne przenośną lub MEGC;

UWAGA: Niniejsza definicja ma zastosowanie wyłącznie do przepisu szczególnego 302 działu 3.2 oraz rozdziału 5.5.2.

K

„Kanister” oznacza opakowanie wykonane z metalu lub z tworzywa sztucznego o przekroju prostokątnym lub wielokątnym, wyposażone w jeden lub kilka otworów;

„Klatka” oznacza opakowanie zewnętrzne o niepełnym poszyciu;

„*Kodeks IMDG*” oznacza „Międzynarodowy Kodeks Morski Towarów Niebezpiecznych”, stanowiący wykonanie przepisów części A rozdziału VII Międzynarodowej Konwencji o Bezpieczeństwie Życia na Morzu (SOLAS), opublikowany przez Międzynarodową Organizację Morską (IMO) w Londynie;

„*Kontener*” oznacza urządzenie transportowe (nadwozie zdejmowane lub podobną konstrukcję):

- o trwałym charakterze, wystarczająco wytrzymałe, aby nadawało się do wielokrotnego użycia;
- o specjalnej konstrukcji, ułatwiającej przewóz towarów za pomocą jednego lub kilku środków transportu, bez ich przeładunku;
- zawierające elementy ułatwiające mocowanie i manipulowanie, zwłaszcza przy jego przeładunku z jednego środka transportu na drugi;
- zbudowane w sposób pozwalający na łatwy załadunek i rozładunek towarów;
- o pojemności wewnętrznej nie mniejszej niż 1 m³, z wyłączeniem kontenerów przeznaczonych do przewozu materiałów promieniotwórczych.

Dodatkowo:

„*Mały kontener*” oznacza kontener, który wszystkie wymiary zewnętrzne (długość, szerokość oraz wysokość) ma mniejsze niż 1,5 m, lub kontener o pojemności nie większej niż 3 m³;

„*Duży kontener*” oznacza:

- (a) kontener nie odpowiadający definicji małego kontenera;
- (b) w rozumieniu przepisów CSC, kontener o takiej wielkości, że powierzchnia wyznaczona czterema zewnętrznymi dolnymi narożami jest równa co najmniej:
  - (i) 14 m² (150 stóp kwadratowych); lub
  - (ii) 7 m² (75 stóp kwadratowych), jeżeli jest wyposażony w górne naroża zaczepowe;

„*Kontener zamknięty*” oznacza całkowicie obudowany kontener, posiadający sztywny dach, sztywne ściany boczne, sztywne ściany szczytowe i sztywną podłogę. Określenie to obejmuje kontenery z otwieranym dachem, o ile dach ten może być zamknięty na czas transportu;

„*Kontener odkryty*” oznacza kontener z otwartym dachem lub kontener-platformę;

„*Kontener kryty opończę*” oznacza kontener wyposażony w opończę w celu ochrony załadowanych towarów;

„*Nadwozie wymienne*” („*swap body*”) jest to kontener, który zgodnie z Normą Europejską EN 283 (wydanie 1991) ma następującą charakterystykę:

- z punktu widzenia wytrzymałości mechanicznej jest on zbudowany jedynie do przewozu lądowego na wagonie lub na pojeździe, albo do przewozu na statkach typu „Ro-Ro”;
- nie może być spiętrzany;
- może być zdejmowany z pojazdu za pomocą urządzenia stanowiącego wyposażenie tego pojazdu, ustawiany na własnych podporach i ponownie załadowany;

UWAGA: Określenie „kontener” nie obejmuje zwykłych opakowań, DPPL, kontenerów-cystern lub pojazdów. Jednakże do przewozu materiałów promieniotwórczych kontener może być używany jako opakowanie.

„Kontener-cysterna” oznacza urządzenie transportowe odpowiadające definicji kontenera, zawierające zbiornik wraz z wyposażeniem, w tym także wyposażeniem ułatwiającym przemieszczanie kontenera-cysterny bez znaczącej zmiany jego orientacji w przestrzeni, używany do przewozu gazów, materiałów ciekłych, sproszkowanych lub granulowanych, o pojemności większej niż 0,45 m³ (450 litrów) w przypadku, gdy jest on używany do przewozu gazów zdefiniowanych pod 2.2.2.1.1;

UWAGA: DPPL spełniające wymagania działu 6.5 nie są uważane za kontenery-cysterny.

„Kontener do przewozu luzem” oznacza jednostkę ładunkową (łącznie z wykładzinami i pokryciami) przeznaczoną do przewozu materiałów stałych pozostających w bezpośrednim kontakcie z tą jednostką. Niniejsza definicja nie obejmuje opakowań, dużych pojemników do przewozu luzem (DPPL), dużych opakowań i cystern.

Kontener do przewozu luzem oznacza jednostkę ładunkową:

- o trwałym charakterze i wytrzymałości wystarczającej do jej wielokrotnego użycia;
- o specjalnej konstrukcji ułatwiającej przewóz towarów, jednym lub kilkoma rodzajami transportu, bez konieczności jej przeładunku;
- wyposażoną w urządzenia ułatwiające manipulowanie nią;
- o pojemności nie mniejszej niż 1,0 m³.

Przykładami kontenerów do przewozu luzem są: kontenery, kontenery morskie do przewozu luzem, wózki, pojemniki, nadwozia wymienne, kontenery korytowe, kontenery na rolkach, skrzynie ładunkowe pojazdów;

„Kontener kryty opończą” patrz „Kontener”

„Kontener morski do przewozu luzem” oznacza kontener do przewozu luzem o specjalnej konstrukcji umożliwiającej jego wielokrotne użycie w przewozach z, do lub pomiędzy obiektami morskimi. Kontener morski do przewozu luzem powinien być zaprojektowany i zbudowany zgodnie z zaleceniami Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) w sprawie dopuszczenia kontenerów morskich do używania na pełnym morzu, zawartymi w dokumencie MSC/Circ.860;”

„Kontener odkryty” patrz „Kontener”

„Kontener zamknięty” patrz „Kontener”

„Korpus” (dla wszystkich rodzajów DPPL, innych niż DPPL złożone) oznacza właściwe naczynie wraz z otworami i ich zamknięciami, ale z wyłączeniem wyposażenia obsługowego;

L

Ł

„Ładunek całkowity” oznacza ładunek pochodzący od jednego nadawcy, mającego wyłączne prawo do wykorzystania pojazdu lub dużego kontenera, a wszystkie czynności załadunkowe i rozładunkowe wykonywane są zgodnie z instrukcjami nadawcy lub odbiorcy;

UWAGA: Odnośnie do klasy 7 odpowiednim określeniem jest „używanie wyłączne”;

M

„Maksymalna dopuszczalna masa brutto”:

- (a) (dla DPPL) oznacza łączną masę DPPL z wyposażeniem obsługowym i konstrukcyjnym, powiększoną o maksymalną masę netto;
- (b) (dla cystern) oznacza tarę cysterny i maksymalny dopuszczalny ładunek;

UWAGA: *Odnosnie do cystern przenośnych, patrz dział 6.7.*

„Maksymalna masa netto” oznacza wyrażoną w kilogramach maksymalną masę netto zawartości pojedynczego opakowania lub maksymalną masę łączną opakowań wewnętrznych i ich zawartości;

„Maksymalne ciśnienie robocze (ciśnienie manometryczne)” oznacza najwyższą spośród następujących trzech wartości:

- (a) najwyższe dopuszczone ciśnienie efektywne w zbiorniku w czasie napełniania (maksymalne dopuszczone ciśnienie napełniania);
- (b) najwyższe dopuszczone ciśnienie efektywne w zbiorniku w czasie opróżniania (maksymalne dopuszczone ciśnienie opróżniania); oraz
- (c) efektywne ciśnienie manometryczne w zbiorniku powstałe w wyniku oddziaływania znajdującego się w nim materiału (wraz z innymi gazami, które mogą się w nim znajdować) przy najwyższej temperaturze roboczej.

Jeżeli wymagania szczególne podane w dziale 4.3 nie stanowią inaczej, wartość tego ciśnienia roboczego (ciśnienia manometrycznego) nie może być niższa od prężności par materiału napełniającego w temperaturze 50°C (ciśnienie absolutne).

W przypadku cystern wyposażonych w zawory bezpieczeństwa (z płytką bezpieczeństwa lub bez niej), innych niż cysterny przeznaczone do przewozu gazów klasy 2 sprężonych, skroplonych lub rozpuszczonych, maksymalne ciśnienie robocze (ciśnienie manometryczne) powinno być równe ciśnieniu otwarcia tych zaworów.

(Patrz również „ciśnienie obliczeniowe”, „ciśnienie opróżniania”, „ciśnienie napełniania” i „ciśnienie próbne”.);

UWAGA 1: *Odnosnie do cystern przenośnych, patrz dział 6.7.*

UWAGA 2: *Odnosnie do naczyń kriogenicznych zamkniętych, patrz uwaga pod 6.2.1.3.6.5;*

„Maksymalne normalne ciśnienie robocze”, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza maksymalne ciśnienie powyżej ciśnienia atmosferycznego na średnim poziomie morza, które mogłoby powstać wewnątrz systemu zapewniającego szczelność w czasie jednego roku, w warunkach temperatury i nasłonecznienia odpowiadających warunkom środowiska, przy braku wentylacji, zewnętrznego chłodzenia przez pomocniczy system, lub braku kontroli roboczych podczas przewozu;

„Mały kontener” patrz „Kontener”;

„Masa netto materiałów wybuchowych (NEM)” oznacza całkowitą masę materiałów wybuchowych, bez opakowań, obudów itp. (*Ilość netto materiałów wybuchowych (NEQ)*, *zawartość netto materiałów wybuchowych (NEC)*, *waga netto materiałów wybuchowych (NEW)* lub *masa netto zawartości materiałów wybuchowych* są często używane dla przekazania tego samego znaczenia);

„Masa sztuki przesyłki” oznacza masę brutto sztuki przesyłki, o ile nie podano inaczej. Masa brutto nie obejmuje masy kontenerów i cystern użytych do przewozu towarów;

„*Materiał ciekły*” oznacza materiał, który w temperaturze 50°C ma prężność par nie większą niż 300 kPa (3 bary), nie jest całkowicie w stanie gazowym w temperaturze 20°C pod ciśnieniem atmosferycznym 101,3 kPa, i który:

- (a) charakteryzuje się temperaturą topnienia lub początku topnienia równą lub niższą niż 20°C, pod ciśnieniem atmosferycznym 101,3 kPa; lub
- (b) jest ciekły zgodnie z metodą badania ASTM D 4359-90; lub
- (c) nie jest pastowaty zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do badań w celu oznaczania płynności (badanie penetrometrem), podanymi pod 2.3.4;

UWAGA: Dla potrzeb wymagań wobec cystern, „*przewóz w stanie ciekłym*” oznacza przewóz:

- *materiałów ciekłych, zgodnych z powyższą definicją; lub*
- *materiałów stałych nadawanych do przewozu w stanie stopionym.*

„*Materiał pochodzenia zwierzęcego*” oznacza zwierzęta padłe, części zwierząt lub karmę pochodzenia zwierzęcego;

„*Materiał stały*” oznacza:

- (a) materiał, który charakteryzuje się temperaturą topnienia lub początku topnienia wyższą niż 20°C, pod ciśnieniem atmosferycznym 101,3 kPa; lub
- (b) materiał, który nie jest ciekły zgodnie z metodą badania ASTM D 4359-90, albo który jest pastowaty zgodnie z kryteriami mającymi zastosowanie do badań w celu oznaczania płynności (badanie penetrometrem), podanymi pod 2.3.4;

„*MEGC*” patrz „*wieloelementowy kontener do gazu*”;

„*MEMU*” patrz „*Ruchoma jednostka do wytwarzania materiałów wybuchowych*”

N

„*Nabój gazowy, ciśnieniowy*”, patrz „*aerozol*” lub „*pojemnik aerozolowy*”;

„*Nabój gazowy*” patrz „*naczynie małe, zawierające gaz*”;

„*Naczynie*” oznacza pojemnik wraz z zamknięciami, służący do utrzymania w jego wnętrzu materiałów lub przedmiotów. Definicja ta nie dotyczy zbiorników (patrz również „*naczynie kriogeniczne*”, „*naczynie wewnętrzne*”, „*naczynie wewnętrzne, sztywne*” i „*nabój gazowy*”);

„*Naczynie*” (klasa 1) oznacza skrzynię, butelkę, puszkę, bęben, słój lub tubę, wraz z zamknięciami, użyte jako opakowanie wewnętrzne lub pośrednie;

„*Naczynie ciśnieniowe*” oznacza określenie grupowe obejmujące butle, zbiorniki rurowe, bębny ciśnieniowe, naczynia kriogeniczne zamknięte, układy magazynujące w wodorku metalu, wiązki butli i naczynia ciśnieniowe awaryjne;

„*Naczynie ciśnieniowe awaryjne*” oznacza naczynie ciśnieniowe o pojemności wodnej nie większej niż 1000 litrów, w którym umieszcza się uszkodzone, wadliwe, nieszczelne lub niezgodne naczynie(a) ciśnieniowe, przeznaczone do przewozu, na przykład w celu ich odzyskania lub utylizacji;

„*Naczynie kriogeniczne*” oznacza transportowe naczynie ciśnieniowe, izolowane cieplnie, o pojemności wodnej nie większej niż 1000 litrów, przeznaczone do przewozu gazów schłodzonych skroplonych (patrz także: „*Naczynie kriogeniczne otwarte*”);

„*Naczynie kriogeniczne otwarte*” oznacza naczynie transportowe izolowane cieplnie, przeznaczone do gazów schłodzonych skroplonych, utrzymywanych pod ciśnieniem atmosferycznym poprzez zapewnienie jego stałego odpowietrzania;

„*Naczynie małe, zawierające gaz (nabój gazowy)*” oznacza naczynie jednorazowego użytku, spełniające odpowiednie wymagania rozdziału 6.2.6, zawierające gaz lub mieszaninę gazów pod ciśnieniem. Może być ono wyposażone w zawór;

„*Naczynie wewnętrzne*” oznacza naczynie, które dla umożliwienia pełnienia przez nie funkcji ochronnych wymaga zastosowania opakowania zewnętrznego;

„*Naczynie wewnętrzne, sztywne*” (dla DPPL złożonych) oznacza naczynie, które zachowuje swój kształt po opróżnieniu z zawartości, bez zamykania i bez zastosowania obudowy zewnętrznej. Każde naczynie wewnętrzne, które nie jest naczyniem „sztywnym” uważa się za naczynie „elastyczne”;

„*Nadawca*” oznacza przedsiębiorstwo, które wysyła towary niebezpieczne, zarówno we własnym imieniu jak też w imieniu osoby trzeciej. Jeżeli operacja transportowa odbywa się na podstawie umowy przewozu, to za nadawcę uważa się to przedsiębiorstwo, które jest nadawcą zgodnie z umową przewozu;

„*Nadwozie wymienne*” patrz „*kontener*”;

„*Napełniający*” oznacza przedsiębiorstwo, które dokonuje załadunku towarów niebezpiecznych do cystern (pojazdów-cystern, cystern odejmowalnych, cystern przenośnych i kontenerów-cystern), albo do pojazdów, do dużych lub małych kontenerów do przewozu luzem, do pojazdów-baterii lub do MEGC;

„*Nazwa techniczna*” oznacza uznaną nazwę chemiczną, uznaną nazwę biologiczną lub inną nazwę używaną aktualnie w piśmiennictwie naukowo-technicznym (patrz 3.1.2.8.1.1);

„*Numer UN*” oznacza czterocyfrowy numer rozpoznawczy materiału lub przedmiotu, pochodzący z „Przepisów modelowych ONZ”;

O

„*Ocena zgodności*” oznacza proces weryfikacji zgodności produktu z przepisami rozdziałów 1.8.6 oraz 1.8.7 dotyczących zatwierdzenia typu, nadzoru nad wytwarzaniem oraz badań odbiorczych i prób.

„*Odbiorca*” oznacza odbiorcę zgodnie z umową przewozu. Jeżeli zgodnie z przepisami dotyczącymi umowy przewozu, odbiorca wyznacza osobę trzecią, to osobę tę uważa się za odbiorcę w rozumieniu ADR. Jeżeli operacja transportowa odbywa się bez umowy przewozu, to za odbiorcę uważa się przedsiębiorstwo, które odbiera ładunek z towarami niebezpiecznymi po jego przybyciu;

„*Odpady*” oznaczają materiały, roztwory, mieszaniny lub przedmioty, które nie są przewidziane do bezpośredniego zastosowania, ale są przewożone w celu ich utylizacji, składowania lub zniszczenia przez spalanie lub w inny sposób;

„*Ogniwo paliwowe*” oznacza urządzenie elektrochemiczne przetwarzające energię chemiczną paliwa na energię elektryczną, ciepło i produkty reakcji;

„*Ogrzewacz spalinowy*” oznacza urządzenie wykorzystujące w sposób bezpośredni paliwo gazowe lub ciekłe, lecz niewykorzystujące ciepła pochodzącego z silnika napędzającego pojazd;

„*Opakowanie*” oznacza jeden lub więcej pojemników oraz inne elementy lub materiały potrzebne do zapewnienia ich integralności oraz spełniania przez nie funkcji ochronnych wobec zawartości (patrz także „*opakowanie kombinowane*”, „*opakowanie złożone (tworzywo sztuczne)*”, „*opakowanie złożone (szkło, porcelana lub kamionka)*”, „*opakowanie wewnętrzne*”, „*duży pojemnik do przewozu luzem (DPPL)*”, „*opakowanie pośrednie*”, „*duże opakowanie*”, „*opakowanie metalowe lekkie*”, „*opakowanie zewnętrzne*”, „*opakowanie regenerowane*”, „*opakowanie przerobione*”, „*opakowanie wtórne*”, „*opakowanie awaryjne*” oraz „*opakowanie pyłoszczelne*”);

„Opakowanie awaryjne” oznacza opakowanie specjalne, w którym umieszcza się uszkodzone, wadliwe, nieszczelne lub niezgodne sztuki przesyłki lub towary niebezpieczne, które rozsypały się lub wyciekły, przeznaczone do przewozu w celu ich odzyskania lub utylizacji;

„Opakowanie kombinowane” oznacza opakowanie zastosowane do celów przewozowych, składające się z jednego lub kilku opakowań wewnętrznych umieszczonych w opakowaniu zewnętrznym, zgodnie z wymaganiami podanymi pod 4.1.1.5;

UWAGA: Określenie „wewnętrzne” w przypadku opakowania kombinowanego odnosi się zawsze do „opakowania wewnętrznego” a nie do „naczynia wewnętrznego”. Przykładem takiego „opakowania wewnętrznego” jest butelka szklana.

„Opakowanie metalowe lekkie” oznacza opakowanie metalowe o przekroju kołowym, eliptycznym, prostokątnym lub wielokątnym (również stożkowe) oraz opakowanie z kołpakiem stożkowym lub opakowanie w postaci wiadra, o grubości ścianki mniejszej niż 0,5 mm (np. z blachy stalowej ocynkowanej), o dnie płaskim lub wypukłym, wyposażone w jeden lub kilka otworów i nie objęte definicjami dla bębnow i kanistrów;

„Opakowanie pośrednie” oznacza opakowanie umieszczone pomiędzy opakowaniem wewnętrznym lub przedmiotem a opakowaniem zewnętrznym;

„Opakowanie przerobione” oznacza w szczególności:

- (a) bębny metalowe, które:
  - (i) są wytwarzane jako typ UN zgodny z wymaganiami działu 6.1, z typu nie będącego typem UN;
  - (ii) są wynikiem przetworzenia jednego typu UN, zgodnego z wymaganiami działu 6.1, na inny typ UN; lub
  - (iii) przeszły operację wymiany integralnych elementów struktury (takich jak wieka niezdejmowane);
- (b) bębny z tworzywa sztucznego, które:
  - (i) są wynikiem przetworzenia jednego typu UN, zgodnego z wymaganiami działu 6.1, na inny typ UN (np. 1H1 na 1H2); lub
  - (ii) przeszły operację wymiany integralnych elementów struktury;

Opakowania przerobione podlegają takim samym wymaganiom działu 6.1, jak stosowanym do nowych opakowań tego samego typu;

„Opakowanie pyłoszczelne” oznacza opakowanie nieprzepuszczalne dla suchej zawartości, w tym również dla materiału rozdrobnionego powstającego podczas przewozu;

„Opakowanie regenerowane” oznacza w szczególności:

- (a) bębny metalowe, które są:
  - (i) oczyszczone do oryginalnych materiałów konstrukcyjnych ze wszystkich utworzonych złogów, z wewnętrznej i zewnętrznej korozji oraz z powłok zewnętrznych i nalepek;
  - (ii) przywrócone do oryginalnego kształtu i obrysu z wyprostowanymi i uszczelnionymi pobocznikami oraz wymienionymi wszystkimi uszczelnieniami nieintegralnymi; oraz
  - (iii) sprawdzone po oczyszczeniu, ale przed malowaniem, w celu odrzucenia opakowań z widocznymi wżerami, znacznym zmniejszeniem grubości

materiału, zmęczeniu materiału, uszkodzonymi gwintami, zamknięciami lub z innymi znaczącymi uszkodzeniami;

- (b) bębny i kanistry z tworzywa sztucznego, które:
- (i) są oczyszczone do oryginalnych materiałów konstrukcyjnych ze wszystkich utworzonych złogów oraz z powłok zewnętrznych i z nalepek;
  - (ii) mają wymienione wszystkie uszczelnienia nieintegralne; oraz
  - (iii) są sprawdzone po oczyszczeniu w celu odrzucenia opakowań z widocznymi rozdarciami, fałdami lub pęknięciami, albo z uszkodzonymi gwintami, zamknięciami lub z innymi znaczącymi uszkodzeniami;

„Opakowanie wewnętrzne” oznacza opakowanie, które podczas przewozu wymaga zastosowania opakowania zewnętrznego;

„Opakowanie wtórne” oznacza opakowanie, które zostało sprawdzone i uznane za wolne od uszkodzeń wpływających na zdolność do wytrzymywania obciążeń w próbie eksploatacyjnej. Określenie to obejmuje opakowania, które były napełniane tą samą lub podobną, zgodną zawartością i były przewożone w sieci dystrybucyjnej kontrolowanej przez nadawcę produktu;

„Opakowanie zbiorcze” oznacza opakowanie użyte (w przypadku klasy 7 przez jednego nadawcę) w celu umieszczenia w nim jednej lub więcej sztuk przesyłki, zgrupowanych w jednostkę łatwiejszą do manipulowania i układania podczas przewozu. Przykładami opakowań zbiorczych są:

- (a) taca ładunkowa taka jak paleta, na której umieszczono kilka sztuk przesyłki lub spiętrzone je i zabezpieczono za pomocą folii rozciągliwych, termokurczliwych lub taśm, albo w inny odpowiedni sposób; lub
- (b) zewnętrzne opakowanie ochronne takie jak skrzynia lub klatka;

„Opakowanie zewnętrzne” oznacza zabezpieczenie zewnętrzne opakowania złożonego lub kombinowanego, wraz z materiałami chłonnymi, materiałami wypełniającymi i wszelkimi innymi elementami niezbędnymi do utrzymania i ochrony naczyń wewnętrznych lub opakowań wewnętrznych;

„Opakowanie złożone (szkło, porcelana, kamionka)” oznacza opakowanie składające się z naczyń wewnętrznych szklanego, porcelanowego lub kamionkowego oraz z opakowania zewnętrznego (wykonanego z metalu, drewna, tektury, tworzywa sztucznego, tworzywa spienionego, itp.). Opakowanie takie raz złączone pozostaje trwale nierozłączne; w takiej postaci jest ono napełniane, magazynowane, przewożone i opróżniane;

UWAGA: Określeniem „wewnętrzne”, dotyczącym „opakowania złożonego” są zwykle nazywane „naczynia wewnętrzne”. Na przykład określenie „wewnętrzne” opakowania 6HA1 (opakowanie złożone, tworzywo sztuczne) oznacza naczynie wewnętrzne, które zwykle nie jest przewidziane do pełnienia swoich funkcji ochronnych bez „opakowania zewnętrznego”, a więc nie pełni ono funkcji „opakowania wewnętrznego”.

„Opakowanie złożone (tworzywo sztuczne)” oznacza opakowanie składające się z naczyń wewnętrznych z tworzywa sztucznego i z opakowania zewnętrznego (wykonanego z metalu, tektury, sklejk, itp.). Opakowanie takie raz złączone pozostaje trwale nierozłączne; w takiej postaci jest ono napełniane, magazynowane, przewożone i opróżniane;

UWAGA: Patrz UWAGA pod definicją „Opakowanie złożone (szkło, porcelana, kamionka)”.

„Operator kontenera-cysterny / cysterny przenośnej” oznacza przedsiębiorstwo, na które zarejestrowany jest dany kontener-cysterna / cysterna przenośna;

P

„*Pakujący*” oznacza przedsiębiorstwo, które umieszcza towary niebezpieczne w opakowaniach, z uwzględnieniem dużych opakowań i dużych pojemników do przewozu luzem (DPPL), a także - jeżeli jest to konieczne - przygotowuje sztuki przesyłki do przewozu;

„*Podręcznik Badań i Kryteriów*” oznacza piąte, poprawione wydanie „Zaleceń ONZ dotyczących transportu towarów niebezpiecznych, Podręcznik Badań i Kryteriów” („*Recommendations on the Transport of Dangerous Goods. Manual of Tests and Criteria*”), opublikowane przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ST/SG/AC.10/11/Rev.5 zmodyfikowany dokumentem ST/SG/AC.10/11/Rev.5/Amend.1);

„*Pojazd*” patrz „*pojazd-bateria*”, „*pojazd-cysterna*”, „*pojazd kryty oponczą*” i „*pojazd zamknięty*”;

„*Pojazd-bateria*” oznacza pojazd zawierający elementy połączone ze sobą wspólnym kolektorem i przymocowane na stałe do tego pojazdu. Za elementy pojazdu-baterii uważa się następujące elementy: butle, zbiorniki rurowe, wiązki butli (zwane też „ramami”), bębny ciśnieniowe, jak również cysterny przeznaczone do przewozu gazów zdefiniowanych pod 2.2.2.1.1, o pojemności co najmniej 450 litrów;

„*Pojazd-cysterna*” oznacza pojazd przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu cieczy, gazów, materiałów sproszkowanych lub granulowanych, zawierający jedną lub kilka cystern stałych. Poza właściwym pojazdem lub elementami układu jezdnego stosowanymi zamiast pojazdu, pojazd-cysterna zawiera jeden lub kilka zbiorników wraz z ich wyposażeniem i elementami łączącymi te zbiorniki z pojazdem lub z układem jezdny;

„*Pojazd kryty oponczą*” oznacza pojazd wyposażony w oponczą w celu ochrony załadowanych towarów;

„*Pojazd odkryty*” oznacza pojazd, którego podłoga nie ma żadnej nadbudowy lub jest zaopatrzona tylko w burty boczne i tylną;

„*Pojazd zamknięty*” oznacza pojazd z nadwoziem, które można zamknąć;

„*Pojemnik aerozolowy*” patrz „*aerozol* lub *pojemnik aerozolowy*”;

„*Pojemność maksymalna*” oznacza maksymalną pojemność naczynia lub opakowania, w tym dużego pojemnika do przewozu luzem (DPPL) i dużego opakowania, wyrażoną w metrach sześciennych lub litrach;

„*Pojemność nominalna naczynia*” oznacza nominalną objętość materiału niebezpiecznego zawartego w tym naczyniu, wyrażoną w litrach. Dla butli do gazów sprężonych pojemność nominalna równa jest pojemności wodnej butli;

„*Pojemność zbiornika lub komory zbiornika*” dotycząca cystern, oznacza całkowitą pojemność wewnętrzną zbiornika lub komory zbiornika wyrażoną w litrach lub w metrach sześciennych. Jeżeli nie jest możliwe całkowite napełnienie zbiornika lub komory zbiornika ze względu na ich kształt lub konstrukcję, to dla potrzeb określenia stopnia napełnienia cysterny i jej oznakowania powinna być użyta pojemność odpowiednio zmniejszona;

„*Poziom promieniowania*”, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza odpowiednią moc dawki wyrażoną w milisiwertach na godzinę;

„*Pozycja grupowa*” oznacza pozycję wykazu dotyczącą zdefiniowanej grupy materiałów lub przedmiotów (patrz 2.1.1.2: B, C i D);

„*Pozycja i.n.o. (pozycja inaczej nie określona)*” oznacza pozycję grupową, do której mogą być zaliczone materiały, mieszaniny, roztwory lub przedmioty, jeżeli:

- (a) nie są one wymienione z nazwy w tabeli A w dziale 3.2; oraz
- (b) wykazują właściwości chemiczne, fizyczne lub niebezpieczne odpowiadające klasie, kodowi klasyfikacyjnemu, grupie pakowania oraz nazwie i opisowi danej pozycji i.n.o.;

„*Próba szczelności*” oznacza badanie cysterny, opakowania lub DPPL, wraz z ich wyposażeniem i zamknięciami w celu sprawdzenia szczelności;

UWAGA: *Odnosnie do cystern przenośnych, patrz dział 6.7.*

„*Przedsiębiorstwo*” oznacza osobę fizyczną lub prawną, niezależnie od tego czy wykonuje ona działalność zarobkową czy nie, stowarzyszenie lub grupę osób bez osobowości prawnej, niezależnie od tego czy wykonują one działalność zarobkową czy nie, organ posiadający osobowość prawną lub podległy organowi posiadającemu osobowość prawną;

„*Przepisy Modelowe ONZ*” (ang. „UN Model Regulations”) oznacza Przepisy Modelowe stanowiące załącznik do siedemnastego, poprawionego wydania „Zaleceń ONZ dotyczących transportu towarów niebezpiecznych” („*Recommendations on the Transport of Dangerous Goods*”), opublikowane przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ST/SG/AC.10/1/Rev.17);

„*Przesyłka*” oznacza każdą sztukę lub sztuki przesyłki, albo ładunek z materiałami niebezpiecznymi przeznaczone przez nadawcę do przewozu;

„*Przewoźnik*” oznacza przedsiębiorstwo, które wykonuje operację transportową na podstawie umowy przewozu lub bez niej;

„*Przewóz*” oznacza przemieszczanie towarów niebezpiecznych, z uwzględnieniem postojów koniecznych z punktu widzenia warunków transportu oraz z uwzględnieniem okresów wynikających z warunków ruchu drogowego, w których towary niebezpieczne znajdują się w pojazdach, cysternach i kontenerach, przed, podczas i po przemieszczeniu;

Definicja ta obejmuje również krótkotrwałe składowanie towarów niebezpiecznych, występujące między operacjami transportowymi, związane ze zmianą rodzaju lub środka transportu (przeładunek). Ma to zastosowanie pod warunkiem, że mogą być okazane na żądanie dokumenty przewozowe, w których wskazane jest miejsce wydania i miejsce odbioru, oraz pod warunkiem, że sztuki przesyłki i cysterny nie były otwierane w czasie takiego składowania, z wyjątkiem przypadków, gdy były kontrolowane przez właściwe władze.

„*Przewóz luzem*” oznacza przewóz w pojazdach lub kontenerach nieopakowanych materiałów stałych lub przedmiotów. Określenie to nie dotyczy towarów opakowanych oraz materiałów przewożonych w cysternach;

„*Przez lub do*”, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza państwo, przez które lub do którego przewożona jest przesyłka, jednakże z wyłączeniem państwa, „ponad” którym przesyłka przewożona jest drogą lotniczą, jeżeli na jego terytorium nie jest planowane lądowanie;

R

„*Reakcja niebezpieczna*” oznacza:

- (a) spalanie lub wydzielanie znacznych ilości ciepła;
- (b) wydzielanie gazów palnych, duszących, utleniających lub trujących;
- (c) tworzenie materiałów żrących;
- (d) tworzenie materiałów niestabilnych; oraz
- (e) niebezpieczny wzrost ciśnienia (dotyczy tylko cystern);

„Regulamin EKG” oznacza regulamin stanowiący załącznik do Porozumienia dotyczącego przyjęcia jednolitych warunków homologacji i wzajemnego uznawania homologacji wyposażenia i części pojazdów samochodowych (Porozumienie z 1958 r., wraz ze zmianami);

„RID” oznacza „Regulamin o międzynarodowym przewozie kolejami towarów niebezpiecznych”, stanowiący dodatek C do Konwencji COTIF (Konwencji o międzynarodowych przewozach kolejami);

„Rozładowca” oznacza przedsiębiorstwo, które:

- (a) zdejmuje kontener, kontener do przewozu luzem, MEGC, kontener-cysternę lub cysternę przenośną z pojazdu;
- (b) wyładowuje towary niebezpieczne w sztukach przesyłki, małe kontenery lub cysterny przenośne z pojazdu lub z kontenera; lub
- (c) dokonuje rozładunku towarów niebezpiecznych z cysterny (pojazdu-cysterny, cysterny odejmowalnej, cysterny przenośnej lub kontenera-cysterny), z pojazdu-baterii, z MEMU, z MEGC, z pojazdu, z dużego kontenera, z małego kontenera do przewozu luzem lub z kontenera do przewozu luzem;

„Ruchoma jednostka do wytwarzania materiałów wybuchowych” (MEMU) oznacza jednostkę lub pojazd z zamontowaną jednostką służącą do wytwarzania materiałów wybuchowych z towarów niebezpiecznych, które nie są materiałami wybuchowymi i ładowania ich do otworów strzałowych. Jednostka taka składa się z cystern, kontenerów do przewozu luzem, aparatury do wytwarzania, pomp oraz związanego z nimi wyposażenia. MEMU może posiadać specjalne przedziały ładunkowe na materiały i przedmioty wybuchowe w sztukach przesyłki.

UWAGA: *Pomimo tego, że definicja MEMU zawiera określenia „wytwarzania materiałów wybuchowych” i „ładowania ich do otworów strzałowych”, wymagania dla MEMU mają zastosowanie wyłącznie do przewozu i nie obejmują wytwarzania materiałów wybuchowych i ładowania ich do otworów strzałowych.*

S

„Składnik palny” (w odniesieniu do aerozoli) oznacza materiały ciekłe zapalne, materiały stałe zapalne lub palne gazy i mieszaniny gazowe, zdefiniowane w Uwagach 1 do 3 podrozdziału 31.1.3 Części III Podręcznika Badań i Kryteriów. Odniesienie to nie obejmuje materiałów piroforycznych, samonagrzewających się i reagujących z wodą. Chemiczne ciepło spalania powinno być oznaczane jedną z następujących metod: ASTM D 240, ISO/FDIS 13943:1999 (E/F) 86.1 do 86.3 lub NFPA 30B;

„Skrzynia” oznacza opakowanie z pełnymi, prostokątnymi lub wielobocznymi powierzchniami, wykonane z metalu, drewna, materiału drewnopochodnego, tektury, tworzywa sztucznego lub innego odpowiedniego materiału. Dopuszcza się stosowanie małych otworów w celu ułatwienia manipulowania lub otwierania, albo w celu spełnienia wymagań klasyfikacyjnych, pod warunkiem, że nie powodują one naruszenia integralności opakowania podczas przewozu;

„Stal miękka” oznacza stal o minimalnej wytrzymałości na rozciąganie pomiędzy 360 N/mm² a 440 N/mm²;

UWAGA: *Odniesienie do cystern przenośnych, patrz dział 6.7.*

„Stal odniesienia” oznacza stal o minimalnej wytrzymałości na rozciąganie równej 370 N/mm² i wydłużeniu po zerwaniu równym 27%;

„Stopień napełnienia” oznacza stosunek masy gazu znajdującego się w gotowym do użycia naczyniu ciśnieniowym do masy wody, która w temperaturze 15°C wypełniłaby całkowicie to naczynie;

„System krytycznościowo bezpieczny”, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza zespół złożony z materiału rozszczepialnego i składników opakowania, który, według specyfikacji projektowej uzgodnionej z właściwą władzą, przeznaczony jest do zachowania bezpieczeństwa krytycznościowego;

„System zapewniający szczelność”, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza zespół składników opakowania, który, według specyfikacji projektowej, przeznaczony jest do zabezpieczenia przed rozproszaniem się materiału promieniotwórczego podczas przewozu;

„Szpula” (klasa 1) oznacza urządzenie wykonane z tworzywa sztucznego, drewna, tektury, metalu lub innego odpowiedniego materiału, wyposażone w trzpień obrotowy, ze ściankami zewnętrznymi na obu końcach trzpienia lub bez takich ścianek. Materiały i przedmioty mogą być nawinięte na trzpień i utrzymywane w tej pozycji przez ścianki boczne;

„Sztuka przesyłki” oznacza końcowy produkt operacji pakowania, składający się z opakowania, dużego opakowania lub DPPL wraz z jego zawartością, które przygotowane są do wysyłki. Określenie to obejmuje naczynia do gazów, zdefiniowane w niniejszym dziale, jak również przedmioty, które ze względu na swój rozmiar, masę lub kształt mogą być przewożone bez opakowania, albo w kołyskach, skrzyniach lub w urządzeniach do przenoszenia. Określenie to wyłącza materiały promieniotwórcze i nie obejmuje towarów przewożonych luzem oraz towarów przewożonych w cysternach;

UWAGA: W odniesieniu do materiałów promieniotwórczych, patrz 2.2.7.2, 4.1.9.1.1 i dział 6.4.

Ś

„Środek transportu” oznacza, w przypadku przewozu drogowego lub kolejowego, pojazd lub wagon;

T

„Taca” (klasa 1) oznacza płytę wykonaną z metalu, tworzywa sztucznego, drewna, tektury lub innego odpowiedniego materiału, która umieszczana jest w opakowaniu wewnętrznym, pośrednim lub zewnętrznym i ma na celu ciasne dopasowanie zawartości takiego opakowania. Powierzchnia tacy może być ukształtowana w taki sposób, żeby opakowania lub przedmioty mogły być na niej umieszczone, bezpiecznie unieruchomione i oddzielone jedno od drugiego;

„Temperatura awaryjna” oznacza temperaturę, po osiągnięciu której, w przypadku utraty możliwości regulacji temperatury, należy rozpocząć wykonywanie procedur awaryjnych;

„Temperatura kontrolowana” oznacza najwyższą temperaturę, w której mogą być bezpiecznie przewożone nadtlenki organiczne oraz materiały samoreaktywne;

„Temperatura krytyczna” oznacza temperaturę, powyżej której materiał nie może występować w stanie ciekłym;

„Temperatura samoprzyspieszającego się rozkładu” (TSR) oznacza najniższą temperaturę, w której może nastąpić samoprzyspieszający się rozkład materiału znajdującego się w opakowaniu użytym do przewozu. Przepisy dotyczące określania TSR oraz skutków ogrzewania materiału w naczyniu zamkniętym podane są w części II „Podręcznika Badań i Kryteriów”;

„Temperatura zapłonu” oznacza najniższą temperaturę cieczy, w której jej pary tworzą z powietrzem palną mieszaninę;

„*Tkanina z tworzywa sztucznego*” (dla DPPL elastycznych) oznacza materiał z orientowanych tasiemek lub pojedynczych włókien z odpowiedniego tworzywa sztucznego.

„*Towary niebezpieczne*” oznacza materiały i przedmioty, których przewóz na podstawie ADR jest zabroniony, albo jest dopuszczony wyłącznie na warunkach podanych w ADR;

„*TSR*” (ang. SADT) patrz „*temperatura samoprzyspieszającego się rozkładu*”;

„*Tworzywo sztuczne odzyskane*” oznacza materiał odzyskany ze zużytych opakowań przemysłowych, które zostały oczyszczone i przygotowane do przetworzenia na inne opakowania;

U

„*UIC*” oznacza Unię Transportu Kolejowego (UIC, 16 rue Jean Rey, F-75015 Paris, France);

„*Układ magazynujący w wodorku metalu*” oznacza pojedynczy kompletny układ magazynujący wodór, zawierający naczynie, wodorek metalu, urządzenie obniżające ciśnienie, zawór odcinający, wyposażenie obsługowe i wewnętrzne części składowe, używany wyłącznie do przewozu wodoru;

„*Układ zasilania z ogniwem paliwowym*” oznacza urządzenie służące do zasilania innych urządzeń, składające się z ogniwa paliwowego i jego zbiornika paliwa, który może być zintegrowany z ogniwem paliwowym lub stanowić osobną część tego urządzenia, oraz zawierające wszystkie elementy wyposażenia niezbędne do wypełniania swojej funkcji;

„*Urządzenie manipulacyjne*” (dla DPPL elastycznych) oznacza pas nośny, pętlę, uchwyt lub ramę, które są zamocowane do korpusu DPPL lub stanowią jego przedłużenie;

„*Używanie wyłączne*”, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza używanie pojazdu lub dużego kontenera wyłącznie przez jednego nadawcę, przy czym wszystkie czynności załadunku i rozładunku - początkowe, przejściowe i końcowe - wykonywane są zgodnie z instrukcjami nadawcy lub odbiorcy;

V

W

„*Wiązka butli*” oznacza zestaw trwale umocowanych butli, połączonych ze sobą wspólnym kolektorem i przewożony jako całość. Całkowita pojemność wodna wiązki butli nie powinna być większa niż 3000 litrów, z wyjątkiem wiązek przeznaczonych do przewozu gazów trujących klasy 2 (grupy oznaczone kodem rozpoczynającym się od litery "T", zgodnie z przepisem 2.2.2.1.3), dla których pojemność wodna wiązki powinna być ograniczona do 1000 litrów;

„*Wieloelementowy kontener do gazu*” (MEGC) oznacza jednostkę składającą się z elementów połączonych ze sobą kolektorem i zamocowanych w ramie. Za elementy wieloelementowego kontenera do gazu uważa się następujące elementy: butle, zbiorniki rurowe, wiązki butli, beczki ciśnieniowe oraz cysterny przeznaczone do przewozu gazów zdefiniowanych pod 2.2.2.1.1, o pojemności większej niż 450 litrów;

UWAGA: *Odnośnie do UN MEGC, patrz dział 6.7.*

„*Właściwa władza*” oznacza organ, organy lub inną jednostkę lub jednostki, upoważnione w każdym państwie i w każdym określonym przypadku zgodnie z prawem krajowym;

„*Wnioskujący*”, w przypadku oceny zgodności, oznacza wytwórcę albo jego upoważnionego przedstawiciela w państwie Umawiającej się Stronie. W przypadku badań okresowych, badań pośrednich i badań nadzwyczajnych, *wnioskujący* oznacza

podmiot u którego wykonywane są badania, użytkownika lub ich upoważnionego przedstawiciela w państwie Umawiającej się Stronie;

UWAGA: Wyjątkowo, trzecia strona (np. przewoźnik kontenera-cysterny, zgodnie z definicją podaną pod 1.2.1) może wnioskować o ocenę zgodności.

„Worek” oznacza elastyczne opakowanie z papieru, folii, tworzywa sztucznego, materiału tkanego lub innego odpowiedniego materiału;

„Wskaźnik bezpieczeństwa krytycznościowego (CSI) wyznaczony dla sztuki przesyłki, opakowania zbiorczego lub kontenera zawierającego materiał rozszczepialny”, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza liczbę, która jest używana do zapewnienia kontroli nad gromadzeniem sztuk przesyłki, opakowań zbiorczych lub kontenerów zawierających materiały rozszczepialne;

„Wskaźnik transportowy (TI)” wyznaczony dla sztuki przesyłki, opakowania zbiorczego, kontenera lub nieopakowanych materiałów LSA-I lub SCO-I, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza liczbę, która jest używana do zapewnienia kontroli nad narażeniem na promieniowanie;

„Wykładzina” oznacza osłonę cylindryczną lub worek, wraz z otworami i zamknięciami, umieszczone wewnątrz opakowania, w tym także dużego opakowania lub DPPL, ale niestanowiące integralnej części tego opakowania;

„Wyposażenie konstrukcyjne” oznacza:

- (a) Odnośnie do cystern stałych lub odejmowalnych - wewnętrzne lub zewnętrzne wzmocnienia, zamocowania, elementy zabezpieczające lub stabilizujące zbiornik;
- (b) Odnośnie do kontenerów-cystern - wewnętrzne lub zewnętrzne wzmocnienia, zamocowania, elementy zabezpieczające lub stabilizujące zbiornik;
- (c) Odnośnie do elementów pojazdów-baterii lub MEGC - wewnętrzne lub zewnętrzne wzmocnienia, zamocowania, elementy zabezpieczające lub stabilizujące zbiornik lub naczynia;
- (d) Odnośnie do DPPL, innych niż DPPL elastyczne - wzmocnienia, zamocowania, elementy manipulacyjne, zabezpieczające lub stabilizujące korpus (wraz z paletą-podstawą dla DPPL złożonych z naczyniem wewnętrznym z tworzywa sztucznego);

UWAGA: Odnośnie do cystern przenośnych, patrz dział 6.7.

„Wyposażenie obsługowe” oznacza:

- (a) Odnośnie do cystern - urządzenia służące do napełniania i opróżniania, wentylacji, zabezpieczenia, ogrzewania i izolacji cieplnej, a także przyrządy pomiarowe;
- (b) Odnośnie do elementów pojazdów-baterii lub MEGC - urządzenia służące do napełniania i opróżniania, łącznie z kolektorem, do zabezpieczenia, a także przyrządy pomiarowe;
- (c) Odnośnie do DPPL - urządzenia do napełniania i opróżniania, wyrównywania ciśnienia lub odpowietrzania, zabezpieczenia, ogrzewania i izolacji cieplnej, a także przyrządy pomiarowe;

UWAGA: Odnośnie do cystern przenośnych, patrz dział 6.7.

„Wzór”, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza opis materiału promieniotwórczego w postaci specjalnej, materiału promieniotwórczego słabo rozpraszalnego, sztuki przesyłki lub opakowania, który pozwala dokładnie określić taki wyrób. Opis ten może zawierać wykazy elementów, rysunki techniczne, protokoły potwierdzające zgodność wzoru z wymaganiami obowiązujących przepisów oraz inną stosowną dokumentację;

Z

„Załadowca” oznacza przedsiębiorstwo, które:

- (a) dokonuje załadunku towarów niebezpiecznych w sztukach przesyłki, w małych kontenerach lub w cysternach przenośnych na pojazd, do pojazdu lub do kontenera; lub
- (b) dokonuje załadunku kontenera, kontenera do przewozu luzem, MEGC, kontenera-cysterny lub cysterny przenośnej na pojazd;

„Zamknięcie” oznacza urządzenie służące do zamykania otworu naczynia;

„Zapewnienie jakości” oznacza systematyczny program kontroli i inspekcji stosowany przez organizację lub jednostkę, mający na celu zapewnienie, aby przepisy bezpieczeństwa zawarte w ADR były stosowane w praktyce;

„Zapewnienie zgodności” (materiały promieniotwórcze) oznacza systematyczny program działań stosowanych przez właściwą władzę, których celem jest zapewnienie stosowania w praktyce wymagań ADR;

„Zatwierdzenie”

Zatwierdzenie wielostronne, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza zatwierdzenie przez właściwą władzę państwa pochodzenia wzoru lub wysyłki odpowiednio, a także przez właściwą władzę każdego państwa, przez lub do którego ta przesyłka będzie przewożona;

Zatwierdzenie jednostronne, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza zatwierdzenie wzoru wyłącznie przez właściwą władzę państwa pochodzenia wzoru. Jeżeli państwo pochodzenia nie jest Umawiającą się Stroną ADR, zatwierdzenie powinno zostać uprawomocnione przez właściwą władzę pierwszego państwa będącego Umawiającą się Stroną ADR, do którego dotrze przesyłka (patrz 6.4.22.6);

„Zawartość promieniotwórcza”, w odniesieniu do przewozu materiału klasy 7, oznacza materiał promieniotwórczy razem z jakimikolwiek skażonymi lub zaktywowanymi materiałami stałymi, cieczami lub gazami znajdującymi się w opakowaniu;

„Zawór bezpieczeństwa” oznacza urządzenie sprężynowe uruchamiane automatycznie na skutek ciśnienia, którego zadaniem jest zabezpieczenie cysterny przed nadmiernym wzrostem ciśnienia wewnętrznego;

„Zawór podciśnieniowy” oznacza urządzenie sprężynowe uruchamiane automatycznie na skutek ciśnienia, którego zadaniem jest zabezpieczenie cysterny przed nadmiernym spadkiem ciśnienia wewnętrznego;

„Zbiornik rurowy” (klasa 2) oznacza transportowe naczynie ciśnieniowe bez szwu o pojemności wodnej większej niż 150 litrów, lecz nie większej niż 3000 litrów;

„Zbiornik” oznacza powłokę mieszczącą w sobie materiał (łącznie z otworami i ich zamknięciami);

UWAGA 1: Definicja ta nie ma zastosowania do naczyń.

UWAGA 2: Odnośnie do cystern przenośnych, patrz dział 6.7.

„Zwykła obsługa DPPL elastycznego” oznacza zwykłe czynności obsługowe dotyczące elastycznych DPPL z tworzywa sztucznego lub z włókna, np.:

- (a) czyszczenie; lub
- (b) wymianę części nieintegralnych, np. nieintegralnych wykładzin lub ściągów zamknięć, na części wykonane zgodnie z oryginalną specyfikacją producenta,

pod warunkiem, że czynności te nie wpływają negatywnie na właściwości ochronne DPPL elastycznego i nie powodują zmiany jego typu konstrukcji;

„Zwykła obsługa DPPL sztywnego” oznacza zwykłe czynności obsługowe dotyczące DPPL metalowych, DPPL ze sztywnego tworzywa sztucznego lub DPPL złożonych, np.:

- (a) czyszczenie;
- (b) demontaż i ponowny montaż albo wymianę zamknięć korpusu (łącznie z ich uszczelkami) lub wyposażenia obsługowego, wykonane zgodnie z oryginalną specyfikacją producenta i pod warunkiem, że sprawdzono po tych czynnościach szczelność DPPL; lub
- (c) regeneracja elementów konstrukcyjnych, które nie pełnią bezpośrednio funkcji ochronnych wobec towarów niebezpiecznych i nie odpowiadają za utrzymanie ciśnienia podczas rozładunku, przeprowadzona w taki sposób, aby utrzymana była zgodność z typem konstrukcji i nie została naruszona funkcja ochronna DPPL (np. wzmocnienie nóg lub elementów służących do podnoszenia).

1.2.2 Jednostki miar

1.2.2.1 W ADR stosowane są następujące jednostki miar ^a:

Wielkość	Jednostka SI ^b	Inne dopuszczone jednostki	Zależności między jednostkami
Długość	m (metr)	-	-
Powierzchnia	m ² (metr kwadratowy)	-	-
Objętość	m ³ (metr sześcienny)	l ^c (litr)	1 l = 10 ⁻³ m ³
Czas	s (sekunda)	min (minuta) h (godzina) d (doła)	1 min = 60 s 1 h = 3600 s 1 d = 86400 s
Masa	kg (kilogram)	g (gram) t (tona)	1 g = 10 ⁻³ kg 1 t = 10 ³ kg
Gęstość (masy)	kg/m ³	kg/l	1 kg/l = 10 ³ kg/m ³
Temperatura	K (kelwin)	°C (stopień Celsjusza)	0°C = 273,15 K
Różnica temperatur	K (kelwin)	°C (stopień Celsjusza)	1°C = 1 K
Siła	N (niuton)	-	1 N = 1 kg m/s ²
Ciśnienie	Pa (paskal)	bar (bar)	1 Pa = 1 N/m ² 1 bar = 10 ⁵ Pa
Naprężenie	N/m ²	N/mm ²	1 N/mm ² = 1MPa
Praca	J (dżul)	kWh (kilowatogodzina)	1 kWh = 3,6 MJ
Energia	J (dżul)	eV (elektronowolt)	1 J = 1 N m = 1 W s 1 eV = 0,1602 × 10 ⁻¹⁸ J
Ilość ciepła	J (dżul)	-	-
Moc	W (wat)	-	1 W = 1 J/s = 1 N m/s
Lepkość kinematyczna	m ² /s	mm ² /s	1 mm ² /s = 10 ⁻⁶ m ² /s
Lepkość dynamiczna	Pa s	mPa s	1 mPa × s = 10 ⁻³ Pa × s
Aktywność	Bq (bekerel)	-	-
Równoważnik dawki	Sv (siwert)	-	-

^a Przy przekształcaniu jednostek alternatywnych na jednostki układu SI dopuszcza się następujące zaokrąglenia:

<u>Siła</u>		<u>Naprężenie</u>	
1 kG	= 9,807 N	1 kG/mm ²	= 9,807 N/mm ²
1 N	= 0,102 kG	1 N/mm ²	= 0,102 kG/mm ²

<u>Ciśnienie</u>				
1 Pa	= 1 N/m ²	= 10 ⁻⁵ bar	= 1,02 × 10 ⁻⁵ kG/cm ²	= 0,75 × 10 ⁻² tor
1 bar	= 10 ⁵ Pa	= 1,02 kG/cm ²	= 750 tor	
1 kG/cm ²	= 9,807 × 10 ⁴ Pa	= 0,9807 bar	= 736 tor	
1 tor	= 1,33 × 10 ² Pa	= 1,33 × 10 ⁻³ bar	= 1,36 × 10 ⁻³ kG/cm ²	

<u>Energia, praca, ilość ciepła</u>				
1 J	= 1 N m	= 0,278 × 10 ⁻⁶ kWh	= 0,102 kGm	= 0,239 × 10 ⁻³ kcal
1 kWh	= 3,6 × 10 ⁶ J	= 367 × 10 ³ kGm	= 860 kcal	
1 kGm	= 9,807 J	= 2,72 × 10 ⁻⁶ kWh	= 2,34 × 10 ⁻³ kcal	
1 kcal	= 4,19 × 10 ³ J	= 1,16 × 10 ⁻³ kWh	= 427 kGm	

<u>Moc</u>		<u>Lepkość kinematyczna</u>
1 W	= 0,102 kGm/s = 0,86 kcal/h	1 m ² /s = 10 ⁴ St (stokesów)
1 kGm/s	= 9,807 W = 8,43 kcal/h	1 St = 10 ⁻⁴ m ² /s
1 kcal/h	= 1,16 W = 0,119 kGm/s	

<u>Lepkość dynamiczna</u>		
1 Pa·s	= 1 N·s/m ² = 10 P (puazów)	= 0,102 kG·s/m ²
1 P	= 0,1 Pa·s = 0,1 N·s/m ²	= 1,02 × 10 ⁻² kG·s/m ²
1 kG·s/m ²	= 9,807 Pa·s = 9,807 N·s/m ²	= 98,07 P

- ^b *Międzynarodowy układ jednostek (SI) jest wynikiem postanowień Generalnej Konferencji Miar i Wag (Adres: Pavillon de Breteuil, Parc de St-Cloud, F-92 310 Severes).*
- ^c *W przypadku użycia maszyny do pisania (drukarki), w której znaki „l” (litera „l”) i „1” (cyfra „1”) nie różnią się od siebie, dopuszcza się użycie skrótu „L” zamiast „l”.*

Dziesiętne wielokrotności i podwielokrotności jednostki miary mogą być wyrażane poprzez dodanie do nazwy lub symbolu tej jednostki przedrostków lub symboli o następującym znaczeniu:

<u>Mnożnik</u>			<u>Przedrostek</u>	<u>Symbol</u>
1 000 000 000 000 000 000	= 10 ¹⁸	trylion	eksa	E
1 000 000 000 000 000	= 10 ¹⁵	biliard	peta	P
1 000 000 000 000	= 10 ¹²	bilion	tera	T
1 000 000 000	= 10 ⁹	miliard	giga	G
1 000 000	= 10 ⁶	milion	mega	M
1 000	= 10 ³	tysiąc	kilo	k
100	= 10 ²	sto	hekto	h
10	= 10 ¹	dziesięć	deka	da
0,1	= 10 ⁻¹	dziesiąta	decy	d
0,01	= 10 ⁻²	setna	centy	c
0,001	= 10 ⁻³	tysiączna	mili	m
0,000 001	= 10 ⁻⁶	milionowa	mikro	μ
0,000 000 001	= 10 ⁻⁹	miliardowa	nano	n
0,000 000 000 001	= 10 ⁻¹²	bilionowa	piko	p
0,000 000 000 000 001	= 10 ⁻¹⁵	biliardowa	femto	f
0,000 000 000 000 000 001	= 10 ⁻¹⁸	trylionowa	atto	a

- 1.2.2.2 Jeżeli nie podano inaczej, znak „%” w rozumieniu ADR oznacza:
- w przypadku mieszanin materiałów stałych lub materiałów ciekłych, a także w przypadku roztworów oraz materiałów stałych zwilżonych cieczą - udział procentowy masy materiału w stosunku do całkowitej masy mieszaniny, roztworu lub zwilżonego materiału stałego;
  - w przypadku mieszanin gazów sprężonych napełnianych ciśnieniowo, stosunek objętości określony jako procentowy udział gazu w objętości całkowitej mieszaniny, lub przy napełnianiu według masy - stosunek mas określony jako udział procentowy masy gazu w całkowitej masie mieszaniny;
  - w przypadku mieszanin gazów skroplonych i gazów rozpuszczonych stosunek mas określony jako udział procentowy masy gazu w całkowitej masie mieszaniny.
- 1.2.2.3 Wartości wszystkich ciśnień dotyczących naczyń (np. ciśnienie próbne, ciśnienie wewnętrzne, ciśnienie otwarcia zaworów bezpieczeństwa) podawane są zawsze jako nadciśnienie (w stosunku do ciśnienia atmosferycznego); natomiast prężność par podawana jest zawsze jako ciśnienie bezwzględne.
- 1.2.2.4 Jeżeli w ADR podaje się stopień napełnienia naczyń, to - o ile nie jest podana inna temperatura - odnosi się on zawsze do materiału o temperaturze 15°C.

DZIAŁ 1.3

SKOLENIE OSÓB ZAANGAŻOWANYCH W PRZEWÓZ TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

1.3.1 Zakres i stosowanie

Osoby zatrudnione przez uczestników przewozu, wskazanych w dziale 1.4, których obowiązki dotyczą przewozu towarów niebezpiecznych, powinny zostać przeszkolone w zakresie wymagań związanych z takim przewozem, stosownie do odpowiedzialności i obowiązków tych osób. Pracownicy, przed podjęciem swoich obowiązków, powinni zostać przeszkoleni, zgodnie z przepisami rozdziału 1.3.2, a czynności, które nie były objęte ukończonym szkoleniem mogą wykonywać wyłącznie pod bezpośrednim nadzorem osoby przeszkolonej. Należy również uwzględnić wymagania szkoleniowe dotyczące ochrony towarów niebezpiecznych określone w dziale 1.10.

UWAGA 1: Odnośnie do szkolenia doradcy do spraw bezpieczeństwa, patrz 1.8.3 zamiast tego rozdziału.

UWAGA 2: Odnośnie do szkolenia załogi pojazdu, patrz 8.2 zamiast tego rozdziału.

UWAGA 3: Odnośnie do szkolenia załogi pojazdu przewożącego materiały klasy 7, patrz 1.7.2.5.

1.3.2 Charakter szkolenia

Szkolenie powinno mieć formę określoną poniżej, odpowiednio do zakresu odpowiedzialności i obowiązków osoby, której dotyczy.

1.3.2.1 Szkolenie ogólne

Pracownicy powinni być zaznajomieni z wymaganiami ogólnymi zawartymi w przepisach o przewozie towarów niebezpiecznych.

1.3.2.2 Szkolenie stanowiskowe

Pracownicy powinni przejść szkolenie z zakresu przepisów o przewozie towarów niebezpiecznych, ściśle odpowiadające ich odpowiedzialności i obowiązkowi.

W przypadkach, gdy przewóz towarów niebezpiecznych związany jest z transportem kombinowanym, pracownicy powinni być zaznajomieni z wymaganiami dotyczącymi innych rodzajów transportu.

1.3.2.3 Szkolenie z zakresu bezpieczeństwa

Pracownicy powinni przejść szkolenie na temat zagrożeń stwarzanych przez towary niebezpieczne, odpowiednio do stopnia ryzyka utraty zdrowia lub narażenia, mogących być skutkiem wypadku przy przewozie takich towarów, z uwzględnieniem ich załadunku i rozładunku.

Celem szkolenia powinno być zapoznanie pracowników z bezpiecznymi sposobami postępowania oraz z procedurami ratowniczymi.

1.3.2.4 Szkolenie powinno być okresowo uzupełniane szkoleniem doskonalącym, uwzględniającym zmiany w przepisach.

1.3.3 Dokumentacja

Dokumenty potwierdzające przeprowadzenie szkoleń, zgodnie z przepisami niniejszego działu, powinny być przechowywane przez pracodawcę i udostępniane pracownikowi lub

właściwej władzy na ich wniosek. Dokumenty powinny być przechowywane przez pracodawcę przez okres ustalony przez właściwą władzę. Powinny być one weryfikowane przy podejmowaniu nowego zatrudnienia.

DZIAŁ 1.4

OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW PRZEWOZU W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA

1.4.1 Ogólne środki bezpieczeństwa

1.4.1.1 Uczestnicy przewozu towarów niebezpiecznych powinni podejmować środki bezpieczeństwa odpowiednie do natury i zakresu dających się przewidzieć zagrożeń, w celu zapobieżenia szkodom i urazom oraz, jeżeli jest to wskazane, w celu zminimalizowania ich skutków. Uczestnicy przewozu powinni, w każdym przypadku, stosować się do odpowiednich wymagań ADR.

1.4.1.2 W razie zaistnienia bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa publicznego, uczestnicy przewozu powinni niezwłocznie powiadomić służby ratownicze oraz udostępnić im informacje potrzebne do prowadzenia działań.

1.4.1.3 ADR może określać obowiązki różnych uczestników przewozu.

Jeżeli Umawiająca się Strona uważa, że nie zostanie w ten sposób obniżony poziom bezpieczeństwa, to może w swoich przepisach krajowych przenieść obowiązki danego uczestnika przewozu na jednego lub kilku innych uczestników, pod warunkiem, że spełnione są obowiązki podane pod 1.4.2 i 1.4.3. O takich odstępstwach Umawiająca się Strona powinna powiadomić Sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych, który z kolei powinien podać je do wiadomości Umawiających się Stron.

Wymagania podane pod 1.2.1, 1.4.2 i 1.4.3, definiujące uczestników przewozu i przyporządkowane im obowiązki, nie naruszają przepisów krajowych dotyczących skutków prawnych (natury kryminalnej, odpowiedzialności itd.), wynikających z faktu, że dany uczestnik przewozu jest np. osobą prawną, osobą samozatrudniającą się, pracodawcą lub pracownikiem.

1.4.2 Obowiązki głównych uczestników przewozu

***UWAGA 1:** Obowiązki w zakresie bezpieczeństwa, przypisane w niniejszym rozdziale do kilku uczestników przewozu, mogą być wykonywane przez jedno przedsiębiorstwo. Podobnie, czynności i odpowiadające im obowiązki w zakresie bezpieczeństwa, przypisane do jednego uczestnika przewozu, mogą być wykonywane przez kilka przedsiębiorstw.*

***UWAGA 2:** W odniesieniu do materiałów promieniotwórczych, patrz także 1.7.6.*

1.4.2.1 Nadawca

1.4.2.1.1 Nadawca towarów niebezpiecznych zobowiązany jest dostarczyć do przewozu tylko takie przesyłki, które spełniają wymagania ADR. W zakresie podanym pod 1.4.1, powinien w szczególności:

- (a) upewnić się, że towary niebezpieczne są sklasyfikowane i dopuszczone do przewozu zgodnie z ADR;
- (b) zaopatrzyć przewoźnika w informacje i dane w formie możliwej do odczytania oraz, jeżeli to konieczne, w wymagane dokumenty przewozowe oraz dokumenty towarzyszące (zezwolenia, dopuszczenia, powiadomienia, świadectwa itd.), uwzględniając w szczególności wymagania podane w dziale 5.4 oraz w tabeli w Części 3;

- (c) używać wyłącznie opakowań, dużych opakowań i dużych pojemników do przewozu luzem (DPPL) oraz cystern (pojazdów-cystern, cystern odejmowalnych, pojazdów-baterii, MEGC, cystern przenośnych i kontenerów-cystern), które są dopuszczone i odpowiednie do przewozu danych materiałów oraz posiadają oznakowanie wymagane przez ADR;
- (d) stosować się do wymagań dotyczących sposobów nadania i ograniczeń wysyłkowych;
- (e) zapewnić, aby nawet próżne nieoczyszczone i nieodgazowane cysterny (pojazdy-cysterny, cysterny odejmowalne, pojazdy-baterie, MEGC, cysterny przenośne i kontenery-cysterny), a także próżne nieoczyszczone pojazdy oraz duże i małe kontenery do przewozu luzem, były odpowiednio oznakowane i zaopatrzone w wymagane nalepki ostrzegawcze, a próżne nieoczyszczone cysterny były tak samo zamknięte i szczelne jak w stanie ładownym.

1.4.2.1.2 Jeżeli nadawca korzysta z usług innych uczestników przewozu (pakującego, załadowcy, napełniającego, itd.), to powinien podjąć odpowiednie środki dla zapewnienia, aby przesyłka spełniała wymagania ADR. Jednakże w przypadku wymagań podanych pod 1.4.2.1.1 (a), (b), (c) i (e), nadawca może polegać na informacjach i danych udostępnionych mu przez innych uczestników przewozu.

1.4.2.1.3 W przypadku, gdy nadawca działa w imieniu osoby trzeciej, osoba ta powinna poinformować nadawcę na piśmie o tym, że przewóz dotyczy towarów niebezpiecznych oraz powinna udostępnić mu wszystkie informacje i dokumenty potrzebne do wypełnienia jego obowiązków.

1.4.2.2 Przewoźnik

1.4.2.2.1 Odpowiednio do zakresu podanego pod 1.4.1, przewoźnik powinien w szczególności:

- (a) upewnić się, że towary niebezpieczne przeznaczone do przewozu są dopuszczone do przewozu zgodnie z ADR;
- (b) upewnić się, że wszystkie informacje wymagane w ADR, dotyczące towarów niebezpiecznych przeznaczonych do przewozu, zostały przed jego rozpoczęciem dostarczone przez nadawcę, że wymagana dokumentacja znajduje się w jednostce transportowej, a w przypadku użycia zamiast dokumentacji papierowej technik elektronicznego przetwarzania danych (EDP) lub elektronicznej wymiany danych (EDI), że zapewniona jest dostępność do tych danych podczas transportu w stopniu co najmniej równoważnym dokumentacji papierowej;
- (c) sprawdzić wzrokowo, czy pojazdy i ładunek nie mają oczywistych wad oraz czy nie występują wycieki lub nieszczelności, braki w wyposażeniu, itp.;
- (d) upewnić się, że nie upłynął nieprzekraczalny termin następnego badania dla pojazdów-cystern, pojazdów-baterii, cystern odejmowalnych, cystern przenośnych, kontenerów-cystern i MEGC;

UWAGA: Cysterny, pojazdy-baterie oraz MEGC mogą być używane po upływie tego nieprzekraczalnego terminu, pod warunkiem spełnienia wymagań zawartych pod 4.1.6.10 (w przypadku pojazdów-baterii i MEGC zawierających urządzenia ciśnieniowe), 4.2.4.4, 4.3.2.4.4, 6.7.2.19.6, 6.7.3.15.6 lub 6.7.4.14.6

- (e) sprawdzić, czy pojazdy nie są nadmiernie załadowane;
- (f) upewnić się, że na pojazdach umieszczone zostało wymagane oznakowanie i nalepki ostrzegawcze;

- (g) upewnić się, że w pojeździe znajduje się wyposażenie wymienione w pisemnych instrukcjach dla kierowcy.

Czynności powyższe powinny być wykonane odpowiednio w oparciu o dokumenty przewozowe i dokumenty towarzyszące oraz sprawdzenie wzrokowe pojazdu lub kontenerów i, w razie potrzeby, ładunku.

- 1.4.2.2.2 W przypadku wymagań podanych pod 1.4.2.2.1 (a), (b), (e) i (f), przewoźnik może polegać na informacjach i danych udostępnionych mu przez innych uczestników przewozu.
- 1.4.2.2.3 Jeżeli wykonując czynności, o których mowa pod 1.4.2.2.1, przewoźnik stwierdzi naruszenie wymagań ADR, to nie powinien on rozpoczynać przewozu do czasu usunięcia stwierdzonych naruszeń.
- 1.4.2.2.4 Jeżeli podczas przewozu stwierdzone zostanie naruszenie wymagań ADR zagrażające bezpieczeństwu tego przewozu, to powinien być on niezwłocznie przerwany, przy zachowaniu wymagań dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego, bezpiecznego unieruchomienia przesyłki oraz bezpieczeństwa publicznego. Przewóz może być kontynuowany wyłącznie w przypadku, gdy zapewniono jego zgodność z obowiązującymi przepisami. Pozwolenie na kontynuowanie przewozu może być udzielone przez władzę właściwą dla pozostałej części przewozu.

W przypadku, gdy nie można zapewnić wymaganej zgodności z przepisami i nie zostało udzielone pozwolenie na kontynuowanie przewozu, właściwa władza powinna zapewnić przewoźnikowi niezbędną pomoc administracyjną. Wymaganie to stosuje się również w przypadku, gdy przewoźnik poinformuje właściwą władzę o tym, że nie został powiadomiony przez nadawcę o niebezpiecznych właściwościach przewożonych towarów i w związku z tym, na podstawie obowiązujących przepisów, w szczególności dotyczących umowy przewozu, przewoźnik zamierza towary te rozładować, zniszczyć lub unieszkodliwić.

- 1.4.2.2.5 *(Zarezerwowany)*

1.4.2.3 Odbiorca

- 1.4.2.3.1 Odbiorca zobowiązany jest nie opóźniać przyjęcia towarów, jeżeli takie opóźnienie nie jest konieczne oraz sprawdzić, po rozładunku, czy zostały spełnione odnoszące się do niego wymagania ADR.
- 1.4.2.3.2 Jeżeli, w przypadku kontenera, sprawdzenie, o którym mowa powyżej, ujawni naruszenie przepisów ADR, to odbiorca może zwrócić kontener przewoźnikowi jedynie po usunięciu tego naruszenia.
- 1.4.2.3.3 Jeżeli odbiorca korzysta z usług innych uczestników przewozu (w zakresie rozładunku, czyszczenia, odkazania, itp.), to powinien zastosować odpowiednie środki w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami ADR podanymi pod 1.4.2.3.1 i 1.4.2.3.2.

1.4.3 Obowiązki innych uczestników przewozu

Podana poniżej lista innych uczestników przewozu i ich obowiązków nie jest wyczerpująca. Obowiązki tych uczestników wynikają z przepisów podanych powyżej w rozdziale 1.4.1 na tyle, na ile wiedzą oni lub powinni wiedzieć, że wykonywane przez nich czynności stanowią część operacji transportowych regulowanych przez ADR.

1.4.3.1 Załadowca

1.4.3.1.1 W zakresie podanym pod 1.4.1, załadowca powinien w szczególności:

- (a) wydać przewoźnikowi towary niebezpieczne tylko w przypadku, gdy są one dopuszczone do przewozu zgodnie z ADR;
- (b) przy wydawaniu do przewozu opakowanych towarów niebezpiecznych lub próżnych, nieoczyszczonych opakowań, sprawdzić czy opakowania nie są uszkodzone. Nie powinien on wydać sztuki przesyłki, której opakowanie jest uszkodzone, dopóki nie zostaną usunięte uszkodzenia, w szczególności, jeżeli opakowanie jest nieuszczelne, są wycieki materiału niebezpiecznego lub istnieje możliwość ich wystąpienia; obowiązek ten dotyczy również próżnych nieoczyszczonych opakowań;
- (c) postępować zgodnie z przepisami szczególnymi dotyczącymi załadunku i manipulowania ładunkiem podczas załadunku towarów niebezpiecznych do pojazdu oraz dużego i małego kontenera;
- (d) po załadunku towarów niebezpiecznych do kontenera, spełnić wymagania dotyczące oznakowania podane w dziale 5.3;
- (e) przy załadunku sztuk przesyłki, stosować się do zakazów ładowania razem oraz do wymagań dotyczących oddzielania towarów niebezpiecznych od żywności, innych artykułów spożywczych oraz karmy dla zwierząt, uwzględniając przy tym towary niebezpieczne znajdujące się już w pojeździe lub dużym kontenerze.

1.4.3.1.2 W przypadku wymagań podanych pod 1.4.3.1.1 (a), (d) i (e), załadowca może polegać na informacjach i danych udostępnionych mu przez innych uczestników przewozu.

1.4.3.2 Pakujący

W zakresie podanym pod 1.4.1, pakujący powinien stosować się w szczególności do:

- (a) wymagań dotyczących warunków pakowania, w tym pakowania razem; oraz
- (b) wymagań dotyczących oznakowania i stosowania nalepek ostrzegawczych, w przypadku, gdy przygotowuje sztuki przesyłki do przewozu.

1.4.3.3 Napełniający

W zakresie podanym pod 1.4.1, napełniający powinien w szczególności:

- (a) przed napełnieniem upewnić się, że cysterny i ich wyposażenie są w dobrym stanie technicznym;
- (b) w przypadku pojazdów-cystern, pojazdów-baterii, cystern odejmowalnych, cystern przenośnych, kontenerów-cystern oraz MEGC upewnić się, że nie upłynął termin ich następnego badania;
- (c) napełniać cysterny jedynie materiałami niebezpiecznymi dopuszczonymi do przewozu w tych cysternach;
- (d) przy napełnianiu cysterny stosować się do wymagań dotyczących załadunku materiałów niebezpiecznych do sąsiednich komór cysterny;
- (e) podczas napełniania cysterny przestrzegać określonego dla danego materiału maksymalnego dopuszczalnego stopnia napełnienia lub maksymalnej dopuszczalnej masy zawartości na litr pojemności cysterny;
- (f) po napełnieniu cysterny zapewnić, że wszystkie zamknięcia są w pozycji zamkniętej oraz nie ma wycieku;

- (g) zapewnić, aby na powierzchni zewnętrznej napełnionej cysterny, nie było niebezpiecznych pozostałości ładowanego materiału;
- (h) przygotowując towary niebezpieczne do przewozu zapewnić, aby na cysternach, na pojazdach oraz na dużych i małych kontenerach do przewozu luzem, zostały umieszczone wymagane przepisami tablice barwy pomarańczowej oraz nalepki ostrzegawcze jak również znaki dla materiałów o podwyższonej temperaturze i dla materiałów zagrażających środowisku;
- (i) *(Zarezerwowany)*
- (j) w przypadku załadunku towarów niebezpiecznych luzem do pojazdów lub kontenerów, upewnić się, że przestrzegane są odpowiednie przepisy działu 7.3.

1.4.3.4 Operator kontenera-cysterny/cysterny przenośnej

W zakresie podanym pod 1.4.1, operator kontenera-cysterny/cysterny przenośnej powinien w szczególności:

- (a) zapewnić, aby kontener-cysterna/cysterna przenośna odpowiadały obowiązującym wymaganiom w zakresie konstrukcji, wyposażenia, badań i oznakowania;
- (b) zapewnić, aby konserwacja zbiornika i jego wyposażenia była przeprowadzana w sposób, który gwarantuje, że w normalnych warunkach użytkowania kontener-cysterna/cysterna przenośna będą spełniać wymagania ADR do czasu następnego badania;
- (c) zapewnić przeprowadzenie nadzwyczajnej kontroli kontenera-cysterny/cysterny przenośnej w przypadku, gdy istnieje podejrzenie, że bezpieczeństwo zbiornika lub jego wyposażenia zostało naruszone w wyniku naprawy, dokonanych zmian lub wskutek wypadku.

1.4.3.5 i 1.4.3.6 *(Zarezerwowane)*

1.4.3.7 Rozładowca

UWAGA: Określenie „rozładunek” użyte w niniejszym podrozdziale, obejmuje czynności zdejmowania, wyładunku i rozładunku, określone w definicji „rozładowca”, podanej pod 1.2.1.

1.4.3.7.1 W zakresie podanym pod 1.4.1, rozładowca powinien w szczególności:

- (a) upewnić się, że zostały rozładowane właściwe towary, poprzez porównanie odpowiednich informacji zawartych w dokumencie przewozowym z informacjami znajdującymi się na sztuce przesyłki, kontenerze, cysternie, MEMU, MEGC lub pojeździe;
- (b) sprawdzić przed i podczas rozładunku, czy opakowania, cysterna, pojazd lub kontener nie są uszkodzone w stopniu zagrażającym bezpieczeństwu czynności rozładunkowych. W przypadku stwierdzenia takiego uszkodzenia, upewnić się, że rozładunek nie będzie się odbywać do czasu zastosowania odpowiednich środków;
- (c) stosować się do odpowiednich wymagań dotyczących rozładunku;
- (d) bezpośrednio po rozładunku cysterny, pojazdu lub kontenera:
  - (i) usunąć wszystkie niebezpieczne pozostałości towarów, które podczas czynności rozładunkowych przylgnęły do zewnętrznej powierzchni cysterny, pojazdu lub kontenera; oraz
  - (ii) zapewnić, aby zostały zamknięte zawory i otwory inspekcyjne;

- (e) zapewnić, aby zostało wykonane wymagane oczyszczenie i odkażenie pojazdów lub kontenerów; oraz
- (f) zapewnić, aby kontenery, które zostały całkowicie rozładowane, oczyszczone i odkażone, nie posiadały oznakowania określonego w dziale 5.3.

1.4.3.7.2 Jeżeli rozładowca korzysta z usług innych uczestników przewozu (w zakresie czyszczenia, odkażania, itp.), to powinien zastosować odpowiednie środki w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami ADR.

DZIAŁ 1.5

ODSTĘPSTWA

1.5.1 Odstępstwa czasowe

1.5.1.1 Zgodnie z artykułem 4 ustęp 3 ADR, właściwe władze Umawiających się Stron mogą uzgodnić bezpośrednio między sobą dopuszczenie niektórych operacji transportowych na swoich terytoriach na zasadach czasowego odstępstwa od wymagań ADR, pod warunkiem, że nie zostanie przez to obniżony poziom bezpieczeństwa. Władza inicjująca takie odstępstwo powinna zawiadomić o nim Sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych, który następnie powinien podać je do wiadomości innych Umawiających się Stron ¹.

***UWAGA:** W rozumieniu niniejszego rozdziału „Warunki specjalne” określone pod 1.7.4 nie są uważane za odstępstwa czasowe.*

1.5.1.2 Okres ważności odstępstwa czasowego nie powinien być dłuższy niż 5 lat, licząc od dnia jego wejścia w życie. Odstępstwo czasowe wygasa automatycznie z dniem wejścia w życie odpowiedniej zmiany do ADR.

1.5.1.3 Operacje transportowe wykonywane na podstawie odstępstw czasowych uważa się za operacje transportowe w rozumieniu ADR.

1.5.2 (Zarezerwowany)

---

¹ *Uwaga Sekretariatu Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych: Umowy specjalne zawarte na podstawie przepisów niniejszego działu publikowane są na stronie internetowej Sekretariatu (<http://www.unece.org/trans/danger/danger.htm>).*

DZIAŁ 1.6

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

1.6.1 Przepisy ogólne

- 1.6.1.1 O ile nie postanowiono inaczej, materiały i przedmioty ADR mogą być przewożone do dnia 30 czerwca 2013 r. zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2012 r.
- 1.6.1.2 *(Skreślony)*
- 1.6.1.3 Materiały i przedmioty klasy 1, należące do sił zbrojnych Umawiającej się Strony, które zostały zapakowane przed 1 stycznia 1990 r. zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi w tym czasie, mogą być przewożone po dniu 31 grudnia 1989 r., pod warunkiem, że ich opakowania pozostają w całości, i że są one zadeklarowane w dokumencie przewozowym jako ładunki wojskowe zapakowane przed dniem 1 stycznia 1990 r. Inne wymagania dotyczące tej klasy i obowiązujące od dnia 1 stycznia 1990 r. powinny być spełnione.
- 1.6.1.4 Materiały i przedmioty klasy 1, które zostały zapakowane między dniem 1 stycznia 1990 r. a dniem 31 grudnia 1996 r. zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi w tym czasie, mogą być przewożone po dniu 31 grudnia 1996 r., pod warunkiem, że ich opakowania pozostają w całości, i że są one zadeklarowane w dokumencie przewozowym jako ładunki zapakowane między dniem 1 stycznia 1990 r. a dniem 31 grudnia 1996 r.
- 1.6.1.5 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.1.6 Duże pojemniki do przewozu luzem (DPPL), wykonane przed dniem 1 stycznia 2003 r. zgodnie z wymaganiami podanymi pod liczbą marginesową (lm.) 3612 (1) obowiązującymi do dnia 30 czerwca 2001 r., które nie spełniają wymagań podanych pod 6.5.2.1.1 dotyczących wysokości liter, numerów i symboli, obowiązujących od dnia 1 lipca 2001 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.1.7 Zatwierdzenia typów konstrukcji dla bębnow, kanistrów i opakowań złożonych, wykonanych z polietylenu o wysokiej lub średniej masie cząsteczkowej, wydane przed dniem 1 lipca 2005 r. zgodnie z wymaganiami podanymi pod 6.1.5.2.6 obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2004 r., które nie spełniają wymagań podanych pod 4.1.1.21, zachowują swoją ważność do dnia 31 grudnia 2009 r. Opakowania wykonane i oznakowane na podstawie zatwierdzonych typów konstrukcji, o których mowa, mogą być używane do końca okresu ich używania określonego zgodnie z 4.1.1.15.
- 1.6.1.8 Tablice barwy pomarańczowej spełniające wymagania podrozdziału 5.3.2.2 obowiązujące do dnia 31 grudnia 2004 r. mogą być używane nadal, pod warunkiem, że spełnione są wymagania podane pod 5.3.2.2.1 i 5.3.2.2.2 dotyczące pozostawiania tablic, cyfr i liter w miejscu ich zamocowania, niezależnie od pozycji w której znajduje się pojazd.
- 1.6.1.9 *(Skreślony)*
- 1.6.1.10 Akumulatory litowe i baterie litowe wyprodukowane przed dniem 1 lipca 2003 r., które były badane zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2002 r., ale nie były badane zgodnie z wymaganiami obowiązującymi od dnia 1 stycznia 2003 r., a także urządzenia zawierające takie akumulatory lub baterie, mogą być przewożone nadal do dnia 30 czerwca 2013 r., o ile spełniają pozostałe obowiązujące wymagania.

- 1.6.1.11 Dopuszczenia typu dla bębnow, kanistrów i opakowań złożonych, wykonanych z polietylenu o dużej lub średniej masie cząsteczkowej oraz dla DPPL wykonanych z polietylenu o dużej masie cząsteczkowej, wydane przed dniem 1 lipca 2007 r. zgodnie z wymaganiami podanymi pod 6.1.6.1 (a) obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2006 r., lecz niezgodnie z wymaganiami podanymi pod 6.1.6.1 (a) obowiązującymi od dnia 1 stycznia 2007 r., zachowują swoją ważność.
- 1.6.1.12 i 1.6.1.13 *(Skreślone)*
- 1.6.1.14 DPPL wykonane przed dniem 1 stycznia 2011 r., odpowiadające typowi konstrukcji, który nie przeszedł badania wibracyjnego określonego pod 6.5.6.13, lub który nie podlegał wymaganiom podanym pod 6.5.6.9.5 (d) w czasie, gdy przechodził badanie na swobodny spadek, mogą być używane nadal.
- 1.6.1.15 DPPL wykonane, przerobione lub naprawione przed dniem 1 stycznia 2011 r. nie muszą być oznakowane maksymalnym dopuszczalnym obciążeniem na spiętrzanie, zgodnie z 6.5.2.2.2. Takie DPPL, nieoznakowane zgodnie z 6.5.2.2.2, mogą być nadal używane po dniu 31 grudnia 2010 r., jednak oznakowanie zgodne z 6.5.2.2.2. powinno być na nie naniesione w przypadku, gdy zostaną one przerobione lub naprawione po tej dacie.
- 1.6.1.16 Materiał zwierzęcy zakażony patogenami należącymi do Kategorii B, innymi niż te, które należałyby do Kategorii A, jeżeli jest w hodowlach (patrz 2.2.62.1.12.2), może być przewożony do dnia 31 grudnia 2014 r. zgodnie z przepisami określonymi przez właściwą władzę¹.
- 1.6.1.17 i 1.6.1.18 *(Skreślone)*
- 1.6.1.19 Przepisy 2.2.9.1.10.3 i 2.2.9.1.10.4 dotyczące klasyfikacji materiałów zagrażających środowisku, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2010 r. mogą być stosowane do dnia 31 grudnia 2013 r.
- 1.6.1.20 W odstępstwie od wymagań działu 3.4, obowiązujących od dnia 1 stycznia 2011 r., towary niebezpieczne pakowane w ilościach ograniczonych, dla których nie podano liczby „0” w kolumnie (7a) tabeli A w dziale 3.2, mogą być przewożone do dnia 30 czerwca 2015 r. zgodnie z wymaganiami działu 3.4, obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2010 r. Jednakże, w tym przypadku przepisy podane pod 3.4.12 do 3.4.15, obowiązujące od dnia 1 stycznia 2011 r. mogą być stosowane od dnia 1 stycznia 2011 r. W zakresie stosowania przepisu zawartego w ostatnim zdaniu podanym pod 3.4.13 (b), jeżeli przewożony kontener oznakowany jest zgodnie z rozdziałem 3.4.12, obowiązującym do dnia 31 grudnia 2010 r., to jednostka transportowa może być oznakowana zgodnie z rozdziałem 3.4.15, obowiązującym od dnia 1 stycznia 2011 r.
- 1.6.1.21 Zaświadczenia o przeszkoleniu kierowców zgodne ze wzorem obowiązującym do dnia 31 grudnia 2010 r., wydane przez Umawiające się Strony do dnia 31 grudnia 2012 r., zamiast zaświadczeń zgodnych z wymaganiami podanymi pod 8.2.2.8.5, mogą być używane do końca ich pięcioletniego okresu ważności.
- 1.6.1.22 Naczynia wewnętrzne DPPL złożonych, wykonane przed dniem 1 lipca 2011 r. i oznakowane zgodnie z wymaganiami podanymi pod 6.5.2.2.4, obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2010 r., mogą być używane nadal.

---

¹ *Regulacje dotyczące padłych zakażonych zwierząt zawarte są np. w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1774/2002 z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273 z 10.10.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 37, str. 92).*

- 1.6.1.23 Gaśnie wyprodukowane przed 1 lipca 2011 r. zgodnie z wymaganiami zawartymi pod 8.1.4.3 obowiązującymi do 31 grudnia 2010 r. mogą być używane nadal.
- 1.6.1.24 Akumulatory litowe i baterie litowe wyprodukowane przed dniem 1 stycznia 2014 r., które były badane zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2012 r., ale nie były badane zgodnie z wymaganiami obowiązującymi od dnia 1 stycznia 2013 r., a także urządzenia zawierające takie akumulatory lub baterie, mogą być przewożone nadal, o ile spełniają pozostałe obowiązujące wymagania.
- 1.6.1.25 Sztuki przesyłki i opakowania zbiorcze oznakowane numerami rozpoznawczymi UN zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi do 31 grudnia 2012 r., i które nie odpowiadają wymaganiom podanym pod 5.2.1.1 dotyczącym wielkości numeru rozpoznawczego UN oraz liter „UN”, obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r., mogą być używane nadal do dnia 31 grudnia 2013 r., a butle o pojemności wodnej nie większej niż 60 litrów do najbliższego badania okresowego, jednak nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2018 r.
- 1.6.1.26 Duże opakowania, wytworzone lub przerobione przed dniem 1 stycznia 2014 r., i które nie odpowiadają wymaganiom podanym pod 6.6.3.1 dotyczącym wysokości liter, numerów i symboli obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r., mogą być używane nadal. Duże opakowania, wytworzone lub przerobione przed dniem 1 stycznia 2015 r., nie muszą być oznakowane maksymalnym dopuszczalnym obciążeniem przy piętreniu, zgodnym z 6.6.3.3. Te duże opakowania, nieoznakowane zgodnie z 6.6.3.3, mogą być używane nadal po dniu 31 grudnia 2014 r., ale muszą być oznakowane zgodnie z 6.6.3.3, jeżeli zostały przerobione po tej dacie.
- 1.6.1.27 Jednostki ładunkowe, nierozzerwalnie związane z wyposażeniem lub urządzeniem, zawierające paliwa płynne o numerach UN: 1202, 1203, 1223, 1268, 1863 i 3475, zbudowane przed dniem 1 lipca 2013 r., które nie odpowiadają wymaganiom podanym w przepisie szczególnym 363 (a) w dziale 3.3 w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2013 r., mogą być używane nadal.

1.6.2 Naczynia ciśnieniowe i naczynia do klasy 2

- 1.6.2.1 Naczynia wytworzone przed dniem 1 stycznia 1997 r., które nie odpowiadają wymaganiom ADR obowiązującym od dnia 1 stycznia 1997 r., a których transport był dozwolony na podstawie wymagań ADR obowiązujących do dnia 31 grudnia 1996 r., mogą być przewożone nadal po tej dacie, pod warunkiem, że spełnione są wymagania w zakresie badań okresowych podane w instrukcjach pakowania P200 i P203.
- 1.6.2.2 *(Skreślony)*
- 1.6.2.3 Naczynia przeznaczone do przewozu materiałów klasy 2, zbudowane przed dniem 1 stycznia 2003 r., mogą być nadal oznakowane zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2002 r.
- 1.6.2.4 Naczynia ciśnieniowe zaprojektowane i zbudowane zgodnie z przepisami technicznymi, których uznanie wycofano zgodnie z 6.2.5, mogą być używane nadal.
- 1.6.2.5 Naczynia ciśnieniowe i ich zamknięcia, zaprojektowane i zbudowane zgodnie z normami (patrz 6.2.4) stosowanymi na podstawie przepisów ADR obowiązujących w czasie ich budowy, mogą być używane nadal, o ile nie jest to zabronione na podstawie przepisu przejściowego.

1.6.2.6 Naczynia ciśnieniowe do materiałów innych niż materiały klasy 2, wytworzone przed dniem 1 lipca 2009 r. zgodnie z wymaganiami określonymi pod 4.1.4.4, obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2008 r., lecz które nie spełniają wymagań określonych pod 4.1.3.6, obowiązujących od dnia 1 stycznia 2009 r., mogą być używane nadal, pod warunkiem, że spełniają wymagania określone pod 4.1.4.4, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2008 r.

1.6.2.7 i 1.6.2.8 *(Skreślone)*

1.6.2.9 Przepis szczególny pakowania (10) v instrukcji pakowania P200 w podrozdziale 4.1.4.1, obowiązujący do dnia 31 grudnia 2010 r., może być stosowany przez Umawiające się Strony do butli zbudowanych przed dniem 1 stycznia 2015 r.

1.6.2.10 Butle stalowe, spawane, do wielokrotnego użytku, przeznaczone do gazów UN: 1011, 1075, 1965, 1969 lub 1978, dla których właściwa władza państwa (państw), którego (których) dotyczy przewóz, zezwoliła (zezwoliły) na wykonywanie badań okresowych w odstępie 15 lat, zgodnie z przepisem szczególnym pakowania (10) v instrukcji pakowania P200 w podrozdziale 4.1.4.1, obowiązującym do dnia 31 grudnia 2010 r., mogą być nadal poddawane badaniom okresowym na podstawie tego przepisu.

1.6.2.11 Naboję gazowe wytworzone i przygotowane do przewozu przed dniem 1 stycznia 2013 r. dla których wymagania rozdziałów 1.8.6, 1.8.7, lub 1.8.8 dotyczące oceny zgodności naboju gazowych nie były stosowane, mogą być przewożone po tej dacie, pod warunkiem, że spełnione są wszystkie inne obowiązujące wymagania ADR.

1.6.2.12 Naczynia ciśnieniowe awaryjne mogą być nadal wytwarzane i zatwierdzane zgodnie z przepisami krajowymi do dnia 31 grudnia 2013 r. Naczynia ciśnieniowe awaryjne wytworzone i zatwierdzone zgodnie z przepisami krajowymi przed dniem 1 stycznia 2014 r. mogą być używane nadal na podstawie zatwierdzenia wydanego przez właściwe władze kraju użytkownika.

1.6.3 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie

1.6.3.1 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane przed wejściem w życie przepisów obowiązujących od dnia 1 października 1978 r., mogą być używane nadal, jeżeli wyposażenie zbiornika odpowiada przepisom działu 6.8. Grubość ścianki zbiorników, z wyjątkiem zbiorników przeznaczonych do przewozu gazów schłodzonych skroplonych klasy 2, powinna odpowiadać co najmniej ciśnieniu obliczeniowemu 0,4 MPa (4 bary) (ciśnienie manometryczne) dla zbiorników z miękkiej stali lub co najmniej 200 kPa (2 bary) (ciśnienie manometryczne) dla zbiorników z aluminium i stopów aluminium. Dla przekrojów cystern, innych niż okrągłe, za podstawę do obliczenia przyjmuje się średnicę koła, którego powierzchnia jest równa rzeczywistej powierzchni poprzecznego przekroju tej cysterny.

1.6.3.2 Badania okresowe cystern stałych (pojazdów-cystern), cystern odejmowalnych i pojazdów-baterii, znajdujących się w eksploatacji zgodnie z tymi przepisami przejściowymi, powinny być dokonane zgodnie z przepisami podanymi pod 6.8.2.4 i 6.8.3.4 oraz zgodnie z przepisami szczególnymi dotyczącymi różnych klas. Jeżeli poprzednie przepisy nie przewidywały wyższego ciśnienia próbnego, to dla zbiorników z aluminium i stopów aluminium wystarczające jest ciśnienie próbne 200 kPa (2 bary) (ciśnienie manometryczne).

1.6.3.3 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie, spełniające przepisy przejściowe podane pod 1.6.3.1 i 1.6.3.2, mogą być używane do dnia 30 września 1993 r. do przewozu towarów niebezpiecznych, dla których zostały one dopuszczone. Tego okresu przejściowego nie stosuje się do cystern stałych (pojazdów-

cystern), cystern odejmowalnych i pojazdów-baterii przeznaczonych do przewozu gazów klasy 2, ani do cystern stałych (pojazdów-cystern), cystern odejmowalnych i pojazdów-baterii, których grubość ścianki i wyposażenie odpowiadają przepisom działu 6.8.

- 1.6.3.4 (a) Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane przed dniem 1 maja 1985 r., zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi między dniem 1 października 1978 r. a dniem 30 kwietnia 1985 r., ale które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od dnia 1 maja 1985 r., mogą być po tej dacie używane nadal.
- (b) Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane między dniem 1 maja 1985 r. a wejściem w życie przepisów obowiązujących od dnia 1 stycznia 1988 r., które nie odpowiadają tym przepisom, ale zostały zbudowane zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi do tej daty, mogą być po tej dacie używane nadal.
- 1.6.3.5 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane przed dniem 1 stycznia 1993 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 1992 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od dnia 1 stycznia 1993 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.6 (a) Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie, które zostały zbudowane między dniem 1 stycznia 1978 r. a dniem 31 grudnia 1984 r., w przypadku gdy będą używane po dniu 31 grudnia 2004 r., powinny odpowiadać wymaganiom dotyczącym grubości ścianek zbiorników i zabezpieczenia przed uszkodzeniem podanym pod liczbą marginesową (lm.) 211 127(5) i obowiązującym od dnia 1 stycznia 1990 r.
- (b) Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie, które zostały zbudowane między dniem 1 stycznia 1985 r. a dniem 31 grudnia 1989 r. w przypadku, gdy będą używane po dniu 31 grudnia 2010 r., powinny odpowiadać wymaganiom dotyczącym grubości ścianek zbiorników i zabezpieczenia przed uszkodzeniem podanym pod liczbą marginesową (lm.) 211 127(5) i obowiązującym od dnia 1 stycznia 1990 r.
- 1.6.3.7 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane przed dniem 1 stycznia 1999 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 1998 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od dnia 1 stycznia 1999 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.8 Jeżeli, ze względu na zmiany w ADR, niektóre prawidłowe nazwy przewozowe gazów zostały zmienione, to nie jest wymagane poprawianie nazw na tabliczkach lub na zbiornikach (patrz 6.8.3.5.2 lub 6.8.3.5.3) pod warunkiem, że nazwy gazów naniesione na cysternach stałych (pojazdach-cysternach), cysternach odejmowalnych i pojazdach-bateriach lub na tabliczkach (patrz 6.8.3.5.6 (b) lub (c)) zostaną poprawione podczas najbliższego badania okresowego.
- 1.6.3.9 i 1.6.3.10 *(Zarezerwowane)*
- 1.6.3.11 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne zbudowane przed dniem 1 stycznia 1997 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 1996 r., które nie odpowiadają przepisom podanym pod liczbą marginesową (lm.) 211 332 i 211 333, obowiązującym od dnia 1 stycznia 1997 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.12 *(Zarezerwowany)*

- 1.6.3.13 *(Skreślony)*
- 1.6.3.14 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.3.15 *(Skreślony)*
- 1.6.3.16 Odnośnie do cystern stałych (pojazdów-cystern), cystern odejmowalnych i pojazdów-baterii zbudowanych przed dniem 1 stycznia 2007 r., które nie odpowiadają wymaganiom dotyczącym dokumentacji cysterny podanym pod 4.3.2, 6.8.2.3, 6.8.2.4 i 6.8.3.4, dokumentacja cysterny powinna obejmować okres rozpoczynający się najpóźniej od daty najbliższego badania okresowego.
- 1.6.3.17 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, przeznaczone do przewozu materiałów klasy 3, I grupy pakowania, o prężności par w temperaturze 50°C nie wyższej niż 175 kPa (1,75 bara) (ciśnienie absolutne), zbudowane przed dniem 1 lipca 2007 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2006 r., którym zgodnie z tymi wymaganiami przyporządkowano kod cysterny L1,5BN, mogą być używane do przewozu wymienionych materiałów do dnia 31 grudnia 2018 r.
- 1.6.3.18 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie zbudowane przed dniem 1 stycznia 2003 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 30 czerwca 2001 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od dnia 1 lipca 2001 r., mogą być używane nadal, pod warunkiem, że zostały im przyporządkowane odpowiednie kody cystern.
- 1.6.3.19 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne zbudowane przed dniem 1 stycznia 2003 r. zgodnie z przepisami podanymi pod 6.8.2.1.21 obowiązującymi do 31 grudnia 2002 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od dnia 1 stycznia 2003 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.20 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed dniem 1 lipca 2003 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2002 r., które nie spełniają wymagań podanych pod 6.8.2.1.7 obowiązujących od dnia 1 stycznia 2003 r. oraz przepisu szczególnego TE15 podanego pod 6.8.4 (b) obowiązującego od dnia 1 stycznia 2003 r. do dnia 31 grudnia 2006 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.21 *(Skreślony)*
- 1.6.3.22 do 1.6.3.24 *(Zarezerwowane)*
- 1.6.3.25 *(Skreślony)*
- 1.6.3.26 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed dniem 1 stycznia 2007 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2006 r., które nie odpowiadają wymaganiom dotyczącym wskazania w oznakowaniu wartości zewnętrznego ciśnienia obliczeniowego, podanym pod 6.8.2.5.1 i obowiązującym od dnia 1 stycznia 2007 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.3.27 do 1.6.3.29 *(Zarezerwowane)*
- 1.6.3.30 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, przeznaczone do przewozu odpadów, ładowane podciśnieniowo, zbudowane przed dniem 1 lipca 2005 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2004 r., niespełniające wymagań podanych pod 6.10.3.9 obowiązujących od dnia 1 stycznia 2005 r., mogą być używane nadal.

- 1.6.3.31 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i cysterny stanowiące element pojazdów-baterii, zaprojektowane i zbudowane zgodnie z przepisami technicznymi uznanymi w czasie budowy tych cystern za zgodne z wymaganiami określonymi pod 6.8.2.7 obowiązującymi w tym czasie, mogą być używane nadal.
- 1.6.3.32 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed dniem 1 lipca 2007 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2006 r., wyposażone w zespół pokrywy wjazdu zgodnie z przepisami normy EN 13317:2002 przywołanej w tabeli pod 6.8.2.6 obowiązującej do dnia 31 grudnia 2006 r., łącznie z rysunkiem i tabelą B.2 w Załączniku B do tej normy, niedopuszczonymi do stosowania od dnia 1 stycznia 2007 r., lub których materiał konstrukcyjny nie spełnia wymagań punktu 5.2 normy EN 13094:2004, mogą być używane nadal.
- 1.6.3.33 Jeżeli zbiornik cysterny stałej (pojazdu-cysterny) lub cysterny odejmowalnej był przed dniem 1 stycznia 2009 r. podzielony za pomocą przegród lub falochronów na komory o pojemności nie większej niż 7 500 litrów, to do czasu przeprowadzenia następnego badania okresowego zgodnie z 6.8.2.4.2, symbol S wymagany pod 6.8.2.5.1 nie musi być umieszczony po pojemności zbiornika.
- 1.6.3.34 W odstępstwie od przepisu 4.3.2.2.4, cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, przeznaczone do przewozu gazów skroplonych lub gazów schłodzonych skroplonych, spełniające odpowiednie wymagania konstrukcyjne ADR, których zbiorniki zostały podzielone przed dniem 1 lipca 2009 r. za pomocą przegród lub falochronów na komory o pojemności większej niż 7 500 litrów, mogą być nadal napełniane do więcej niż 20% i mniej niż 80% ich pojemności.
- 1.6.3.35 *(Skreślony)*
- 1.6.3.36 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) przeznaczone do przewozu gazów skroplonych palnych nietrujących, zbudowane przed dniem 1 lipca 2011 r., wyposażone w zawory zwrotne zamiast w wewnętrzne zawory odcinające i niespełniające wymagań podanych pod 6.8.3.2.3, mogą być używane nadal.
- 1.6.3.37 *(Skreślony)*
- 1.6.3.38 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny), cysterny odejmowalne i pojazdy-baterie, zaprojektowane i zbudowane zgodnie z normami obowiązującymi w czasie ich budowy (patrz 6.8.2.6 i 6.8.3.6) na podstawie obowiązujących w tym czasie przepisów ADR, mogą być używane nadal, jeżeli nie zabrania tego przepis przejściowy.
- 1.6.3.39 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne, zbudowane przed dniem 1 lipca 2011 r. zgodnie z wymaganiami podanymi pod 6.8.2.2.3, obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2010 r., które nie spełniają wymagań podanych pod 6.8.2.2.3 w trzecim akapicie dotyczących umiejscowienia tłumika płomienia lub przerywacza płomienia, mogą być używane nadal.
- 1.6.3.40 W przypadku materiałów trujących inhalacyjnie o numerach UN: 1092, 1238, 1239, 1244, 1251, 1510, 1580, 1810, 1834, 1838, 2474, 2486, 2668, 3381, 3383, 3385, 3387 i 3389, kod cysterny podany w kolumnie (12) tabeli A w dziale 3.2, obowiązujący do dnia 31 grudnia 2010 r. może być nadal stosowany do dnia 31 grudnia 2016 r. w odniesieniu do cystern stałych (pojazdów-cystern) i cystern odejmowalnych, zbudowanych przed dniem 1 lipca 2011 r.
- 1.6.3.41 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) oraz cysterny odejmowalne zbudowane przed dniem 1 lipca 2013 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2012 r., które

jednak nie spełniają przepisów dotyczących znakowania podanych pod 6.8.2.5.2 lub 6.8.3.5.6 obowiązujących od dnia 1 stycznia 2013 r., mogą być znakowane nadal zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2012 r. do czasu najbliższego badania okresowego po dniu 1 lipca 2013 r.

1.6.3.42 Dla UN 2381, kod cysterny podany w kolumnie (12) w tabeli A w dziale 3.2 obowiązujący do dnia 31 grudnia 2012 r. może być stosowany nadal do dnia 31 grudnia 2018 r. w odniesieniu do cystern stałych (pojazdów-cystern) i cystern odejmowalnych zbudowanych przed dniem 1 lipca 2013 r.

1.6.3.43 Cysterny stałe (pojazdy-cysterny) i cysterny odejmowalne zbudowane przed dniem 1 stycznia 2012 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2012 r., które jednak nie spełniają wymagań podanych pod 6.8.2.6 dotyczących norm EN 14432:2006 i EN 14433:2006 obowiązujących od dnia 1 stycznia 2011 r., mogą być używane nadal.

1.6.3.44 do 1.6.3.49 (Zarezerwowane)

1.6.3.50 Cysterny ze wzmocnionych tworzyw sztucznych (FRP)

Cysterny ze wzmocnionych tworzyw sztucznych (FRP) zbudowane przed dniem 1 lipca 2002 r. zgodnie z prototypem zatwierdzonym przed dniem 1 lipca 2001 r. na podstawie przepisów dodatku B.1c, obowiązującym do dnia 30 czerwca 2001 r., mogą być używane nadal, pod warunkiem, że spełniały one i nadal spełniają wszystkie wymagania obowiązujące do dnia 30 czerwca 2001 r.

Jednakże od dnia 1 lipca 2001 r. nowy prototyp nie może być zatwierdzony zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 30 czerwca 2001 r.

1.6.4 Kontenery-cysterny, cysterny przenośne i MEGC

1.6.4.1 Kontenery-cysterny zbudowane przed dniem 1 stycznia 1988 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 1987 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od dnia 1 stycznia 1988 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.2 Kontenery-cysterny zbudowane przed dniem 1 stycznia 1993 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 1992 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od dnia 1 stycznia 1993 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.3 Kontenery-cysterny zbudowane przed dniem 1 stycznia 1999 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 1998 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od dnia 1 stycznia 1999 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.4 (Zarezerwowany)

1.6.4.5 Jeżeli, ze względu na zmiany w ADR, niektóre prawidłowe nazwy przewozowe gazów zostały zmienione, to nie jest wymagane poprawianie nazw na tabliczkach lub na zbiornikach (patrz 6.8.3.5.2 lub 6.8.3.5.3) pod warunkiem, że nazwy gazów na kontenerach-cysternach i MEGC lub na tabliczkach [patrz 6.8.3.5.6 (b) lub (c)] zostaną poprawione podczas najbliższego badania okresowego.

1.6.4.6 Kontenery-cysterny zbudowane przed dniem 1 stycznia 2007 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2006 r., które nie odpowiadają wymaganiom dotyczącym wskazania w oznakowaniu wartości zewnętrznego ciśnienia obliczeniowego, podanym pod 6.8.2.5.1 i obowiązującym od dnia 1 stycznia 2007 r., mogą być używane nadal.

- 1.6.4.7 Kontenery-cysterny zbudowane przed dniem 1 stycznia 1997 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 1996 r., które nie odpowiadały przepisom podanym pod liczbami marginesowymi (lm.) 212 332 i 212 333, obowiązującymi od dnia 1 stycznia 1997 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.4.8 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.4.9 Kontenery-cysterny i MEGC, zaprojektowane i zbudowane zgodnie z przepisami technicznymi uznanymi w czasie ich budowy za zgodne z wymaganiami określonymi pod 6.8.2.7 obowiązującymi w tym czasie, mogą być używane nadal.
- 1.6.4.10 *(Skreślony)*
- 1.6.4.11 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.4.12 Kontenery-cysterny i MEGC zbudowane przed dniem 1 stycznia 2003 r. zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 30 czerwca 2001 r., które nie odpowiadają przepisom obowiązującym od dnia 1 lipca 2001 r., mogą być używane nadal.
- Jednakże, powinny być one oznakowane odpowiednim kodem cysterny oraz, jeżeli ma to zastosowanie, odpowiednimi kodami alfanumerycznymi przepisów szczególnych TC i TE, zgodnie z 6.8.4.
- 1.6.4.13 Kontenery-cysterny zbudowane przed dniem 1 lipca 2003 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2002 r., które nie spełniają wymagań podanych pod 6.8.2.1.7 obowiązujących od 1 stycznia 2003 r. i przepisu szczególnego TE15 podanego pod 6.8.4 (b) obowiązującego od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2006 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.4.14 *(Zarezerwowany)*
- 1.6.4.15 Do czasu wykonania pierwszego badania po dniu 1 stycznia 2007 r. nie wymaga się umieszczania na tabliczce cysterny rodzaju badania („P” lub „L”) określonego pod 6.8.2.5.1.
- 1.6.4.16 *(Skreślony)*
- 1.6.4.17 *(Skreślony)*
- 1.6.4.18 Odnosnie do kontenerów-cystern i MEGC zbudowanych przed dniem 1 stycznia 2007 r., które nie odpowiadają wymaganiom dotyczącym dokumentacji cysterny podanym pod 4.3.2, 6.8.2.3, 6.8.2.4 i 6.8.3.4, dokumentacja cysterny powinna obejmować okres rozpoczynający się najpóźniej od daty najbliższego badania okresowego.
- 1.6.4.19 Kontenery-cysterny przeznaczone do przewozu materiałów klasy 3, I grupy pakowania, o prężności par w temperaturze 50°C nie wyższej niż 175 kPa (1,75 bara) (ciśnienie absolutne), zbudowane przed dniem 1 lipca 2007 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2006 r., którym zgodnie z tymi wymaganiami przyporządkowano kod cysterny L1,5BN, mogą być używane do przewozu wymienionych materiałów do dnia 31 grudnia 2016 r.
- 1.6.4.20 Kontenery-cysterny ładowane podciśnieniowo i przeznaczone do przewozu odpadów, zbudowane przed dniem 1 lipca 2005 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2004 r., które nie spełniają wymagań podanych pod 6.10.3.9 obowiązujących od dnia 1 stycznia 2005 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.21 do 1.6.4.29 (Zarezerwowane)

1.6.4.30 Cysterny przenośne i MEGC UN, które nie odpowiadają wymaganiom konstrukcyjnym obowiązującym od dnia 1 stycznia 2007 r., ale są zbudowane zgodnie ze świadectwem zatwierdzenia typu wydanym przed dniem 1 stycznia 2008 r., mogą być używane nadal.

1.6.4.31 Odnosnie do materiałów, dla których w kolumnie (11) Tabeli A w dziale 3.2 podano przepis TP35, instrukcja T14 określona w ADR obowiązującej do dnia 31 grudnia 2008 r., może być nadal stosowana do dnia 31 grudnia 2014 r.

1.6.4.32 Jeżeli zbiornik kontenera-cysterny był przed dniem 1 stycznia 2009 r. podzielony za pomocą przegród lub falochronów na komory o pojemności nie większej niż 7500 litrów, to do czasu przeprowadzenia następnego badania okresowego zgodnie z 6.8.2.4.2, symbol S wymagany pod 6.8.2.5.1 nie musi być umieszczony po pojemności zbiornika.

1.6.4.33 W odstępstwie od przepisu 4.3.2.2.4, kontenery-cysterny przeznaczone do przewozu gazów skroplonych lub gazów schłodzonych skroplonych, spełniające odpowiednie wymagania konstrukcyjne ADR, których zbiorniki zostały podzielone przed dniem 1 lipca 2009 r. za pomocą przegród lub falochronów na przestrzenie o pojemności większej niż 7500 litrów, mogą być nadal napełniane do więcej niż 20% i mniej niż 80% ich pojemności.

1.6.4.34 i 1.6.4.35 (Skreślone)

1.6.4.36 W przypadku materiałów, dla których w kolumnie (11) tabeli A w dziale 3.2 podano przepis szczególny TP37, mogą być nadal stosowane do dnia 31 grudnia 2016 r. instrukcje dla cystern przenośnych podane w przepisach ADR obowiązujących do dnia 31 grudnia 2010 r.

1.6.4.37 Cysterny przenośne i MEGC, zbudowane przed dniem 1 stycznia 2012 r., spełniające odpowiednie wymagania w zakresie oznakowania, podane pod 6.7.2.20.1, 6.7.3.16.1, 6.7.4.15.1 lub 6.7.5.13.1, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2010 r., mogą być używane nadal, jeżeli spełniają wszystkie inne wymagania ADR obowiązujące od dnia 1 stycznia 2011 r., w tym - o ile ma to zastosowanie - wymaganie podane pod 6.7.2.20.1 (g) dotyczące oznakowania symbolem „S”, umieszczonym na tabliczce w przypadku, gdy zbiornik lub komora zostały podzielone falochronami na przestrzenie o pojemności nie większej niż 7500 litrów. Jeżeli zbiornik lub komora zostały podzielone falochronami na przestrzenie o pojemności nie większej niż 7500 litrów przed dniem 1 stycznia 2012 r., to oznakowanie symbolem „S”, naniesionym odpowiednio obok wartości pojemności zbiornika lub komory, nie jest wymagane do czasu przeprowadzenia najbliższego badania okresowego lub próby, zgodnie z 6.7.2.19.5.

1.6.4.38 Cysterny przenośne zbudowane przed dniem 1 stycznia 2014 r., mogą nie być oznakowane kodem instrukcji dla cystern przenośnych wymaganym pod 6.7.2.20.2, 6.7.3.16.2 i 6.7.4.15.2, do czasu przeprowadzenia najbliższego badania okresowego i próby.

1.6.4.39 Kontenery-cysterny i MEGC, zaprojektowane i zbudowane zgodnie z normami obowiązującymi w czasie ich budowy (patrz 6.8.2.6 i 6.8.3.6) na podstawie obowiązujących w tym czasie przepisów ADR, mogą być używane nadal, jeżeli nie zabrania tego przepis przejściowy.

1.6.4.40 Kontenery-cysterny zbudowane przed dniem 1 lipca 2011 r., zgodnie z wymaganiami podanymi pod 6.8.2.2.3 obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2010 r., które nie spełniają

wymagań podanych pod 6.8.2.2.3 w trzecim akapicie dotyczących umiejscowienia łapacza płomienia lub przerywacza płomienia, mogą być używane nadal.

- 1.6.4.41 W przypadku materiałów trujących inhalacyjnie o numerach UN: 1092, 1238, 1239, 1244, 1251, 1510, 1580, 1810, 1834, 1838, 2474, 2486, 2668, 3381, 3383, 3385, 3387 i 3389, kod cysterny podany w kolumnie (12) tabeli A w dziale 3.2, obowiązujący do dnia 31 grudnia 2010 r., może być nadal stosowany do dnia 31 grudnia 2016 r. w odniesieniu do kontenerów-cystern zbudowanych przed dniem 1 lipca 2011 r.
- 1.6.4.42 Kontenery-cysterny zbudowane przed dniem 1 lipca 2013 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2012 r., które jednak nie spełniają przepisów dotyczących znakowania podanych pod 6.8.2.5.2 lub 6.8.3.5.6 obowiązujących od dnia 1 stycznia 2013 r., mogą być znakowane nadal zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2012 r., do czasu najbliższego badania okresowego po dniu 1 lipca 2013 r.
- 1.6.4.43 Cysterny przenośne i MEGC zbudowane przed dniem 1 stycznia 2014 r. nie muszą spełniać wymagań przepisów podanych pod 6.7.2.13.1 (f), 6.7.3.9.1 (e), 6.7.4.8.1 (e) i 6.7.5.6.1 (d) odnośnie znakowania urządzeń obniżających ciśnienie.
- 1.6.4.44 W przypadku materiałów, dla których przepisy szczególne dla cystern przenośnych TP38 lub TP39 są przypisane w kolumnie (11) w tabeli A w dziale 3.2, instrukcja dla cysterny przenośnej określona w ADR obowiązująca do dnia 31 grudnia 2012 r., może być stosowana nadal do dnia 31 grudnia 2018 r.
- 1.6.4.45 Odnośnie UN 2381, kod cysterny określony w kolumnie (12) w tabeli A w dziale 3.2 obowiązujący do dnia 31 grudnia 2012 r., może być stosowany nadal do dnia 31 grudnia 2018 r. dla kontenerów-cystern zbudowanych przed dniem 1 lipca 2013 r.
- 1.6.4.46 Kontenery-cysterny zbudowane przed dniem 1 stycznia 2012 r. zgodnie z wymaganiami obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2012 r., które jednak nie spełniają wymagań podanych pod 6.8.2.6 dotyczących norm EN 14432:2006 i EN 14433:2006 obowiązujących od dnia 1 stycznia 2011 r., mogą być używane nadal.

1.6.5 Pojazdy

1.6.5.1 i 1.6.5.2 *(Zarezerwowane)*

1.6.5.3 *(Skreślony)*

1.6.5.4 Wymagania dotyczące konstrukcji pojazdów EX/II, EX/III, FL, OX i AT zawarte w części 9, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2012 r., mogą być stosowane do dnia 31 marca 2014 r.

1.6.5.5 Pojazdy zarejestrowane lub dopuszczone do eksploatacji przed dniem 1 stycznia 2003 r., których wyposażenie elektryczne nie spełnia wymagań podanych pod 9.2.2, 9.3.7 lub 9.7.8, lecz spełnia odpowiednie wymagania obowiązujące do dnia 30 czerwca 2001 r., mogą być używane nadal.

1.6.5.6 *(Skreślony)*

- 1.6.5.7 Pojazdy kompletne lub skompletowane, na które wydano homologację typu przed dniem 31 grudnia 2002 r. zgodnie Regulaminem EKG Nr 105² wraz z poprawkami serii 01 lub zgodnie z odpowiednimi przepisami Dyrektywy 98/91/WE³, nieodpowiadające wymaganiom działu 9.2, ale odpowiadające wymaganiom dotyczącym konstrukcji pojazdów podstawowych (przepisy podane pod liczbami marginesowymi 220 100 do 220 540 w dodatku B.2) obowiązującymi do dnia 30 czerwca 2001 r., mogą być nadal dopuszczane do przewozu i używane, pod warunkiem, że zostały one zarejestrowane lub dopuszczone do ruchu przed dniem 1 lipca 2003 r.
- 1.6.5.8 Pojazdy EX/II i EX/III dopuszczone po raz pierwszy przed dniem 1 lipca 2005 r., które spełniają wymagania części 9 obowiązujące do dnia 31 grudnia 2004 r., ale nie spełniają wymagań części 9 obowiązujących od dnia 1 stycznia 2005 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.9 Pojazdy-cysterny z cysternami stałymi o pojemności powyżej 3 m³, zarejestrowane po raz pierwszy (lub dopuszczone do ruchu, jeżeli rejestracja nie jest wymagana) przed dniem 1 lipca 2004 r., przeznaczone do przewozu towarów niebezpiecznych w stanie ciekłym lub stopionym i badane przy zastosowaniu ciśnienia próbnego poniżej 4 barów, które nie spełniają wymagań podanych pod 9.7.5.2, mogą być używane nadal.
- 1.6.5.10 Świadectwa dopuszczenia zgodne z wzorem określonym pod 9.1.3.5, obowiązującym do dnia 31 grudnia 2006 r. oraz świadectwa dopuszczenia zgodne z wzorem określonym pod 9.1.3.5, obowiązującym od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2008 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.11 MEMU zbudowane i zatwierdzone przed dniem 1 stycznia 2009 r. zgodnie z przepisami krajowymi, które nie spełniają wymagań w zakresie konstrukcji i zatwierdzania obowiązujących od dnia 1 stycznia 2009 r., mogą być używane nadal, jeżeli zostały zatwierdzone przez właściwe władze państw, w których są używane.
- 1.6.5.12 Pojazdy EX/III i FL, zarejestrowane lub dopuszczone do ruchu przed dniem 1 kwietnia 2012 r., które nie spełniają wymagań podanych pod 9.2.2.6.3 dotyczących połączeń elektrycznych, lecz spełniają odpowiednie wymagania obowiązujące do dnia 31 grudnia 2010 r., mogą być używane nadal.
- 1.6.5.13 Przyczepy zarejestrowane po raz pierwszy (lub dopuszczone do ruchu, jeżeli rejestracja nie jest wymagana) przed dniem 1 lipca 1995 r., wyposażone w układ przeciwpółślizgowy zgodny z Regulaminem EKG Nr 13 wraz ze zmianami serii 06, lecz niezgodny z wymaganiami dla układu przeciwpółślizgowego kategorii A, mogą być używane nadal.
- 1.6.5.14 MEMU, które zostały zatwierdzone przed dniem 1 lipca 2013 r. zgodnie z przepisami ADR obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2012 r., ale które nie są zgodne z wymaganiami podanymi pod 6.12.3.1.2 lub 6.12.3.2.2 obowiązującymi od dnia 1 stycznia 2013 r., mogą być używane nadal.

---

² *Regulamin EKG Nr 105 (Jednolite przepisy dotyczące homologacji pojazdów przeznaczonych do przewozu ładunków niebezpiecznych w zakresie ich szczególnych cech konstrukcyjnych).*

³ *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 98/91/WE z dnia 14 grudnia 1998 r. odnosząca się do pojazdów silnikowych i ich przyczep, przeznaczonych do transportu drogowego towarów niebezpiecznych oraz zmieniająca dyrektywę 70/156/EWG odnoszącą się do homologacji typu pojazdów silnikowych i ich przyczep (Dz. Urz. WE L 11 z 16.01.1999, str. 25; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 7, t. 4, str. 239).*

1.6.6 Klasa 7

1.6.6.1 *Sztuki przesyłki niewymagające zatwierdzenia wzoru przez właściwą władzę zgodnie z przepisami IAEA Safety Series No. 6 z 1985 r. i z 1985 r. z poprawkami wprowadzonymi w 1990 r.*

Wyłączone sztuki przesyłki, przemysłowe sztuki przesyłki Typu IP-1, IP-2 i IP-3 oraz sztuki przesyłki Typu A, które nie wymagały zatwierdzenia wzoru przez właściwą władzę i spełniają wymagania przepisów IAEA „Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material” (IAEA Safety Series No. 6) z 1985 r. lub z 1985 r. z poprawkami wprowadzonymi w 1990 r. mogą być używane nadal pod warunkiem stosowania obowiązkowego programu zapewnienia jakości, zgodnie z wymaganiami podanymi pod 1.7.3 oraz ograniczeń dotyczących aktywności i materiału podanych pod 2.2.7.2.2, 2.2.7.2.4.1, 2.2.7.2.4.4, 2.2.7.2.4.5, 2.2.7.2.4.6, w przepisie szczególnym 336 w dziale 3.3 i pod 4.1.9.3 .

Każde opakowanie, w którym dokonano zmian innych niż poprawiających bezpieczeństwo lub opakowania wyprodukowane po 31 grudnia 2003 r., powinny spełniać wymagania ADR. Sztuki przesyłki przygotowane do przewozu nie później niż do dnia 31 grudnia 2003 r., zgodne z przepisami IAEA Safety Series No. 6 z 1985 r. lub z 1985 r. z poprawkami wprowadzonymi w 1990 r., mogą być nadal stosowane do transportu. Sztuki przesyłki przygotowane do przewozu po tym terminie powinny spełniać wymagania ADR.

1.6.6.2 *Sztuki przesyłki zatwierdzone zgodnie z przepisami IAEA Safety Series No. 6 z 1973 r., z 1973 r. z poprawkami, z 1985 r. i z 1985 r. z poprawkami wprowadzonymi w 1990 r.*

1.6.6.2.1 Opakowania wyprodukowane zgodnie ze wzorem sztuki przesyłki zatwierdzonym przez właściwą władzę na podstawie przepisów IAEA Safety Series No. 6 z 1973 r. lub z 1973 r. z poprawkami, mogą być używane nadal pod warunkiem, że wzór sztuki przesyłki został zatwierdzony wielostronnie, obowiązkowy program zapewnienia jakości odpowiada wymaganiom zgodnym z 1.7.3, a ograniczenia dotyczące aktywności i materiału odpowiadają wymaganiom podanym pod 2.2.7.2.2, 2.2.7.2.4.1, 2.2.7.2.4.4, 2.2.7.2.4.5, 2.2.7.2.4.6, w przepisie szczególnym 337 w dziale 3.3 i pod 4.1.9.3. Żadna nowa produkcja takich opakowań nie powinna być rozpoczynana. Zmiany we wzorze opakowania, rodzaju lub ilości dopuszczonej zawartości promieniotwórczej, które według właściwej władzy mogą w sposób znaczący wpływać na bezpieczeństwo, powinny spełniać wymagania ADR. Każdemu opakowaniu powinien być nadany numer seryjny, zgodnie z wymaganiem podanym pod 5.2.1.7.5, który powinien być umieszczony na zewnętrznej stronie każdego opakowania.

1.6.6.2.2 Opakowania wyprodukowane zgodnie ze wzorem sztuki przesyłki zatwierdzonym przez właściwą władzę na podstawie przepisów IAEA Safety Series No.6 z 1985 r. lub z 1985 r. z poprawkami wprowadzonymi w 1990 r., mogą być używane nadal pod warunkiem, że wzór sztuki przesyłki został zatwierdzony wielostronnie, obowiązkowy program zapewnienia jakości odpowiada wymaganiom zgodnym z 1.7.3, a ograniczenia dotyczące aktywności i materiału odpowiadają wymaganiom podanym pod 2.2.7.2.2, 2.2.7.2.4.1, 2.2.7.2.4.4, 2.2.7.2.4.5, 2.2.7.2.4.6, w przepisie szczególnym 337 w dziale 3.3 i pod 4.1.9.3. Zmiany dotyczące wzoru opakowania, rodzaju i ilości dopuszczonej zawartości promieniotwórczej, które według właściwej władzy mogą w sposób znaczący wpływać na bezpieczeństwo, powinny spełniać wymagania niniejszych przepisów. Wszystkie opakowania, których produkcja rozpocznie się po dniu 31 grudnia 2006 r. powinny spełniać wymagania ADR.

1.6.6.3 *Materiał promieniotwórczy w postaci specjalnej zatwierdzony zgodnie z przepisami IAEA Safety Series No. 6 z 1973r, z 1973 r. z poprawkami, z 1985 r. i z 1985 r. z poprawkami wprowadzonymi w 1990 r.*

Materiał promieniotwórczy w postaci specjalnej wyprodukowany zgodnie ze wzorem, który został zatwierdzony jednostronnie przez właściwą władzę na podstawie przepisów IAEA Safety Series No. 6 z 1973 r., z 1973 r. z poprawkami, z 1985 r. lub z 1985 r. z poprawkami wprowadzonymi w 1990 r., może być używany pod warunkiem stosowania obowiązkowego programu zapewnienia jakości, zgodnie z wymaganiami podanymi pod 1.7.3. Każdy materiał promieniotwórczy w postaci specjalnej wyprodukowany po dniu 31 grudnia 2003 r. powinien spełniać wymagania ADR.

DZIAŁ 1.7

WYMAGANIA OGÓLNE DOTYCZĄCE KLASY 7

1.7.1 Przepisy ogólne

UWAGA 1: W przypadku zdarzeń lub wypadków podczas przewozu materiałów promieniotwórczych, należy postępować zgodnie z przepisami postępowania awaryjnego, ustanowionymi przez właściwe krajowe lub międzynarodowe organizacje w celu ochrony ludzi, mienia i środowiska. Stosowne wytyczne do takich przepisów są zawarte w "Planning and Preparing for Emergency Response to Transport Accidents Involving Radioactive Material", Safety Standard Series No. TS-G-1.2 (ST-3), IAEA, Vienna (2002).

UWAGA 2: Procedury postępowania awaryjnego powinny uwzględniać możliwość powstawania innych niebezpiecznych substancji w wyniku reakcji między zawartością przesyłki i środowiskiem naturalnym podczas zdarzenia lub wypadku.

1.7.1.1 ADR ustala normy bezpieczeństwa, które zapewniają podczas przewozu materiałów promieniotwórczych akceptowalny poziom kontroli nad promieniowaniem, krytycznością i wydzielaniem ciepła, stanowiących zagrożenie dla ludzi, mienia i środowiska. Normy te opierają się na przepisach IAEA „Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material, 2009 edition, Safety Standards Series No. TS-R-1, IAEA, Vienna (2009)”. Materiał wyjaśniający znajduje się w „Advisory Material for the IAEA Regulations for the Safe Transport of Radioactive Material (2005 Edition)”, Safety Standard Series No. TS-G-1.1 (Rev.1), IAEA, Vienna, (2008).

1.7.1.2 Celem ADR jest ustanowienie wymagań, które powinny być spełnione w celu zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony ludności, mienia i środowiska przed skutkami promieniowania podczas przewozu materiałów promieniotwórczych. Ochronę tę osiąga się poprzez wymagania

- (a) zapewnienia integralności opakowania dla zawartości promieniotwórczej;
- (b) kontroli poziomu promieniowania na zewnątrz opakowania;
- (c) zapobiegania osiągnięciu krytyczności; oraz
- (d) zapobiegania szkodom powodowanym przez ciepło.

Wymagania te są spełnione - po pierwsze - poprzez stopniowanie ograniczenia zawartości promieniotwórczej dla sztuk przesyłki i pojazdów oraz stosowanie norm wytrzymałościowych dla wzorów sztuk przesyłki w zależności od zagrożenia powodowanego przez zawartość promieniotwórczą. Po drugie - poprzez wprowadzenie wymagań co do projektowania i eksploatacji sztuk przesyłki oraz konserwacji opakowań, biorąc pod uwagę charakter zawartości promieniotwórczej. W fazie końcowej wymagania, o których mowa, są spełnione poprzez obowiązkową kontrolę administracyjną, obejmującą odpowiednie procedury zatwierdzania przez właściwą władzę.

1.7.1.3 ADR stosuje się do przewozu drogowego materiałów promieniotwórczych, z uwzględnieniem sporadycznych przewozów takich materiałów. Przewóz obejmuje wszystkie czynności i warunki związane z przemieszczaniem materiałów promieniotwórczych, łącznie z projektowaniem, wytwarzaniem, konserwacją i naprawą opakowań transportowych oraz przygotowanie, wysyłkę, załadunek, przewóz wraz z przechowywaniem podczas tranzytu, rozładunek i odbiór ładunków i sztuk przesyłki z materiałami promieniotwórczymi w miejscu ich końcowego przeznaczenia. Do norm wytrzymałościowych w ADR stosuje się podejście stopniowane, które charakteryzuje się trzema ogólnymi poziomami dotkliwości:

- (a) rutynowe warunki przewozu (bez zdarzeń);
- (b) normalne warunki przewozu (drobne wypadki);
- (c) awaryjne warunki przewozu.

1.7.1.4 Przepisy zawarte w ADR nie mają zastosowania do przewozu:

- (a) materiałów promieniotwórczych, które są integralną częścią środka transportu
- (b) materiałów promieniotwórczych przemieszczanych wewnątrz jednostki organizacyjnej, która podlega stosownym przepisom dotyczącym bezpieczeństwa obowiązującym w tej jednostce i gdy transport nie odbywa się publicznymi drogami lub koleją publiczną;
- (c) materiały promieniotwórcze wszczepione lub zaaplikowane osobie lub żywemu zwierzęciu w celu diagnozy lub leczenia;
- (d) materiały promieniotwórcze w artykułach powszechnego użytku, które otrzymały zatwierdzenie wydane przez właściwą władzę do sprzedaży konsumentom;
- (e) naturalne materiały i rudy zawierające naturalnie występujące radionuklidy, które są w ich naturalnym stanie lub są przetwarzane w celach innych niż ekstrakcja radionuklidów oraz które nie są przeznaczone do przetwarzania w celu używania tych radionuklidów, pod warunkiem że stężenie promieniotwórcze tych materiałów nie przekracza wartości 10 razy większej niż wartości określone pod 2.2.7.2.2.1 (b), albo obliczone zgodnie z 2.2.7.2.2.2 do 2.2.7.2.2.6;
- (f) niepromieniotwórcze obiekty stałe, na powierzchni których znajdują się substancje promieniotwórcze w ilościach nieprzekraczających limitów określonych w definicji „Skażenie” pod 2.2.7.1.2.

1.7.1.5 Wymagania szczególne dotyczące wyłączonych sztuk przesyłki.

1.7.1.5.1 Wyłączone sztuki przesyłki, które mogą zawierać materiał promieniotwórczy w ilościach ograniczonych, przyrządy, wyroby i puste opakowania określone pod 2.2.7.2.4.1, powinny podlegać jedynie następującym przepisom części 5 do 7:

- (a) obowiązującym wymaganiom określonym pod 5.1.2, 5.1.3.2, 5.1.4, 5.1.5.4, 5.2.1.9 oraz 7.5.11 CV33 (5.2);
- (b) wymaganiom dotyczącym wyłączonych sztuk przesyłki wyszczególnionym pod 6.4.4; oraz
- (c) jeżeli wyłączona sztuka przesyłki zawiera materiał rozszczepialny, jednemu z wyłączeń, dotyczącym materiałów rozszczepialnych określonych pod 2.2.7.2.3.5, powinno zostać zastosowane w zgodności z podrozdziałem 6.4.7.2.

1.7.1.5.2 Wyłączone sztuki przesyłki powinny spełniać odpowiednie przepisy wszystkich innych części ADR.

1.7.2 Program ochrony przed promieniowaniem

1.7.2.1 Przewóz materiałów promieniotwórczych powinien być zgodny z Programem Ochrony przed Promieniowaniem, który składa się z systematycznych działań mających na celu zapewnienie odpowiedniego stosowania środków ochrony przed promieniowaniem.

1.7.2.2 Dawki dla ludzi powinny być niższe od odpowiednich dawek granicznych. Ochrona i bezpieczeństwo powinny być tak zoptymalizowane, aby wielkości dawek indywidualnych, liczba osób narażonych i prawdopodobieństwo wystąpienia narażenia było tak małe, jak to jest rozsądnie osiągalne, biorąc pod uwagę czynniki ekonomiczne i

społeczne, a dawki dla ludzi powinny być poniżej odpowiednich dawek granicznych. Powinno się stosować podejście systematyczne i konstruktywne, z uwzględnieniem związków między transportem i innymi formami działalności.

1.7.2.3 Rodzaj i zakres środków przyjętych w programie powinien być odpowiedni do wielkości i prawdopodobieństwa narażenia na promieniowanie. Program powinien zawierać wymagania podane pod 1.7.2.2, 1.7.2.4, 1.7.2.5 oraz 7.5.11 CV33 (1.1). Na żądanie właściwej władzy, program ten powinien być udostępniony do kontroli.

1.7.2.4 W przypadku narażenia zawodowego wynikającego z działalności transportowej, jeżeli ocenia się, że otrzymanie dawki skutecznej:

- (a) od 1 mSv do 6 mSv na rok jest prawdopodobne, realizowany jest program oceny dawek indywidualnych poprzez monitoring środowiska pracy lub monitoring dawek indywidualnych;
- (b) większej niż 6 mSv na rok jest prawdopodobne, prowadzony jest monitoring dawek indywidualnych.

Jeżeli prowadzony jest monitoring dawek indywidualnych lub monitoring środowiska pracy, to powinny być przechowywane odpowiednie rejestry pomiarów.

UWAGA: W przypadku, narażenia zawodowego wynikającego z działalności transportowej, jeżeli ocenia się że, otrzymanie dawki efektywnej zbliżonej do 1 mSv na rok jest mało prawdopodobne, nie wymaga się specjalnych procedur pracy, szczegółowego monitoringu, programu oceny dawek oraz prowadzenia rejestru dawek indywidualnych.

1.7.2.5 Pracownicy (patrz 7.5.11, CV33 UWAGA 3) powinni przejść odpowiednie szkolenie dotyczące ochrony przed promieniowaniem, obejmujące stosowanie środków zapobiegawczych w celu ograniczenia narażenia ich na promieniowanie oraz narażenia innych osób, wskutek wykonywanej przez tych pracowników pracy.

1.7.3 Zapewnienie jakości

W celu zapewnienia zgodności z odpowiednimi przepisami ADR, powinny być opracowane i wdrożone programy zapewnienia jakości w zakresie projektowania, wytwarzania, badania, sporządzania dokumentacji, stosowania, konserwacji i kontroli wszystkich materiałów promieniotwórczych w postaci specjalnej, materiałów promieniotwórczych słabo rozpraszalnych i sztuk przesyłki oraz programy w zakresie przewozu i czynności związanych z przechowywaniem podczas tranzytu. Programy te powinny być oparte na międzynarodowych, krajowych lub innych normach akceptowanych przez właściwą władzę. Na żądanie właściwej władzy powinien być udostępniony dokument potwierdzający, że specyfikacja wzoru została w pełni wdrożona. Producent, nadawca lub użytkownik powinien umożliwić właściwej władzy przeprowadzenie kontroli podczas wytwarzania i stosowania materiałów, o których mowa, oraz wykazać, że:

- (a) stosowane metody wytwarzania i materiały odpowiadają specyfikacjom zatwierdzonego wzoru; oraz
- (b) wszystkie opakowania są okresowo kontrolowane, a w razie konieczności, naprawiane i utrzymywane w dobrym stanie tak, aby spełniały one zawsze, również po wielokrotnym użyciu, wszystkie mające zastosowanie wymagania i specyfikacje.

Jeżeli wymagane jest zatwierdzenie przez właściwą władzę, to takie zatwierdzenie powinno być uwarunkowane istnieniem właściwego programu zapewnienia jakości.

1.7.4 Warunki specjalne

1.7.4.1 Warunki specjalne oznaczają przepisy zatwierdzone przez właściwą władzę, na podstawie których mogą być przewożone przesyłki niespełniające wszystkich odpowiednich wymagań ADR.

***UWAGA:** Warunki specjalne nie są traktowane jako odstępstwa czasowe zgodnie z 1.5.1.*

1.7.4.2 Przesyłki, dla których zapewnienie zgodności z przepisami mającymi zastosowanie do klasy 7 jest niemożliwe do spełnienia w praktyce, nie powinny być przewożone, z wyjątkiem przewozu na warunkach specjalnych. Właściwa władza może zatwierdzić warunki specjalne przewozu dla pojedynczej przesyłki lub dla planowanej serii wielu przesyłek, pod warunkiem, że jest przekonana o praktycznej niemożliwości zapewnienia zgodności z ADR, a wymagany poziom bezpieczeństwa ustalony w ADR zostanie udokumentowany zastosowaniem innych, alternatywnych środków. Ogólny poziom bezpieczeństwa podczas przewozu powinien być co najmniej równoważny temu, który byłby zapewniony przy spełnieniu wszystkich mających zastosowanie wymagań. Dla realizacji takich przewozów w ruchu międzynarodowym wymagane jest zatwierdzenie wielostronne.

1.7.5 Materiały promieniotwórcze o innych, niebezpiecznych właściwościach

W celu zapewnienia zgodności z odpowiednimi przepisami ADR, przy sporządzaniu dokumentacji, pakowaniu, znakowaniu, stosowaniu nalepek ostrzegawczych, przechowywaniu, segregacji i przewozie, poza właściwościami promieniotwórczymi i rozszczepialnymi, należy uwzględnić każde zagrożenie dodatkowe stwarzane przez zawartość sztuki przesyłki, np. właściwości palne, piroforyczne, trujące i żrące.

1.7.6 Niezgodności

1.7.6.1 W przypadku stwierdzenia przekroczenia wartości granicznych poziomu promieniowania lub skażenia podanych w przepisach ADR,

- (a) nadawca powinien być poinformowany o niezgodności przez:
  - (i) przewoźnika, jeżeli niezgodność została stwierdzona podczas przewozu; lub
  - (ii) przez odbiorcę, jeżeli niezgodność została stwierdzona przy odbiorze;
- (b) przewoźnik, lub odpowiednio nadawca lub odbiorca, powinien:
  - (i) podjąć natychmiast działania w celu ograniczenia skutków niezgodności;
  - (ii) zbadać przyczyny, okoliczności i skutki niezgodności;
  - (iii) podjąć odpowiednie działania dla usunięcia przyczyn i okoliczności, które doprowadziły do niezgodności oraz odpowiednie działania zapobiegawcze; oraz
  - (iv) przekazać właściwej władzy informację o przyczynach niezgodności i działaniach korygujących lub prewencyjnych, które zostały podjęte lub mają być podjęte;
- (c) informacja o niezgodności powinna być przekazana nadawcy i właściwej władzy możliwie szybko, a w przypadku wystąpienia narażenia spowodowanego zdarzeniem radiacyjnym lub zaistnienia sytuacji prowadzącej do takiego narażenia - natychmiast.

DZIAŁ 1.8

KONTROLA ORAZ INNE ŚRODKI WSPOMAGAJĄCE, STOSOWANE W CELU ZAPEWNIENIA ZGODNOŚCI Z WYMAGANAMI BEZPIECZEŃSTWA

1.8.1 Kontrola administracyjna towarów niebezpiecznych

1.8.1.1 Właściwe władze Umawiających się Stron, mogą przeprowadzać na swoich terytoriach w każdym czasie, kontrole mające na celu sprawdzenie, czy przestrzegane są wymagania dotyczące przewozu towarów niebezpiecznych, w tym wymagania podane pod 1.10.1.5.

Jednakże, kontrole te powinny być przeprowadzane w taki sposób, aby nie powodowały zagrożeń dla osób, majątku i środowiska oraz znaczących zakłóceń w ruchu drogowym.

1.8.1.2 Uczestnicy przewozu towarów niebezpiecznych (dział 1.4) powinni, stosownie do zakresu swoich obowiązków, bezzwłocznie udostępnić właściwym władzom lub ich przedstawicielom, informacje potrzebne do przeprowadzenia kontroli.

1.8.1.3 W celu przeprowadzenia kontroli na terenie przedsiębiorstw uczestniczących w przewozie towarów niebezpiecznych (dział 1.4), właściwe władze mogą dokonywać również inspekcji, sprawdzania niezbędnych dokumentów oraz pobierać próbki towarów lub opakowań w celu ich zbadania, pod warunkiem, że nie spowoduje to pogorszenia stanu bezpieczeństwa. Jeżeli jest to potrzebne i możliwe, uczestnicy przewozu towarów niebezpiecznych (dział 1.4) powinni udostępnić dla celów kontroli pojazdy i ich części oraz wyposażenie i instalacje. Mogą oni, jeżeli uważają to za potrzebne, wyznaczyć osobę ze swojego przedsiębiorstwa w celu towarzyszenia przedstawicielowi właściwej władzy w czasie kontroli.

1.8.1.4 Jeżeli właściwe władze stwierdzą, że wymagania ADR nie są przestrzegane, mogą zabronić wysyłki lub wstrzymać operacje transportowe do czasu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, albo zastosować inne odpowiednie środki. Unieruchomienie pojazdu może nastąpić w miejscu kontroli lub w innym miejscu, wybranym przez właściwą władzę ze względów bezpieczeństwa. Środki, o których mowa, nie powinny powodować znaczących zakłóceń w ruchu drogowym.

1.8.2 Współdziałanie administracji

1.8.2.1 Umawiające się Strony powinny porozumieć się w zakresie wzajemnego wsparcia administracyjnego w celu wdrażania ADR.

1.8.2.2 W przypadku, gdy jedna z Umawiających się Stron ma podstawy do stwierdzenia, że bezpieczeństwo przewozu towarów niebezpiecznych przez jej terytorium zostało zagrożone na skutek bardzo poważnych lub powtarzających się naruszeń przepisów przez przedsiębiorstwo, którego zarząd ma siedzibę na terytorium innej Umawiającej się Strony, powinna ona powiadomić o tych naruszeniach właściwe władze tej innej Umawiającej się Strony. Właściwe władze Umawiającej się Strony, na terytorium której stwierdzono bardzo poważne lub powtarzające się naruszenia przepisów mogą zwrócić się do właściwych władz Umawiającej się Strony, na terytorium której ma siedzibę zarząd wymienionego przedsiębiorstwa, o zastosowanie odpowiednich środków wobec winnego (winnych). Przesyłanie danych dotyczących osób nie powinno być dozwolone, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to niezbędne do ścigania bardzo poważnych lub powtarzających się naruszeń przepisów.

1.8.2.3 Właściwe władze, które zostały w ten sposób powiadomione, powinny poinformować właściwe władze Umawiającej się Strony, na terytorium której stwierdzono naruszenia

przepisów, o środkach jakie zostały, jeżeli była taka potrzeba, podjęte wobec wymienionego przedsiębiorstwa.

1.8.3 Doradca do spraw bezpieczeństwa

1.8.3.1 Każde przedsiębiorstwo, którego działalność obejmuje przewóz towarów niebezpiecznych albo związane z nim pakowanie, załadunek, napełnianie lub rozładunek, powinno wyznaczyć jednego lub więcej doradców do spraw bezpieczeństwa w transporcie towarów niebezpiecznych, odpowiedzialnego za wspieranie działań zapobiegających zagrożeniom dla osób, mienia i środowiska, związanych z taką działalnością.

1.8.3.2 Właściwe władze Umawiającej się Strony mogą postanowić, że wymaganie to nie ma zastosowania wobec przedsiębiorstw:

- (a) których działalność dotyczy takich ilości towarów w każdej jednostce transportowej, które są mniejsze od podanych pod 1.1.3.6, 1.7.1.4 i w działach 3.3, 3.4 i 3.5, albo
- (b) dla których przewóz lub związany z nim załadunek lub rozładunek towarów niebezpiecznych nie stanowi głównej lub dodatkowej działalności, a które okazjonalnie zaangażowane są w przewóz krajowy lub związany z nim załadunek lub rozładunek towarów niebezpiecznych, stwarzających małe ryzyko zanieczyszczenia środowiska.

1.8.3.3 Głównym zadaniem doradcy, przy zachowaniu odpowiedzialności kierującego przedsiębiorstwem, powinno być dążenie, poprzez zastosowanie wszystkich niezbędnych środków i działań oraz w granicach określonych zakresem działalności przedsiębiorstwa, do ułatwienia prowadzenia tej działalności zgodnie z odpowiednimi wymaganiami i w możliwie najbezpieczniejszy sposób.

Odnośnie do działalności przedsiębiorstwa, doradca ma w szczególności następujące obowiązki:

- śledzenie zgodności z wymaganiami dotyczącymi przewozu towarów niebezpiecznych;
- doradzanie przedsiębiorstwu w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych;
- przygotowywanie rocznego sprawozdania z działalności przedsiębiorstwa w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych dla kierownictwa tego przedsiębiorstwa lub odpowiednio dla władz lokalnych. Sprawozdanie powinno być przechowywane przez pięć lat i udostępniane władzom krajowym na ich żądanie.

Obowiązki doradcy obejmują również śledzenie następujących praktyk i procedur związanych z działalnością przedsiębiorstwa, o której mowa:

- procedur służących zachowaniu zgodności z wymaganiami dotyczącymi identyfikacji przewożonych towarów niebezpiecznych;
- praktyki przedsiębiorstwa w zakresie uwzględniania wymagań specjalnych związanych z przewożonym towarem w przypadku zakupu środków transportu;
- procedur służących sprawdzeniu wyposażenia używanego w związku z przewozem, załadunkiem i rozładunkiem towarów niebezpiecznych;
- prawidłowego szkolenia pracowników przedsiębiorstwa, obejmującego zmiany w przepisach oraz przechowywania dokumentacji szkoleniowej;

- wprowadzania prawidłowych procedur ratowniczych w zakresie wypadków i awarii, które mogą zagrażać bezpieczeństwu podczas przewozu, załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych;
- prowadzenia dochodzeń oraz, jeżeli ma to zastosowanie, przygotowywania sprawozdań na temat poważnych wypadków, awarii lub poważnych naruszeń przepisów podczas przewozu, załadunku lub rozładunku towarów niebezpiecznych;
- wprowadzania odpowiednich środków w celu przeciwdziałania powtarzaniu się wypadków, awarii lub poważnych naruszeń przepisów;
- uwzględniania przepisów oraz wymagań specjalnych odnoszących się do przewozu towarów niebezpiecznych przy wyborze podwykonawców oraz partnerów;
- sprawdzania, czy pracownicy zaangażowani w przewóz, załadunek lub rozładunek towarów niebezpiecznych otrzymali szczegółowe procedury postępowania i instrukcje;
- stosowania środków mających na celu zwiększanie wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z przewozem, załadunkiem i rozładunkiem towarów niebezpiecznych;
- wprowadzania procedur kontrolnych służących sprawdzeniu, czy środek transportu zaopatrzone jest w wymagane dokumenty i sprzęt awaryjny oraz czy takie dokumenty i sprzęt odpowiadają przepisom;
- wprowadzania procedur kontrolnych służących sprawdzeniu przestrzegania wymagań dotyczących załadunku i rozładunku;
- istnienie planu ochrony, o którym mowa pod 1.10.3.2.

- 1.8.3.4 Doradcą może być także kierujący przedsiębiorstwem, osoba pełniąca inne obowiązki w przedsiębiorstwie lub osoba niezatrudniona bezpośrednio przez to przedsiębiorstwo, pod warunkiem, że osoba ta jest w stanie wykonywać obowiązki doradcy.
- 1.8.3.5 Na żądanie właściwej władzy lub jednostki wyznaczonej w tym celu przez każdą Umawiającą się Stronę, każde przedsiębiorstwo, o którym mowa, powinno podać dane dotyczące tożsamości doradcy.
- 1.8.3.6 Jeżeli na skutek wypadku doznali szkody ludzie, majątek lub środowisko, albo doszło do zniszczeń majątku lub środowiska podczas przewozu, załadunku lub rozładunku wykonywanego przez przedsiębiorstwo, o którym mowa, doradca - po zebraniu potrzebnych informacji - powinien przygotować raport powypadkowy odpowiednio dla kierownictwa przedsiębiorstwa lub dla lokalnych władz. Raport ten nie zastępuje innych raportów, które mogą być wymagane od kierownictwa przedsiębiorstwa na podstawie innych przepisów międzynarodowych lub krajowych.
- 1.8.3.7 Doradca powinien posiadać świadectwo szkolenia zawodowego ważne dla transportu drogowego. Świadectwo to powinno być wystawione przez właściwą władzę lub jednostkę upoważnioną w tym celu przez każdą Umawiającą się Stronę.
- 1.8.3.8 W celu otrzymania świadectwa kandydat powinien przejść szkolenie oraz zdać egzamin zatwierdzony przez właściwą władzę Umawiającej się Strony.
- 1.8.3.9 Głównym celem szkolenia powinno być dostarczenie kandydatom wystarczającej wiedzy z zakresu zagrożeń związanych z przewozem towarów niebezpiecznych, ustaw i innych przepisów mających zastosowanie do danego rodzaju transportu oraz obowiązków podanych pod 1.8.3.3.

1.8.3.10 Egzamin powinien być zorganizowany przez właściwą władzę lub jednostkę egzaminującą upoważnioną przez tę władzę. Jednostka egzaminująca nie powinna prowadzić szkoleń.

Upoważnienie dla jednostki egzaminującej powinno mieć formę pisemną. Może mieć ono ograniczony okres ważności. Wydanie upoważnienia powinno opierać się o następujące kryteria:

- kompetencje jednostki egzaminującej;
- wyszczególnienie form egzaminów proponowanych przez tę jednostkę;
- środki mające na celu zapewnienie bezstronności egzaminów;
- niezależność jednostki egzaminującej od jakichkolwiek osób fizycznych lub prawnych zatrudniających doradców do spraw bezpieczeństwa.

1.8.3.11 Celem egzaminu jest sprawdzenie czy kandydaci posiadają zasób wiedzy niezbędny do wykonywania obowiązków nałożonych na doradcę zgodnie z wykazem podanym pod 1.8.3.3 i konieczny do uzyskania świadectwa wymaganego zgodnie z 1.8.3.7. Egzamin powinien obejmować co najmniej następujące zagadnienia:

- (a) wiedzę na temat różnych następstw wypadków z towarami niebezpiecznymi oraz głównych przyczyn takich wypadków;
- (b) wymagania przepisów krajowych oraz umów międzynarodowych, w szczególności w zakresie:
  - klasyfikacji towarów niebezpiecznych (procedur klasyfikacyjnych dla roztworów i mieszanin, struktury wykazu materiałów, klas materiałów niebezpiecznych i zasad ich klasyfikacji, rodzajów przewożonych towarów niebezpiecznych, właściwości fizycznych, chemicznych i toksykologicznych materiałów niebezpiecznych);
  - ogólnych przepisów pakowania, przepisów dotyczących cystern i kontenerów-cystern (typów, kodów, oznakowania, kontroli i badań wstępnych i okresowych);
  - oznakowania i stosowania nalepek ostrzegawczych, oznakowania tablicami barwy pomarańczowej oraz stosowania nalepek na pojazdach i kontenerach (oznakowania i stosowania nalepek na sztukach przesyłki, umieszczania i usuwania takich nalepek i tablic);
  - zapisów w dokumentach przewozowych (wymaganych informacji);
  - sposobu nadania i ograniczeń przy wysyłce (dotyczące ładunku całkowitego, przewozu luzem, przewozu w dużych pojemnikach do przewozu luzem, w kontenerach oraz w cysternach stałych i odejmowalnych);
  - przewozu pasażerów;
  - zakazów i środków ostrożności przy ładowaniu razem;
  - segregacji towarów;
  - ograniczeń ilości przewożonych oraz ilości wyłączonych;
  - manipulowania ładunkiem i jego rozmieszczenia (załadunku i rozładunku, stopni napełnienia, rozmieszczenia i segregacji ładunku);
  - czyszczenia lub odgazowania przed załadunkiem i po rozładunku;
  - pracowników, szkolenia zawodowego;

- dokumentów przewożonych w pojeździe (dokumentu przewozowego, instrukcji pisemnych, świadectwa dopuszczenia pojazdu, zaświadczenia o przeszkoleniu kierowcy, kopii dokumentów dotyczących odstępstw, innych dokumentów);
- instrukcji pisemnych (stosowania instrukcji oraz środków ochrony indywidualnej dla załogi pojazdu);
- wymagań w zakresie nadzoru (parkowania);
- regulacji i ograniczeń dotyczących ruchu drogowego;
- planowego rozładunku oraz awaryjnego wycieku materiałów zanieczyszczających środowisko;
- wymagań dotyczących wyposażenia transportowego.

1.8.3.12 Egzaminy

- 1.8.3.12.1 Egzamin powinien mieć formę pisemną, która może być uzupełniona częścią ustną.
- 1.8.3.12.2 Podczas egzaminu pisemnego nie zezwala się na korzystanie z jakichkolwiek źródeł informacji pisemnej z wyjątkiem przepisów międzynarodowych i krajowych.
- 1.8.3.12.3 Urządzenia elektroniczne mogą być używane wyłącznie w przypadku, gdy zostały one udostępnione przez jednostkę egzaminującą. Do udostępnionych urządzeń elektronicznych zdający nie powinien wprowadzać żadnych danych z wyjątkiem odpowiedzi na zadane pytania.
- 1.8.3.12.4 Egzamin pisemny powinien zawierać dwie części:
- (a) kandydaci powinni otrzymać zestaw pytań składający się z co najmniej 20 pytań typu otwartego i obejmujących co najmniej zagadnienia podane pod 1.8.3.11. Mogą być również użyte pytania typu testowego z podanymi do wyboru odpowiedziami. W takim przypadku dwa pytania typu testowego są równoważne jednemu pytaniu typu otwartego. Spośród zagadnień objętych egzaminem szczególną uwagę należy zwrócić na:
    - ogólne środki zapobiegawcze i środki bezpieczeństwa;
    - klasyfikację materiałów niebezpiecznych;
    - ogólne przepisy dotyczące pakowania, z uwzględnieniem cystern, kontenerów-cystern, pojazdów-cystern, itp.;
    - oznakowanie i nalepki ostrzegawcze;
    - informacje zawarte w dokumencie przewozowym;
    - manipulowanie i rozmieszczanie ładunku;
    - wymagania dotyczące pracowników, szkolenie zawodowe;
    - dokumenty dotyczące pojazdu i transportu;
    - instrukcje pisemne;
    - wymagania dotyczące wyposażenia transportowego,
  - (b) kandydaci powinni otrzymać do rozwiązania ćwiczenie praktyczne związane z obowiązkami doradcy, o których mowa pod 1.8.3.3, w celu wykazania, że posiadają oni kwalifikacje wystarczające do pełnienia funkcji doradcy.

1.8.3.13 Umawiające się Strony mogą zdecydować, że kandydaci, którzy zamierzają pracować dla przedsiębiorstw specjalizujących się w przewozie określonych rodzajów towarów niebezpiecznych, będą egzaminowani jedynie z zakresu dotyczącego towarów, które obejmuje ich działalność. Rodzaje towarów, o których mowa, to:

- klasa 1;
- klasa 2;
- klasa 7;
- klasy 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 8 i 9;
- UN1202, 1203, 1223, 3475 oraz paliwo lotnicze zaklasyfikowane do UN 1268 lub 1863.

W świadectwie wymaganym zgodnie z 1.8.3.7 należy wyraźnie zaznaczyć, że jest ono ważne tylko dla jednego rodzaju towarów niebezpiecznych, określonego w niniejszym podrozdziale, z zakresu którego doradca był egzaminowany na warunkach podanych pod 1.8.3.12.

Świadectwa przeszkolenia doradców do spraw bezpieczeństwa wydane przed dniem 1 stycznia 2009 r., ważne dla UN 1202, 1203 i 1223, są ważne również dla UN 3475 oraz paliwa lotniczego zaklasyfikowanego do UN 1268 lub 1863.

1.8.3.14 Katalog pytań egzaminacyjnych powinien być przechowywany przez właściwą władzę lub jednostkę egzaminującą.

1.8.3.15 Świadectwo wymagane zgodnie z 1.8.3.7 powinno być zgodne z wzorem podanym pod 1.8.3.18 i powinno być uznawane przez wszystkie Umawiające się Strony.

1.8.3.16 *Okres ważności świadectwa i jego przedłużanie*

1.8.3.16.1 Świadectwo ważne jest przez pięć lat. Okres ważności świadectwa powinien być przedłużony o pięć kolejnych lat licząc od daty upływu jego ważności, jeżeli w ciągu roku poprzedzającego tę datę posiadacz ważnego świadectwa zdał wymagany egzamin. Egzamin powinien być zatwierdzony przez właściwą władzę.

1.8.3.16.2 Celem egzaminu jest upewnienie się, że posiadacz ważnego świadectwa dysponuje wiedzą niezbędną do wykonania obowiązków doradcy określonych pod 1.8.3.3. Zakres wymaganej wiedzy określony jest pod 1.8.3.11 (b) i powinien obejmować zmiany przepisów wprowadzone po dacie uzyskania ostatniego świadectwa. Egzamin powinien być przeprowadzony i nadzorowany na zasadach określonych pod 1.8.3.10 oraz od 1.8.3.12 do 1.8.3.14. Posiadacz ważnego świadectwa nie jest zobowiązany do rozwiązania ćwiczenia praktycznego określonego pod 1.8.3.12.4 (b).

1.8.3.17 *(Skreślony)*

1.8.3.18 Wzór świadectwa

**Świadectwo przeszkolenia doradcy
do spraw bezpieczeństwa w zakresie transportu towarów niebezpiecznych**

Świadectwo nr .....
Znak wyróżniający państwo wydające świadectwo .....
Nazwisko .....
Imię (imiona) .....
Data i miejsce urodzenia .....
Obywatelstwo .....
Podpis posiadacza .....

Ważne do ..... dla przedsiębiorstw, które przewożą towary niebezpieczne lub dokonują związanego z tym załadunku lub rozładunku:

w transporcie drogowym   w transporcie kolejowym   w żegludze śródlądowej

Wydane przez .....

Data	Podpis .....
Przedłużone do	Przez .....
Data	Podpis .....

1.8.4 Wykaz właściwych władz i jednostek przez nie upoważnionych

Umawiające się Strony powinny poinformować Sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych o adresach właściwych władz i jednostek przez nie upoważnionych, które zgodnie z przepisami krajowymi są właściwe dla wdrażania ADR, podając w każdym przypadku zakres wymagań ADR oraz adresy, na które powinny być kierowane odpowiednie zgłoszenia.

Na podstawie otrzymanych informacji, Sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych sporządza wykaz, który powinien być aktualizowany. Wykaz wraz ze zmianami jest podawany do wiadomości Umawiających się Stron.

1.8.5 Powiadamianie o zdarzeniach dotyczących towarów niebezpiecznych

1.8.5.1 Jeżeli podczas załadunku, przewozu lub rozładunku towarów niebezpiecznych na terytorium Umawiającej się Strony miał miejsce poważny wypadek lub awaria, to załadowca, lub odpowiednio, napełniający, przewoźnik lub odbiorca, zobowiązany jest upewnić się, czy został sporządzony raport dla właściwej władzy tej Umawiającej się Strony, zgodnie z wzorem podanym pod 1.8.5.4, najpóźniej jeden miesiąc po zdarzeniu.

1.8.5.2 Jeżeli jest to konieczne, Umawiająca się Strona sporządza następnie raport dla Sekretariatu Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych w celu poinformowania innych Umawiających się Stron.

1.8.5.3 Zdarzenie, po zaistnieniu którego wymagane jest sporządzenie raportu zgodnie z 1.8.5.1, ma miejsce wówczas, gdy doszło do uwolnienia towarów niebezpiecznych lub bezpośredniego zagrożenia takim uwolnieniem, zranienia osób, szkody materialnej, zniszczenia środowiska, lub gdy konieczne było zaangażowanie właściwych władz, i gdy spełnione zostało co najmniej jedno z następujących kryteriów:

Zranienie osób oznacza zdarzenie, które spowodowało śmierć lub obrażenia ciała w wyniku bezpośredniego oddziaływania przewożonego towaru niebezpiecznego, przy czym obrażenia, o których mowa:

- (a) wymagają zastosowania intensywnej opieki medycznej;
- (b) wymagają leczenia szpitalnego przez co najmniej jedną dobę; lub
- (c) powodują niezdolność do pracy przez co najmniej trzy kolejne dni.

Uwolnienie towaru oznacza uwolnienie:

- (a) co najmniej 50 kg lub 50 l towarów zaliczonych do kategorii transportowej 0 lub 1;
- (b) co najmniej 333 kg lub 333 l towarów zaliczonych do kategorii transportowej 2; lub
- (c) co najmniej 1000 kg lub 1000 l towarów zaliczonych do kategorii transportowej 3 lub 4.

Kryterium dotyczące uwolnienia towarów niebezpiecznych ma zastosowanie również w przypadku wystąpienia bezpośredniego ryzyka jego uwolnienia w ilościach podanych powyżej. Ryzyko takie występuje w szczególności wtedy, gdy uległy uszkodzeniu urządzenia chroniące ładunek, w wyniku czego, nie są one wystarczające do kontynuowania przewozu, lub gdy z jakiegokolwiek innego powodu nie można zapewnić odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa (np. z powodu uszkodzenia cysterny lub kontenera, przewrócenia się cysterny lub wystąpienia pożaru w bezpośrednim sąsiedztwie zdarzenia).

W przypadku zdarzeń z udziałem towarów klasy 6.2, obowiązek sporządzenia raportu istnieje niezależnie od ilości uwolnionego towaru.

W przypadku zdarzeń obejmujących towary klasy 7, stosuje się następujące kryteria dotyczące uwolnienia towarów niebezpiecznych:

- (a) jakiegokolwiek uwolnienie materiału promieniotwórczego ze sztuki przesyłki;
- (b) narażenie prowadzące do przekroczenia limitów określonych w przepisach dotyczących ochrony pracowników i ludności przed promieniowaniem jonizującym (Karta II przepisów Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, Seria Bezpieczeństwo Nr 115 - „Międzynarodowe podstawowe normy ochrony przed promieniowaniem jonizującym i bezpieczeństwa źródeł promieniowania”); lub
- (c) uzasadnione podejrzenie, że nastąpiło znaczące naruszenie funkcji ochronnych jakiegokolwiek sztuki przesyłki (w zakresie jej szczelności, osłonności, ochrony termicznej lub krytyczności) mogące doprowadzić do sytuacji, w której bez zastosowania dodatkowych środków zabezpieczających, dalszy przewóz takiej sztuki przesyłki nie jest możliwy.

UWAGA: W odniesieniu do przesyłek, które nie mogą być dostarczone do odbiorcy, patrz przepis szczególny CV33 (6) pod 7.5.11.

Szkoda materialna lub zniszczenie środowiska oznaczają uwolnienie towarów niebezpiecznych, niezależnie od ich ilości, powodujące straty oceniane na kwotę większą niż 50 000 euro. Dla potrzeb oceny strat nie powinny być brane pod uwagę uszkodzenia uczestniczących w zdarzeniu środków transportu przewożących towary niebezpieczne oraz uszkodzenia infrastruktury transportowej.

Zaangażowanie właściwych władz oznacza bezpośrednie działania podjęte podczas zdarzenia przez właściwe władze lub służby ratownicze, połączone z ewakuacją ludności lub zamknięciem publicznych szlaków komunikacyjnych (dróg kołowych/kolejowych) na okres co najmniej trzech godzin z powodu zagrożenia stwarzanego przez towary niebezpieczne.

Jeżeli jest to konieczne, właściwa władza może zażądać dodatkowych informacji na temat zaistniałego zdarzenia.

1.8.5.4 Wzór raportu o zdarzeniu zaistniałym podczas przewozu towarów niebezpiecznych

Raport o zdarzeniu zaistniałym podczas przewozu towarów niebezpiecznych, zgodnie z przepisami rozdziału 1.8.5 RID/ADR

Przewoźnik / Użytkownik infrastruktury kolejowej: .....
Adres: .....
Osoba wyznaczona do kontaktów: .....Telefon :.....Fax :.....

(Przed wysłaniem raportu niniejsza strona tytułowa powinna zostać usunięta przez właściwą władzę.)

6. Towary niebezpieczne uczestniczące w wypadku						
Numer UN ⁽¹⁾	Klasa	Grupa pakowania	Szacunkowa ilość uwolnionego towaru (kg lub l) ⁽²⁾	Jednostka ładunkowa ⁽³⁾	Materiał jednostki ładunkowej	Rodzaj uszkodzenia jednostki ładunkowej ⁽⁴⁾
⁽¹⁾ W przypadku towarów niebezpiecznych zaliczonych do pozycji grupowych, do których stosuje się przepis szczególny 274, należy również podać ich nazwy techniczne.				⁽²⁾ W przypadku klasy 7 należy podać wartości zgodne z kryteriami określonymi pod 1.8.5.3.		
⁽³⁾ Należy podać odpowiedni numer: 1 Opakowanie 2 DPPL 3 Duże opakowanie 4 Mały kontener 5 Wagon 6 Pojazd 7 Wagon-cysterna 8 Pojazd-cysterna 9 Wagon-bateria 10 Pojazd-bateria 11 Wagon z cysterną odejmowalną 12 Cysterna odejmowalna 13 Duży kontener 14 Kontener-cysterna 15 MEGC 16 Cysterna przenośna				⁽⁴⁾ Należy podać odpowiedni numer: 1 Uwolnienie ładunku 2 Pożar 3 Wybuch 4 Defekt techniczny		
7. Przyczyna zdarzenia (jeżeli jest znana)						
☐ Defekt techniczny ☐ Wadliwe zabezpieczenie ładunku ☐ Przyczyna eksploatacyjna (użytkowanie torów) ☐ Inna:						
8. Skutki zdarzenia						
<u>Ofiary oddziaływania towarów niebezpiecznych:</u> ☐ Zabici (liczba: .....) ☐ Ranni (liczba: .....) <u>Uwolnienie towaru niebezpiecznego:</u> ☐ Tak ☐ Nie ☐ Bezpośrednie zagrożenie uwolnieniem towaru niebezpiecznego <u>Szkody materialne / zniszczenie środowiska:</u> ☐ Szacowana wielkość szkód ≤ 50 000 euro ☐ Szacowana wielkość szkód > 50 000 euro <u>Zaangażowanie właściwych władz:</u> ☐ Tak ☐ Ewakuacja ludności na okres co najmniej trzech godzin z powodu zagrożenia stwarzanego przez przewożone towary niebezpieczne. ☐ Zamknięcie szlaków komunikacyjnych na okres co najmniej trzech godzin z powodu zagrożenia stwarzanego przez przewożone towary niebezpieczne. ☐ Nie						

W razie potrzeby odpowiednia władza może zażądać dalszych informacji

1.8.6 Kontrola administracyjna w zakresie wykonywania oceny zgodności, badań okresowych, badań pośrednich oraz badań nadzwyczajnych, określonych w rozdziale 1.8.7

1.8.6.1 Upoważnienie jednostek inspekcyjnych

Właściwa władza może upoważnić jednostki inspekcyjne do wykonywania oceny zgodności, badań okresowych, badań pośrednich, badań nadzwyczajnych oraz nadzoru nad służbą kontroli wewnętrznej, określonych w rozdziale 1.8.7.

1.8.6.2 Obowiązki właściwej władzy, jej przedstawiciela lub jednostki inspekcyjnej

1.8.6.2.1 Właściwa władza, jej przedstawiciel lub jednostka inspekcyjna powinny wykonywać oceny zgodności, badania okresowe, badania pośrednie i badania nadzwyczajne w sposób odpowiedni, bez powodowania nadmiernych utrudnień. Właściwa władza, jej przedstawiciel lub jednostka inspekcyjna powinny wykonywać swoje czynności biorąc pod uwagę wielkość, rodzaj działalności i strukturę przedsiębiorstw, których czynności te dotyczą, a także stopień złożoności procesu technologicznego i seryjny charakter produkcji.

1.8.6.2.2 Jednakże, właściwa władza, jej przedstawiciel lub jednostka inspekcyjna powinny uwzględniać poziom wymagań i stopień zabezpieczeń, dotyczących zgodności ciśnieniowych urządzeń transportowych, zawartych odpowiednio w przepisach części 4 i 6.

1.8.6.2.3 W przypadku, gdy właściwa władza, jej przedstawiciel lub jednostka inspekcyjna stwierdzą, że nie zostały spełnione przez wytwórcę wymagania części 4 lub 6, powinni oni zażądać od wytwórcy podjęcia odpowiednich działań naprawczych i nie wystawiać świadectwa zatwierdzenia typu lub świadectwa zgodności.

1.8.6.3 Obowiązek informowania

Umawiające się Strony ADR powinny publikować procedury krajowe dotyczące oceny, wyznaczania i monitorowania jednostek inspekcyjnych, a także wszelkie zmiany do tych informacji.

1.8.6.4 Zlecenie zadań inspekcyjnych

UWAGA: Przepisy 1.8.6.4 nie obejmują służb kontroli wewnętrznej, zgodnych z 1.8.7.6.

1.8.6.4.1 Jeżeli jednostka inspekcyjna korzysta z usług innego podmiotu (np. podwykonawcy, zleceniobiorcy) w celu wykonania określonego zadania związanego z oceną zgodności, badaniami okresowymi, badaniami pośrednimi lub badaniami nadzwyczajnymi, to podmiot ten powinien być ujęty w akredytacji udzielonej tej jednostce inspekcyjnej lub powinien być akredytowany osobno. Jednostka inspekcyjna powinna upewnić się, że wymieniony podmiot spełnia wymagania dotyczące zleconych mu zadań, na tym samym poziomie kompetencji i bezpieczeństwa co jednostki inspekcyjne (patrz 1.8.6.8) oraz powinna to monitorować. O wymienionych powyżej działaniach jednostka inspekcyjna powinna poinformować właściwą władzę.

1.8.6.4.2 Jednostka inspekcyjna powinna ponosić pełną odpowiedzialność za zadania wykonywane przez wyżej wymienione podmioty, niezależnie od miejsca wykonywania tych zadań.

1.8.6.4.3 Jednostka inspekcyjna nie powinna zlecać całości zadań dotyczących oceny zgodności, badań okresowych, badań pośrednich lub badań nadzwyczajnych. W każdym przypadku

dokonywanie oceny i wystawianie świadectw powinno być wykonywane przez jednostkę inspekcyjną.

1.8.6.4.4 Zadania nie powinny być zlecone bez zgody wnioskującego.

1.8.6.4.5 Jednostka inspekcyjna powinna udostępnić właściwej władzy dokumenty dotyczące oceny kwalifikacji wyżej wymienionych podmiotów oraz wykonanej przez nie pracy.

1.8.6.5 *Obowiązki jednostek inspekcyjnych w zakresie informowania*

Każda jednostka inspekcyjna powinna przekazać właściwej władzy, która upoważniła tę jednostkę, informacje dotyczące:

- (a) każdej odmowy wystawienia, ograniczenia zakresu, zawieszenia lub cofnięcia świadectwa zatwierdzenia typu, z wyjątkiem przypadków, do których mają zastosowanie przepisy 1.8.7.2.4;
- (b) każdej okoliczności mającej wpływ na zakres i warunki wydanego przez właściwą władzę upoważnienia;
- (c) każdego wniosku o udzielenie informacji na temat dokonanych ocen zgodności, otrzymanego od właściwych władz prowadzących monitoring zgodności na podstawie przepisów 1.8.1 lub 1.8.6.6;
- (d) na żądanie właściwej władzy, dokonanych ocen zgodności należących do zakresu upoważnienia oraz innych czynności, w tym zleconych zadań.

1.8.6.6 Właściwa władza powinna zapewnić kontrolę jednostek inspekcyjnych, a w przypadku stwierdzenia, że upoważniona jednostka działa niezgodnie z treścią upoważnienia, wymaganiami podrozdziału 1.8.6.8, lub nie stosuje się do procedur określonych w przepisach ADR, cofnąć udzielone upoważnienie lub ograniczyć jego zakres.

1.8.6.7 W przypadku cofnięcia upoważnienia, ograniczenia jego zakresu lub zaprzestania działalności przez jednostkę inspekcyjną, właściwa władza powinna podjąć odpowiednie działania w celu zapewnienia, aby posiadana przez tę jednostkę dokumentacja była przekazana innej jednostce inspekcyjnej lub pozostała dostępna.

1.8.6.8 Jednostka inspekcyjna powinna:

- (a) mieć personel o zorganizowanej strukturze, tak przygotowany, wyszkolony, kompetentny i wykwalifikowany, aby właściwie wykonywał swoje funkcje techniczne;
- (b) mieć dostęp do odpowiednich urządzeń i wyposażenia;
- (c) działać w sposób bezstronny i wolny od jakichkolwiek wpływów, które mogłyby tę bezstronność naruszyć;
- (d) zapewnić poufność informacji dotyczących działalności handlowej i majątkowej wytwórcy i innych jednostek;
- (e) utrzymywać wyraźne rozgraniczenie pomiędzy aktualnymi funkcjami jednostki inspekcyjnej a inną niezwiązaną z nimi działalnością;
- (f) mieć udokumentowany system jakości;
- (g) zapewnić przeprowadzanie badań i kontroli określonych w odpowiednich normach i w ADR; oraz
- (h) prowadzić efektywny i odpowiedni system sprawozdawczości i jej przechowywania zgodnie z 1.8.7 i 1.8.8.

Dodatkowo, jednostka inspekcyjna powinna posiadać akredytację według normy EN ISO/IEC 17020:2004, zgodnie z podrozdziałami 6.2.2.10, 6.2.3.6 oraz przepisami TA4 i TT9 rozdziału 6.8.4.

Jednostka inspekcyjna rozpoczynająca nową działalność może uzyskać upoważnienie tymczasowe. Przed udzieleniem upoważnienia tymczasowego, właściwa władza powinna upewnić się, że jednostka inspekcyjna spełnia wymagania normy EN ISO/IEC 17020:2004. Jednostka inspekcyjna powinna uzyskać akredytację w pierwszym roku prowadzenia działalności, aby móc kontynuować tę działalność

1.8.7 Procedury oceny zgodności i badania okresowego

***Uwaga:** Użyte w niniejszym rozdziale określenie „właściwa jednostka” oznacza jednostkę wskazaną w podrozdziale 6.2.2.10 w przypadku certyfikowania naczyń ciśnieniowych UN, w podrozdziale 6.2.3.6 – w przypadku zatwierdzania innych naczyń ciśnieniowych oraz w przepisach szczególnych TA4, TT9 rozdziału 6.8.4.*

1.8.7.1 Przepisy ogólne

1.8.7.1.1 Procedury określone w rozdziale 1.8.7 stosuje się zgodnie z przepisami podanymi pod 6.2.3.6 – w przypadku zatwierdzania naczyń ciśnieniowych innych niż UN oraz zgodnie z przepisami szczególnymi TA4 i TT9 rozdziału 6.8.4 – w przypadku zatwierdzania cystem, pojazdów-baterii oraz MEGC.

Procedury określone w rozdziale 1.8.7 mogą być stosowane zgodnie z tabelą podaną pod 6.2.2.10 dla certyfikacji naczyń ciśnieniowych UN.

1.8.7.1.2 Każdy wniosek dotyczący:

- (a) zatwierdzenia typu zgodnie z 1.8.7.2; lub
- (b) nadzoru nad wytwarzaniem zgodnie 1.8.7.3 oraz badania odbiorczego i prób zgodnie z 1.8.7.4; lub
- (c) badania okresowego oraz badań nadzwyczajnych zgodnie z 1.8.7.5

powinien być skierowany przez wnioskującego do jednej, wybranej przez niego, właściwej władzy, jej przedstawiciela lub upoważnionej jednostki inspekcyjnej.

1.8.7.1.3 Wniosek powinien zawierać:

- (a) nazwę i adres wnioskującego;
- (b) dla potrzeb oceny zgodności, gdy wnioskujący nie jest wytwórcą, nazwę i adres wytwórcy;
- (c) oświadczenie pisemne stwierdzające, że taki sam wniosek nie został skierowany do innej właściwej władzy, jej przedstawiciela lub upoważnionej jednostki inspekcyjnej;
- (d) odpowiednią dokumentację techniczną określoną pod 1.8.7.7;
- (e) oświadczenie o zapewnieniu dostępu właściwej władzy, jej przedstawiciela lub upoważnionej jednostki inspekcyjnej, wykonujących czynności inspekcyjne, do miejsca wytwarzania, wykonywania badań i prób, miejsca przechowywania danych oraz gotowości udostępnienia wszelkich niezbędnych informacji.

1.8.7.1.4 W przypadku gdy wnioskujący wykaże, w sposób uznany przez właściwą władzę, lub upoważnioną jednostkę inspekcyjną, że spełnione zostały wymagania podrozdziału 1.8.7.6, może on utworzyć służbę kontroli wewnętrznej, która może przeprowadzać niektóre lub wszystkie badania i próby w zakresie określonym pod 6.2.2.10 lub 6.2.3.6.

1.8.7.1.5 Świadectwa zatwierdzenia typu i świadectwa zgodności - łącznie z dokumentacją techniczną - powinny być przechowywane przez wytwórcę lub przez wnioskującego o zatwierdzenie typu, w przypadku gdy nie jest on wytwórcą, oraz przez jednostkę inspekcyjną wystawiającą świadectwo, przez okres co najmniej 20 lat, licząc od daty wytworzenia ostatniego produktu tego samego typu.

1.8.7.1.6 Jeżeli wytwórca lub właściciel zamierzają zaprzestać działalności, to powinni oni przesłać dokumentację do właściwej władzy. Właściwa władza powinna przechowywać otrzymaną dokumentację przez pozostałą część okresu podanego pod 1.8.7.1.5.

1.8.7.2 Zatwierdzenie typu

Uprawnienia dla wytwórców naczyń ciśnieniowych, cystern, pojazdów-baterii lub MEGC, zawarte w zatwierdzeniach typu, zachowują ważność w okresie ważności danego zatwierdzenia.

1.8.7.2.1 Wnioskujący powinien:

- (a) w przypadku naczyń ciśnieniowych, udostępnić właściwej jednostce reprezentatywne próbki odpowiednio do przewidywanej produkcji. Właściwa jednostka może zażądać dalszych próbek, jeżeli jest to wymagane w programie badań;
- (b) w przypadku cystern, pojazdów-baterii lub MEGC, zapewnić dostęp do prototypu w celu wykonania badań typu.

1.8.7.2.2 Właściwa jednostka powinna:

- (a) prowadzić kontrolę dokumentacji technicznej, określonej pod 1.8.7.2.1, w celu sprawdzenia, czy konstrukcja wyrobu jest zgodna z odpowiednimi przepisami ADR oraz czy jego prototyp lub partia prototypowa zostały wytworzone zgodnie z dokumentacją techniczną i są reprezentatywne dla opisanej w niej konstrukcji;
- (b) prowadzić obserwację i kontrolę prób określonych w ADR w celu sprawdzenia, czy są one wykonywane zgodnie z tymi przepisami oraz czy procedury przyjęte przez wytwórcę odpowiadają tym przepisom;
- (c) sprawdzić zgodność świadectw materiałowych wystawionych przez ich producentów z odpowiednimi przepisami ADR;
- (d) o ile ma to zastosowanie, zatwierdzić – lub skontrolować w przypadku gdy są zatwierdzone – procedury dotyczące wykonywania połączeń nierozłącznych oraz sprawdzić, czy personel wykonujący takie połączenia i badania nieniszczące, posiada wymagane kwalifikacje i uprawnienia;
- (e) uzgodnić z wnioskującym miejsce przeprowadzania kontroli i niezbędnych badań oraz jego wyposażenie.

Właściwa jednostka powinna sporządzić dla wnioskującego sprawozdanie z badania typu.

1.8.7.2.3 Jeżeli typ odpowiada wszystkim mającym zastosowanie przepisom, to właściwa władza, jej przedstawiciel lub jednostka inspekcyjna wystawia wnioskującemu świadectwo zatwierdzenia typu.

Świadectwo to powinno zawierać:

- (a) nazwę i adres wystawiającego;
- (b) nazwę i adres wytwórcy oraz wnioskującego, w przypadku gdy nie jest on wytwórcą;

- (c) powołanie wersji przepisów ADR oraz norm, na podstawie których wykonano badanie typu;
- (d) wymagania wynikające z przeprowadzonych badań;
- (e) dane niezbędne do identyfikacji typu i jego odmian, zgodnie z odpowiednią normą;
- (f) wskazanie sprawozdania (sprawozdań) z badania typu; oraz
- (g) okres ważności zatwierdzenia typu.

Do świadectwa powinien być załączony wykaz odpowiednich części dokumentacji technicznej (patrz 1.8.7.7.1).

- 1.8.7.2.4 Okres ważności zatwierdzenia typu powinien wynosić najwyżej 10 lat. Jeżeli w okresie tym zmienione zostaną wymagania techniczne ADR (w tym powołane normy) w takim stopniu, że zatwierdzony typ nie będzie z nimi zgodny, to właściwa jednostka, która dokonała zatwierdzenia typu, powinna cofnąć to zatwierdzenie oraz poinformować o tym jego posiadacza.

UWAGA: W odniesieniu do ostatecznych dat cofania aktualnych zatwierdzeń typu, patrz kolumna (5) tabel podanych odpowiednio pod 6.2.4 i 6.8.2.6 lub 6.8.3.6.

Jeżeli upłynął termin ważności zatwierdzenia typu lub zatwierdzenie to zostało cofnięte, to wytwórca naczyń ciśnieniowych, cystern, pojazdów-baterii lub MEGC, zgodnych z tym zatwierdzeniem typu, traci posiadane uprawnienia.

W takim przypadku, odpowiednie przepisy dotyczące użytkowania, badań okresowych i badań pośrednich naczyń ciśnieniowych, cystern, pojazdów-baterii lub MEGC, zawarte w dopuszczeniu typu, którego termin ważności upłynął lub które zostało cofnięte, mają zastosowanie do tych naczyń ciśnieniowych, cystern, pojazdów-baterii lub MEGC jeżeli są one nadal używane.

Mogą one być nadal używane, jeżeli spełniają wymagania ADR. Jeżeli nie spełniają tych wymagań, to mogą być używane jedynie w przypadku, gdy jest to dopuszczone na podstawie odpowiednich przepisów przejściowych działu 1.6.

Zatwierdzenie typu może być wydane ponownie po dokonaniu pełnego przeglądu i oceny zgodności z przepisami ADR obowiązującymi w dniu wystawienia tego ponownego zatwierdzenia. Ponowne zatwierdzenie typu nie jest dozwolone w przypadku, gdy zatwierdzenie typu zostało cofnięte. Doraźne zmiany do ważnego zatwierdzenia typu (np. dodanie nowych wymiarów lub objętości naczyń ciśnieniowych, niemających wpływu na zgodność tych naczyń lub w przypadku cystern - patrz 6.8.2.3.2) nie zmieniają okresu ważności tego świadectwa zatwierdzenia typu.

UWAGA: Przegląd i ocena zgodności mogą być dokonane przez jednostkę inną niż ta, która wystawiła oryginalne zatwierdzenie typu.

Jednostka wystawiająca powinna przechowywać wszystkie dokumenty wymagane do zatwierdzenia typu (patrz 1.8.7.7.1) przez cały okres jego ważności, z uwzględnieniem ponownie wydanych zatwierdzeń typu, o ile zostały wydane.

- 1.8.7.2.5 W przypadku modyfikacji naczynia ciśnieniowego, cysterny, pojazdu-baterii lub MEGC z ważnym, wygasłym lub wycofanym zatwierdzeniem typu, próby, badania i zatwierdzenie ograniczają się do tych elementów naczynia ciśnieniowego, cysterny, pojazdu-baterii lub MEGC, które zostały zmodyfikowane. Modyfikacja ta powinna być zgodna z przepisami ADR obowiązującymi w czasie modyfikacji. Dla wszystkich pozostałych elementów naczynia ciśnieniowego, cysterny, pojazdu-baterii lub MEGC, nieobjętych modyfikacją, dokumentacja dotycząca pierwotnego zatwierdzenia typu pozostaje ważna.

Modyfikacja może dotyczyć jednego lub więcej naczyń ciśnieniowych, cystern, pojazdów-baterii lub MEGC objętych zatwierdzeniem typu.

Świadczenie zatwierdzające modyfikację powinno być wydane wnioskującemu przez właściwą władzę którejkolwiek z Umawiających się Stron ADR lub przez jednostkę wyznaczoną przez tę władzę. Dla cystern, pojazdów-baterii lub MEGC kopia takiego świadectwa powinna być przechowywana jako część dokumentacji cysterny.

Każdy wniosek o wydanie świadectwa zatwierdzającego modyfikację wnioskujący składa do właściwej władzy lub jednostki wskazanej przez tę władzę.

1.8.7.3 Nadzór nad wytwarzaniem

1.8.7.3.1 W celu zapewnienia, aby wyrób był wytworzony zgodnie z warunkami zatwierdzenia typu, proces wytwarzania powinien być nadzorowany przez właściwą jednostkę.

1.8.7.3.2 Wnioskujący powinien zastosować wszystkie niezbędne środki w celu zapewnienia zgodności procesu wytwarzania z odpowiednimi przepisami ADR oraz świadectwem zatwierdzenia typu wraz z załącznikami.

1.8.7.3.3 Właściwa jednostka powinna:

- (a) sprawdzić zgodność procesu wytwarzania z dokumentacją techniczną określoną pod 1.8.7.7.2;
- (b) sprawdzić, czy wytwarzane wyroby są zgodne z odpowiednimi wymaganiami i dokumentacją;
- (c) sprawdzić, czy pochodzenie materiałów i świadectwa materiałowe są zgodne ze specyfikacją wytwórcy;
- (d) o ile ma to zastosowanie, sprawdzić, czy personel wykonujący połączenia nierozłączne i badania nieniszczące, posiada wymagane kwalifikacje i uprawnienia;
- (e) uzgodnić z wnioskującym miejsce przeprowadzania niezbędnych badań i prób; oraz
- (f) zapisać wyniki swojej kontroli.

1.8.7.4 Badania odbiorcze i próby

1.8.7.4.1 Wnioskujący powinien:

- (a) nanieść oznakowanie wymagane przepisami ADR; oraz
- (b) dostarczyć właściwej jednostce dokumentację techniczną określoną pod 1.8.7.7.

1.8.7.4.2 Właściwa jednostka powinna:

- (a) przeprowadzić niezbędne badania i próby w celu sprawdzenia, czy wyrób został wytworzony zgodnie z zatwierdzonym typem i odpowiednimi przepisami;
- (b) sprawdzić zgodność wyposażenia obsługowego i certyfikatów dostarczonych przez jego producentów;
- (c) przekazać wnioskującemu sprawozdanie z badania odbiorczego i prób, zawierające szczegółowy opis przeprowadzonych badań i kontroli oraz zweryfikowaną dokumentację techniczną;
- (d) w przypadku, gdy wytwórca spełnia obowiązujące wymagania, sporządzić pisemne świadectwo zgodności wytwarzania i nanieść swój znak identyfikacyjny; oraz

- (e) w przypadku zmian przepisów ADR (w tym powołanych norm) sprawdzić, czy zatwierdzenie typu pozostaje ważne.

Świadectwo określone pod (d) i sprawozdanie określone pod (c) mogą obejmować grupę wyrobów tego samego typu (świadectwo grupowe lub sprawozdanie grupowe).

1.8.7.4.3 Świadectwo powinno zawierać co najmniej:

- (a) nazwę i adres właściwej jednostki;
- (b) nazwę i adres wytwórcy, oraz nazwę i adres wnioskującego, w przypadku gdy nie jest on wytwórcą;
- (c) wskazanie wersji przepisów ADR oraz norm, na podstawie której dokonano badanie odbiorcze i próby;
- (d) wyniki badań i prób;
- (e) dane identyfikacyjne zbadanego(ych) wyrobu(ów), co najmniej numer seryjny, a w przypadku butli jednorazowego użytku - numer partii; oraz
- (f) numer zatwierdzenia typu.

1.8.7.5 *Badania okresowe, badania pośrednie i badania nadzwyczajne*

1.8.7.5.1 Właściwa jednostka powinna:

- (a) zidentyfikować wyrób i sprawdzić jego zgodność z dokumentacją;
- (b) przeprowadzać badania i obserwować przeprowadzanie prób w celu sprawdzenia, czy wyrób spełnia wymagania;
- (c) sporządzić sprawozdania z przeprowadzonych badań i prób, które mogą obejmować grupę wyrobów; oraz
- (d) zapewnić, żeby zostały naniesione wymagane oznakowania.

1.8.7.5.2 Sprawozdania z badań okresowych i prób naczyń ciśnieniowych powinny być przechowywane przez wnioskującego co najmniej do czasu następnego badania okresowego.

UWAGA: W odniesieniu do cystern, patrz przepisy dotyczące dokumentacji cysterny, podane pod 4.3.2.1.7.

1.8.7.6 *Nadzór nad służbami kontroli wewnętrznej wnioskującego*

1.8.7.6.1 Wnioskujący powinien:

- (a) ustanowić podlegającą nadzorowi służbę kontroli wewnętrznej i wdrożyć system jakości obejmujący badania i próby, udokumentowany w sposób określony pod 1.8.7.7.5;
- (b) wypełniać obowiązki wynikające z zatwierdzonego systemu jakości i zapewnić, aby system ten był zadowalający i skuteczny;
- (c) wyznaczyć przeszkolony i kompetentny personel dla potrzeb służby kontroli wewnętrznej; oraz
- (d) nanieść znak identyfikacyjny jednostki inspekcyjnej, jeżeli jest to wymagane.

1.8.7.6.2 Jednostka inspekcyjna powinna przeprowadzić audyt wstępny. Jeżeli jego wynik jest pozytywny, to jednostka inspekcyjna powinna wystawić upoważnienie na okres nie dłuższy niż 3 lata. Powinny zostać spełnione następujące wymagania:

- (a) audyt powinien potwierdzić, że badania i próby wyrobu wykonane są zgodnie z wymaganiami ADR;
- (b) jednostka inspekcyjna może upoważnić służbę kontroli wewnętrznej wnioskującego do nanoszenia na każdym zatwierdzonym wyrobie znaku identyfikacyjnego jednostki inspekcyjnej;
- (c) upoważnienie może być przedłużone po przeprowadzeniu z wynikiem pozytywnym audytu w okresie roku poprzedzającego datę upływu ważności aktualnego upoważnienia. Okres ważności nowego upoważnienia rozpoczyna się w dniu wygaśnięcia dotychczasowego; oraz
- (d) audytorzy jednostki inspekcyjnej powinni posiadać kompetencje odpowiednie do dokonania oceny zgodności wyrobu objętego systemem jakości.

1.8.7.6.3 W czasie obowiązywania upoważnienia, upoważniona jednostka inspekcyjna powinna przeprowadzać audyty okresowe w celu wykazania, że wnioskujący zapewnia i stosuje system jakości. Powinny być spełnione następujące wymagania:

- (a) w okresie każdych 12 miesięcy powinny być przeprowadzone co najmniej dwa audyty;
- (b) jednostka inspekcyjna może wymagać przeprowadzenia dodatkowych kontroli, szkoleń, zmian technicznych, zmian systemu jakości, a także ograniczenia lub zaprzestania badań i prób przeprowadzanych przez wnioskującego;
- (c) jednostka inspekcyjna powinna ocenić wszystkie zmiany systemu jakości, oraz zdecydować, czy zmieniony system nadal odpowiada wymaganiom audytu wstępnego, czy też konieczna jest jego ponowna ocena całościowa;
- (d) audytorzy jednostki inspekcyjnej powinni posiadać kompetencje odpowiednie do dokonania oceny zgodności wyrobu objętego systemem jakości; oraz
- (e) jednostka inspekcyjna powinna sporządzić sprawozdanie z kontroli lub audytu, oraz sprawozdanie z badań, jeżeli były one wykonane.

1.8.7.6.4 W przypadku stwierdzenia niezgodności z obowiązującymi wymaganiami, jednostka inspekcyjna powinna upewnić się, że podjęte zostały działania naprawcze. Jeżeli działania takie nie zostaną podjęte w odpowiednim czasie, to jednostka inspekcyjna powinna zawiesić lub cofnąć upoważnienie do wykonywania czynności przez służbę kontroli wewnętrznej. Informacja o zawieszeniu lub cofnięciu upoważnienia powinna być przekazana właściwej władzy. Wnioskujący powinien otrzymać szczegółowe uzasadnienie decyzji jednostki inspekcyjnej.

1.8.7.7 Dokumenty

Dokumentacja techniczna powinna umożliwić dokonanie oceny zgodności z obowiązującymi wymaganiami.

1.8.7.7.1 Dokumenty dotyczące zatwierdzenia typu

Wnioskujący powinien dostarczyć odpowiednio:

- (a) wykaz norm stosowanych do projektowania i wytwarzania;
- (b) opis typu wraz z opisami wszystkich jego odmian;
- (c) numery instrukcji zgodnie z odpowiednią kolumną tabeli A w dziale 3.2 lub wykaz towarów niebezpiecznych, przeznaczonych do przewozu przy użyciu danych wyrobów;
- (d) ogólny rysunek złożeniowy lub rysunki;

- (e) rysunki szczegółowe, z uwzględnieniem wymiarów użytych do obliczeń wyrobu, wyposażenia obsługowego, wyposażenia konstrukcyjnego, oznakowania i nalepek ostrzegawczych, niezbędne do oceny zgodności;
- (f) zapis przebiegu obliczeń, ich wyniki i wnioski;
- (g) wykaz wyposażenia obsługowego, wraz z odpowiednimi danymi technicznymi i opisem urządzeń obniżających ciśnienie, jeżeli są zastosowane, wraz z obliczeniami ich przepustowości;
- (h) wykaz materiałów konstrukcyjnych, wymaganych na podstawie norm, użytych do wytwarzania wszystkich części wyrobu, wykładzin, wyposażenia obsługowego, wyposażenia konstrukcyjnego, odpowiednie specyfikacje materiałowe lub deklaracje zgodności z przepisami ADR;
- (i) potwierdzenie posiadania uprawnień do wykonywania połączeń nierozłącznych;
- (j) opis procesu (procesów) obróbki cieplnej; oraz
- (k) opis procedur, opisy i wyniki wszystkich badań określonych w normach lub ADR, związanych z zatwierdzeniem typu i wytwarzaniem.

1.8.7.7.2 *Dokumenty dotyczące nadzoru nad wytwarzaniem*

Wnioskujący powinien dostarczyć odpowiednio:

- (a) dokumenty określone pod 1.8.7.7.1;
- (b) kopię świadectwa zatwierdzenia typu;
- (c) opis procedur wytwarzania wraz z procedurami badań;
- (d) dokumentację procesu wytwarzania;
- (e) potwierdzenie posiadania uprawnień do wykonywania połączeń nierozłącznych;
- (f) potwierdzenie posiadania uprawnień do wykonywania badań nieniszczących;
- (g) protokoły z badań niszczących lub nieniszczących;
- (h) dokumentację procesu obróbki cieplnej;
- (i) dokumentację procesu kalibracji.

1.8.7.7.3 *Dokumenty dotyczące badania odbiorczego i prób*

Wnioskujący powinien dostarczyć odpowiednio:

- (a) dokumenty określone pod 1.8.7.7.1 oraz 1.8.7.7.2;
- (b) świadectwa materiałowe wyrobu i jego części składowych;
- (c) deklaracje zgodności i świadectwa materiałowe wyposażenia obsługowego; oraz
- (d) deklaracje zgodności, wraz z opisem wyrobu i wszystkich jego odmian objętych zatwierdzeniem typu.

1.8.7.7.4 *Dokumenty dotyczące badań okresowych, badań pośrednich i badań nadzwyczajnych*

Wnioskujący powinien dostarczyć odpowiednio:

- (a) odnośnie do naczyń ciśnieniowych, dokumenty określające wymagania szczególne, w przypadku gdy wynikają one z norm stosowanych do wytwarzania, badań okresowych i prób;
- (b) odnośnie do cystern:
  - (i) dokumentację cysterny; oraz

(ii) jeden lub więcej dokumentów określonych pod 1.8.7.7.1 do 1.8.7.7.3.

1.8.7.7.5 *Dokumenty dotyczące oceny służby kontroli wewnętrznej*

Wnioskujący w sprawie służby kontroli wewnętrznej powinien dostarczyć odpowiednią dokumentację dotyczącą systemu jakości:

- (a) schemat struktury organizacyjnej wraz z określeniem odpowiedzialności;
- (b) opis odpowiednich badań i prób, kontroli jakości, zapewnienia jakości, instrukcji operacyjnych, oraz przewidywanych działań systemowych;
- (c) rejestry jakości, takie jak sprawozdania z kontroli, dane dotyczące prób, kalibracji oraz certyfikaty;
- (d) opis przeglądów systemu zarządzania, wykonywane w celu zapewnienia skutecznego działania systemu jakości, wynikające z audytów określonych pod 1.8.7.6
- (e) opis procesu zaspokajania potrzeb klientów oraz osiągnięcia zgodności z przepisami;
- (f) opis procesu kontroli dokumentów i ich rewizji;
- (g) opis procedur postępowania z wyrobami niespełniającymi wymagań; oraz
- (h) programy szkoleń oraz procedury kwalifikacyjne dotyczące personelu;

1.8.7.8 *Wyroby wytwarzane, zatwierdzone, badane zgodnie z normami*

Wymagania określone pod 1.8.7.7 uważa się za spełnione, jeżeli zastosowano następujące odpowiednie normy:

Odpowiednie podrozdziały i punkty	Odniesienie	Tytuł dokumentu
1.8.7.7.1 do 1.8.7.7.4	EN 12972:2007	Cysterny do transportu towarów niebezpiecznych – Badania, próby i znakowanie cysterń ze zbiornikami metalowym

1.8.8 **Procedury oceny zgodności naboju gazowych**

Podczas przeprowadzania oceny zgodności naboju gazowych powinna być zastosowana jedna z następujących procedur:

- (a) procedura określona w rozdziale 1.8.7 dla naczyń ciśnieniowych nieoznaczonych symbolem UN, z wyjątkiem 1.8.7.5; lub
- (b) procedura określona w podrozdziałach 1.8.8.1 do 1.8.8.7.

1.8.8.1 *Przepisy ogólne*

1.8.8.1.1 Nadzór nad wytwarzaniem powinien być sprawowany przez jednostkę Xa, a próby wymagane pod 6.2.6 powinny być wykonywane przez tę jednostkę lub przez upoważnioną przez nią jednostkę IS; w odniesieniu do definicji określonej jednostek Xa i IS, patrz definicje podane pod 6.2.3.6.1. Ocena zgodności powinna być dokonana przez właściwą władzę Umawiającą się Strony ADR, jej przedstawiciela lub upoważnioną przez nią jednostkę inspekcyjną.

- 1.8.8.1.2 Stosując przepisy rozdziału 1.8.8, wnioskujący powinien wykazać, zapewnić i zadeklarować, na swoją wyłączną odpowiedzialność, zgodność naboju gazowych z przepisami rozdziału 6.2.6 oraz z innymi mającymi zastosowanie przepisami ADR.
- 1.8.8.1.3 Wnioskujący powinien:
- (a) przeprowadzić sprawdzenie typu konstrukcji dla każdego typu naboju gazowych (z uwzględnieniem materiałów przeznaczonych do użycia oraz odmian w ramach tego typu, np. pojemności, ciśnień, rysunków, zamknięć i urządzeń obniżających ciśnienie), zgodnie z 1.8.8.2;
  - (b) stosować zatwierdzony system jakości w zakresie projektowania, wytwarzania, badań i prób, zgodnie z 1.8.8.3;
  - (c) w odniesieniu do prób wymaganych w rozdziale 6.2.6, stosować zatwierdzony reżim badań, zgodnie z 1.8.8.4;
  - (d) wystąpić do wybranej jednostki Xa Umawiającej się Strony o zatwierdzenie systemu jakości w zakresie nadzoru nad wytwarzaniem i w zakresie prób; jeżeli wnioskujący nie ma siedziby na terytorium Umawiającej się Strony, to powinien on wystąpić w tej sprawie do wybranej jednostki Xa tej Umawiającej się Strony, do której odbędzie się transport, przed jego rozpoczęciem;
  - (e) w przypadku, gdy gotowy nabój gazowy jest montowany przez inne przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwa) z części wytworzonych przez wnioskującego, dostarczyć pisemne instrukcje montażu i napełniania w celu spełnienia wymagań zawartych w świadectwie badania typu.
- 1.8.8.1.4 Jeżeli wnioskujący i przedsiębiorstwa montujące lub napełniające naboje gazowe zgodnie z instrukcjami wnioskującego mogą wykazać przed jednostką Xa zgodność z przepisami 1.8.7.6, z wyłączeniem 1.8.7.6.1 (d) i 1.8.7.6.2 (b), to mogą one utworzyć służby kontroli wewnętrznej, które mogą wykonywać część lub całość badań i prób określonych pod 6.2.6.
- 1.8.8.2 Sprawdzenie typu konstrukcji**
- 1.8.8.2.1 Wnioskujący powinien przygotować dokumentację techniczną dla każdego typu naboju gazowego zawierającą zastosowaną normę (normy). Jeżeli wnioskujący wybrał do stosowania normę niewymienioną pod 6.2.6, to powinien załączyć tę normę do dokumentacji.
- 1.8.8.2.2 Wnioskujący powinien przechowywać dokumentację techniczną wraz z próbkami wyrobów danego typu i zapewnić jednostce Xa dostęp do nich w czasie trwania produkcji oraz w okresie co najmniej 5 lat licząc od daty wytworzenia ostatniego naboju gazowego zgodnego z odpowiednim świadectwem badania typu.
- 1.8.8.2.3 Po dokonaniu dokładnego sprawdzenia, wnioskujący powinien wystawić świadectwo typu konstrukcji ważne nie dłużej niż 10 lat; wnioskujący powinien załączyć to świadectwo do dokumentacji. Świadectwo uprawnia go do wytwarzania naboju gazowych danego typu we wskazanym okresie.
- 1.8.8.2.4 Jeżeli we wskazanym okresie zmienione zostaną wymagania techniczne ADR (w tym przywołane normy) w takim stopniu, że typ konstrukcji nie będzie z nimi zgodny, to wnioskujący powinien cofnąć swoje świadectwo badania typu oraz poinformować o tym właściwą jednostkę Xa.
- 1.8.8.2.5 Po dokonaniu dokładnego i pełnego przeglądu, wnioskujący może ponownie wystawić świadectwa typu konstrukcji na okres nie dłuższy niż 10 lat.

1.8.8.3   *Nadzór nad wytwarzaniem*

- 1.8.8.3.1   Procedura badania typu konstrukcji oraz proces wytwarzania powinny być przedmiotem przeglądu wykonywanego przez jednostkę Xa w celu zapewnienia, aby typ określony w świadectwie wystawionym przez wnioskującego i wytworzony produkt były zgodne ze świadectwem typu konstrukcji i odpowiednimi przepisami ADR. Jeżeli ma zastosowanie przepis 1.8.8.1.3 (e), to przedsiębiorstwa montujące i napełniające powinny być objęte tą procedurą.
- 1.8.8.3.2   Wnioskujący powinien zastosować odpowiednie środki w celu zapewnienia, aby proces wytwarzania był zgodny z odpowiednimi przepisami ADR oraz ze świadectwem typu konstrukcji wraz z załącznikami. Jeżeli ma zastosowanie przepis 1.8.8.1.3 (e), to przedsiębiorstwa montujące i napełniające powinny być objęte tą procedurą.
- 1.8.8.3.3   Jednostka Xa powinna:
- (a)   sprawdzić zgodność badania typu konstrukcji dokonanego przez wnioskującego oraz zgodność typu naboju gazowych z dokumentacją techniczną określoną pod 1.8.8.2;
  - (b)   sprawdzić, czy w wyniku procesu wytwarzania powstają wyroby zgodne z wymaganiami i dokumentacją, które mają zastosowanie do tego procesu; jeżeli gotowy nabój gazowy jest montowany przez inne przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwa) z części wytworzonych przez wnioskującego, to jednostka Xa powinna również sprawdzić, czy zmontowane i napełnione naboje gazowe są zgodne z odpowiednimi przepisami oraz czy właściwie są stosowane instrukcje dostarczone przez wnioskującego;
  - (c)   sprawdzić, czy pracownicy wykonujący połączenia nierozłączne i próby mają wymagane kwalifikacje i uprawnienia;
  - (d)   zapisać wyniki przeglądów.
- 1.8.8.3.4   Jeżeli ustalenia jednostki Xa wykażą niezgodności w zakresie świadectwa typu konstrukcji wystawionego przez wnioskodawcę lub niezgodności w procesie wytwarzania, to powinna ona zażądać od wnioskującego podjęcia odpowiednich działań lub cofnięcia świadectwa.

1.8.8.4   *Próba szczelności*

- 1.8.8.4.1   Wnioskujący oraz przedsiębiorstwa montujące i napełniające gotowe naboje gazowe zgodnie z instrukcjami wnioskującego, powinni:
- (a)   wykonać próby wymagane pod 6.2.6;
  - (b)   zapisać wyniki tych prób;
  - (c)   wystawić świadectwo zgodności jedynie dla tych naboju gazowych, które są w pełni zgodne z przepisami dotyczącymi sprawdzenia typu konstrukcji i odpowiednimi przepisami ADR, oraz które przeszły z wynikiem pozytywnym próby wymagane pod 6.2.6;
  - (d)   przechowywać dokumentację określoną pod 1.8.8.7 w czasie trwania produkcji oraz w okresie co najmniej 5 lat licząc od daty wytworzenia ostatniego naboju gazowego objętego danym zatwierdzeniem typu, w celu umożliwienia jednostce Xa przeprowadzania losowych kontroli;
  - (e)   nanieść trwałe i czytelne oznakowanie zawierające typ naboju gazowego, nazwę wnioskującego oraz datę produkcji lub numer serii; jeżeli - ze względu na brak miejsca - oznakowanie to nie może być w całości naniesione na naboju gazowym,

to powinno być ono naniesione na trwale dołączonej zawieszce lub umieszczone razem z nabojem gazowym w opakowaniu wewnętrznym.

1.8.8.4.2 Jednostka Xa powinna:

- (a) przeprowadzić niezbędne kontrole i próby w celu weryfikacji procedury dotyczącej sprawdzania typu konstrukcji przez wnioskującego, jak również, czy wytwarzanie i badanie wyrobu są przeprowadzane zgodnie ze świadectwem typu konstrukcji i odpowiednimi przepisami, niezwłocznie po rozpoczęciu wytwarzania danego typu naboju gazowych, a następnie w dowolnych odstępach czasu, ale nie rzadziej niż raz na trzy lata;
- (b) sprawdzić świadectwa dostarczone przez wnioskującego;
- (c) przeprowadzić próby wymagane pod 6.2.6 lub zatwierdzić program prób i upoważnić służby kontroli wewnętrznej do przeprowadzania tych prób.

1.8.8.4.3 Świadectwo powinno zawierać co najmniej:

- (a) nazwę i adres wnioskującego oraz - w przypadku, gdy gotowy nabój gazowy nie jest montowany przez wnioskującego lecz przez inne przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwa) zgodnie z instrukcjami pisemnymi wnioskującego - nazwy i adresy tych przedsiębiorstw;
- (b) powołanie wersji przepisów ADR oraz norm używanych do wytwarzania i prób;
- (c) wyniki badań i prób;
- (d) dane do oznakowania wymaganego pod 1.8.8.4.1 (e).

1.8.8.5 (Zarezerwowany)

1.8.8.6 Nadzór nad służbami kontroli wewnętrznej

Jeżeli wnioskujący lub przedsiębiorstwo montujące lub napełniające naboje gazowe utworzyły służby kontroli wewnętrznej, to mają zastosowanie przepisy 1.8.7.6 z wyłączeniem 1.8.7.6.1 (d) i 1.8.7.6.2 (b). Przedsiębiorstwo montujące lub napełniające naboje gazowe powinno spełniać odpowiednie przepisy obowiązujące wnioskującego.

1.8.8.7 Dokumenty

Stosuje się przepisy podane pod 1.8.7.7.1, 1.8.7.7.2, 1.8.7.7.3 i 1.8.7.7.5.

DZIAŁ 1.9

OGRANICZENIA W TRANSPORCIE WPROWADZANE PRZEZ WŁAŚCIWE WŁADZE

- 1.9.1 Zgodnie z artykułem 4, ustęp 1 ADR, wwóz towarów niebezpiecznych na terytorium Umawiających się Stron może być przedmiotem regulacji lub zakazów wynikających z przyczyn innych niż bezpieczeństwo podczas przewozu. Takie regulacje i zakazy powinny być opublikowane w odpowiedniej formie.
- 1.9.2 Z zastrzeżeniem przepisów podanych pod 1.9.3, Umawiająca się Strona może stosować wobec pojazdów przewożących na jej terytorium towary niebezpieczne w międzynarodowym ruchu drogowym dodatkowe przepisy, które nie są zawarte w ADR, pod warunkiem, że przepisy te nie są sprzeczne z artykułem 2 ustęp 2 niniejszej Umowy oraz, że są one zawarte w ustawodawstwie krajowym odnoszącym się w równym stopniu do pojazdów wykonujących przewozy towarów niebezpiecznych w krajowym ruchu drogowym na terytorium tej Umawiającej się Strony.
- 1.9.3 Zakres przepisów dodatkowych, o których mowa pod 1.9.2, obejmuje:
- (a) wymagania dodatkowe w zakresie bezpieczeństwa lub ograniczenia dotyczące pojazdów przejeżdżających przez budowle, takie jak mosty, pojazdów przewożonych środkami transportu kombinowanego, takimi jak promy lub pociągi, lub pojazdów wjeżdżających lub wyjeżdżających z portów lub innych terminali transportowych;
  - (b) wymagania dotyczące przestrzegania wyznaczonych dróg przejazdu w celu ominięcia obszarów handlowych lub zamieszkałych, obszarów o dużej wrażliwości ekologicznej, obszarów zawierających niebezpieczne instalacje przemysłowe lub dróg stwarzających poważne zagrożenie;
  - (c) wymagania w zakresie bezpieczeństwa dotyczące przejazdu lub postoju pojazdów przewożących towary niebezpieczne w przypadku wystąpienia ekstremalnych warunków pogodowych, trzęsienia ziemi, wypadku, działań technicznych, niepokojów społecznych lub działań wojennych;
  - (d) ograniczenia w ruchu pojazdów przewożących towary niebezpieczne w niektóre dni tygodnia lub roku.
- 1.9.4 Właściwa władza Umawiającej się Strony, która stosuje na swoim terytorium jakiegokolwiek przepisy dodatkowe, o których mowa pod 1.9.3 (a) i (d) powyżej, powinna powiadomić o tych przepisach Sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych, który z kolei powinien podać je do wiadomości Umawiających się Stron¹.

1.9.5 Ograniczenia przejazdu przez tunele

UWAGA: Przepisy dotyczące ograniczeń przejazdu pojazdów przez tunele drogowe podane są również w dziale 8.6.

1.9.5.1 Przepisy ogólne

Wprowadzając ograniczenia przejazdu pojazdów przewożących towary niebezpieczne przez tunel drogowy właściwa władza powinna zaliczyć ten tunel do jednej z kategorii

---

¹ Na stronie internetowej Sekretariatu Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ dostępny jest dokument „A General Guideline for the Calculation of Risks in the Transport of Dangerous Goods by Road” (<http://www.unece.org/trans/danger/danger.htm>).

tuneli określonych pod 1.9.5.2.2, biorąc pod uwagę charakterystykę tunelu, ocenę ryzyka z uwzględnieniem dostępności i odpowiedniości alternatywnych tras przejazdu i użycia innych rodzajów transportu oraz warunków zarządzania ruchem drogowym. Ten sam tunel może być zaliczony do więcej niż jednej kategorii tuneli, w zależności od pory dnia lub dnia tygodnia.

1.9.5.2 *Określenie kategorii tunelu*

1.9.5.2.1 Określenie kategorii tunelu powinno być dokonane z uwzględnieniem trzech głównych zagrożeń, które mogą spowodować liczne ofiary lub poważne uszkodzenia konstrukcji tunelu:

- (a) wybuchu;
- (b) uwolnienia gazu trującego lub lotnej cieczy trującej;
- (c) pożaru.

1.9.5.2.2 Ustala się pięć kategorii tuneli:

Tunel kategorii A:

Nie ma ograniczeń dotyczących transportu towarów niebezpiecznych;

Tunel kategorii B:

Ograniczenie dotyczy towarów niebezpiecznych zagrażających wybuchem o bardzo dużym zasięgu;

Powyższe kryterium spełniają następujące towary niebezpieczne ²:

Klasa 1:	Grupy zgodności A i L;
Klasa 3:	Kod klasyfikacyjny D (UN: 1204, 2059, 3064, 3343, 3357 i 3379);
Klasa 4.1:	Kody klasyfikacyjne D i DT; oraz
	Materiały samoreaktywne typu B (UN: 3221, 3222, 3231 i 3232);
Klasa 5.2:	Nadtlenki organiczne typu B (UN: 3101, 3102, 3111 i 3112).
W przypadku, gdy całkowita masa netto materiałów wybuchowych w jednostce transportowej jest większa niż 1000 kg:	
Klasa 1:	Podklasy 1.1, 1.2 i 1.5 (z wyjątkiem grup zgodności A i L).
W przypadku przewozu w cysternach:	
Klasa 2:	Kody klasyfikacyjne F, TF i TFC;
Klasa 4.2:	I grupa pakowania;
Klasa 4.3:	I grupa pakowania;
Klasa 5.1:	I grupa pakowania.
Klasa 6.1:	UN 1510

Tunel kategorii C:

Ograniczenie dotyczy towarów niebezpiecznych zagrażających wybuchem o bardzo dużym zasięgu, wybuchem o dużym zasięgu lub działaniem trującym o dużym zasięgu;

Powyższe kryterium spełniają następujące towary niebezpieczne ²:

² Niniejsza ocena została dokonana na podstawie rzeczywistych właściwości niebezpiecznych towarów, rodzaju jednostki ładunkowej oraz ilości przewożonych towarów.

- towary niebezpieczne objęte ograniczeniem określonym dla tunelu kategorii B; oraz
- następujące towary niebezpieczne:

Klasa 1:	Podklasy 1.1, 1.2 i 1.5 (z wyjątkiem grup zgodności A i L); oraz Podklasa 1.3 (grupy zgodności H i J);
Klasa 7:	UN 2977 i UN 2978.
W przypadku, gdy całkowita masa netto materiałów wybuchowych w jednostce transportowej jest większa niż 5000 kg:	
Klasa 1:	Podklasa 1.3 (grupy zgodności C i G).
W przypadku przewozu w cysternach:	
Klasa 2:	Kody klasyfikacyjne 2A, 2O, 3A i 3O oraz kody klasyfikacyjne zawierające wyłącznie literę T lub grupy liter TC, TO i TOC;
Klasa 3:	Kody klasyfikacyjne FC, FT1, FT2 i FTC w I grupie pakowania;
Klasa 6.1:	I grupa pakowania z wyjątkiem UN 1510;
Klasa 8:	Kod klasyfikacyjny CT1, CFT i COT w I grupie pakowania.

Tunel kategorii D:

Ograniczenie dotyczy towarów niebezpiecznych zagrażających wybuchem o bardzo dużym zasięgu, wybuchem o dużym zasięgu, działaniem trującym o dużym zasięgu lub dużym pożarem;

Powyższe kryterium spełniają następujące towary niebezpieczne ²:

- towary niebezpieczne objęte ograniczeniem określonym dla tunelu kategorii C; oraz
- następujące towary niebezpieczne:

Klasa 1:	Podklasa 1.3 (grupy zgodności C i G);
Klasa 2:	Kody klasyfikacyjne F, FC, T, TF, TC, TO, TFC i TOC;
Klasa 4.1:	Materiały samoreaktywne typów C, D, E i F; oraz UN: 2956, 3241, 3242 i 3251;
Klasa 5.2:	Nadtlenki organiczne typów C, D, E i F;
Klasa 6.1:	Kody klasyfikacyjne TF1, TFC i TFW w I grupie pakowania; oraz materiały trujące inhalacyjnie, dla których podano przepis szczególny 354 w kolumnie (6) tabeli A w dziale 3.2 oraz materiały trujące inhalacyjnie o numerach UN 3381 do 3390;
Klasa 8:	Kod klasyfikacyjny CT1, CFT i COT w I grupie pakowania;
Klasa 9:	Kody klasyfikacyjne M9 i M10.
W przypadku przewozu w cysternach lub luzem:	
Klasa 3:	
Klasa 4.2:	II grupa pakowania;
Klasa 4.3:	II grupa pakowania;
Klasa 6.1:	II grupa pakowania; oraz Kod klasyfikacyjny TF2, w III grupie pakowania;
Klasa 8:	Kody klasyfikacyjne CF1, CFT i CW1 w I grupie pakowania; oraz Kody klasyfikacyjne CF1 i CFT w II grupie pakowania
Klasa 9:	Kody klasyfikacyjne M2 i M3.

² Niniejsza ocena została dokonana na podstawie rzeczywistych właściwości niebezpiecznych towarów, rodzaju jednostki ładunkowej oraz ilości przewożonych towarów.

Tunel kategorii E:

Ograniczenie dotyczy wszystkich towarów niebezpiecznych z wyjątkiem UN: 2919, 3291, 3331, 3359 i 3373 oraz wszystkich towarów niebezpiecznych zgodnie z przepisami działu 3.4, jeżeli przewożone ilości przekraczają 8 ton całkowitej masy brutto na jednostkę transportową.

UWAGA: W przypadku towarów zaklasyfikowanych do UN 2919 lub UN 3331, ograniczenia ich przewozu przez tunele mogą stanowić część specjalnych warunków przewozu zatwierdzonych przez właściwą władzę (właściwe władze) na podstawie przepisów podrozdziału 1.7.4.2.

1.9.5.3 Przepisy dotyczące znaków i sygnałów drogowych oraz powiadamiania o ograniczeniach

- 1.9.5.3.1 Wprowadzanie zakazów przejazdu przez tunele i wskazywanie dróg alternatywnych powinno być dokonywane przez Umawiające się Strony w formie znaków i sygnałów drogowych.
- 1.9.5.3.2 W tym celu mogą być stosowane znaki C, 3^h i D, 10^a, 10^b, 10^c oraz sygnały, zgodnie z Konwencją o znakach i sygnałach drogowych (Wiedeń, 1968) oraz Porozumieniem europejskim uzupełniającym Konwencję o znakach i sygnałach drogowych (Genewa, 1971), z uwzględnieniem wykładni zawartej w Rezolucji o znakach i sygnałach drogowych (R.E.2) Głównej Grupy Roboczej do spraw transportu drogowego Komitetu Transportu Wewnętrznego EKG ONZ, z późniejszymi zmianami.
- 1.9.5.3.3 W celu ułatwienia międzynarodowego zrozumienia znaków, system znaków i sygnałów określony w Konwencji o znakach i sygnałach drogowych oparty jest na kształtach i barwach charakterystycznych dla każdej kategorii znaków, a także zawsze, w miarę możliwości, na używaniu obrazowych symboli zamiast napisów. W razie, gdy Umawiające się Strony uznają za konieczne wprowadzenie poprawek do przewidzianych znaków i symboli, poprawki te nie powinny zmieniać ich istotnych cech charakterystycznych. W przypadku, gdy Umawiające się Strony nie stosują Konwencji o znakach i sygnałach drogowych, przewidziane znaki i symbole mogą być zmienione pod warunkiem, że wprowadzone zmiany nie wpływają w istotny sposób na znaczenie tych znaków i symboli.
- 1.9.5.3.4 Znaki i sygnały drogowe stosowane w celu wprowadzenia zakazu wjazdu do tunelu pojazdów przewożących towary niebezpieczne powinny być umieszczone w miejscach, gdzie możliwy jest wybór drogi alternatywnej.
- 1.9.5.3.5 W przypadku wprowadzenia zakazu wjazdu do tunelu lub wskazania drogi alternatywnej, zastosowane znaki drogowe powinny być zaopatrzone w dodatkową tabliczkę, zgodnie z poniższym opisem:
- Brak znaku oznacza brak ograniczeń;
- Znak z dodatkową tabliczką z literą B: dotyczy pojazdów przewożących towary niebezpieczne objęte ograniczeniem określonym dla tunelu kategorii B;
- Znak z dodatkową tabliczką z literą C: dotyczy pojazdów przewożących towary niebezpieczne objęte ograniczeniem określonym dla tunelu kategorii C;
- Znak z dodatkową tabliczką z literą D: dotyczy pojazdów przewożących towary niebezpieczne objęte ograniczeniem określonym dla tunelu kategorii D;
- Znak z dodatkową tabliczką z literą E: dotyczy pojazdów przewożących towary niebezpieczne objęte ograniczeniem określonym dla tunelu kategorii E.

1.9.5.3.6 Ograniczenia przejazdu przez tunele mają zastosowanie do jednostek transportowych, dla których, zgodnie z przepisami rozdziału 5.3.2, wymagane jest oznakowanie tablicami barwy pomarańczowej i, w odniesieniu do tuneli kategorii E, ograniczenia te mają zastosowanie także do jednostek transportowych, dla których wymagane jest oznakowanie zgodnie z przepisami rozdziału 3.4.13 lub przewożących kontenery, dla których wymagane jest oznakowanie zgodnie z przepisami rozdziału 3.4.13.

Ograniczenia przejazdu przez tunele nie mają zastosowania do przewozu towarów niebezpiecznych wykonywanego zgodnie z przepisami rozdziału 1.1.3, za wyjątkiem, gdy pojazdy przewożące tego typu towary są oznakowane zgodnie z 3.4.13, z zastrzeżeniem 3.4.14³

1.9.5.3.7 Ograniczenia przejazdu przez tunele powinny być oficjalnie opublikowane i powszechnie dostępne. Umawiające się Strony powinny informować sekretariat Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (UNECE) o tych ograniczeniach, a sekretariat powinien umieszczać te informacje na swojej stronie internetowej.

1.9.5.3.8 Jeżeli, w celu zmniejszenia zagrożeń, Umawiające się Strony stosują szczególne wymagania dotyczące przejazdu niektórych lub wszystkich pojazdów przez tunele, dokonanie zgłoszenia przejazdu przed wjazdem do tunelu lub przejazd w konwoju eskortowanym przez pojazdy towarzyszące, to wymagania takie powinny być oficjalnie opublikowane i powszechnie dostępne.

---

³ lub zgodnie z przepisami 3.4.10, z zastrzeżeniem 3.4.11 ADR obowiązującymi do dnia 31 grudnia 2010 r., jeżeli przepisy przejściowe podane pod 1.6.1.20 mają zastosowanie.

DZIAŁ 1.10

PRZEPISY DOTYCZĄCE OCHRONY TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

UWAGA: *W rozumieniu niniejszego działu, ochrona oznacza środki ostrożności podejmowane w celu zminimalizowania ryzyka kradzieży lub użycia towarów niebezpiecznych niezgodnie z ich przeznaczeniem, prowadzącego do zagrożenia ludzi, mienia lub środowiska.*

1.10.1 Przepisy ogólne

- 1.10.1.1 Wszystkie osoby uczestniczące w przewozie towarów niebezpiecznych powinny stosować się, odpowiednio do zakresu swoich obowiązków, do wymagań niniejszego działu dotyczących ochrony tych towarów.
- 1.10.1.2 Towary niebezpieczne mogą być wydane do przewozu wyłącznie przewoźnikowi o ustalonej tożsamości.
- 1.10.1.3 Miejsca używane do czasowego przechowywania towarów niebezpiecznych podczas ich przewozu, znajdujące się w obrębie terminali, placów przeładunkowych, baz transportowych, placów postojowych i stacji rozrządowych powinny być odpowiednio chronione, dobrze oświetlone, a także – o ile jest to możliwe i wskazane – niedostępne dla osób postronnych.
- 1.10.1.4 Każdy członek załogi pojazdu przewożącego towary niebezpieczne powinien posiadać przy sobie dokument z fotografią potwierdzający jego tożsamość.
- 1.10.1.5 Kontrole stanu bezpieczeństwa określone pod 1.8.1 i 7.5.1.1 powinny obejmować sprawdzenie, czy zostały zastosowane odpowiednie środki ochrony.
- 1.10.1.6 Właściwa władza powinna prowadzić bieżącą ewidencję ważnych zaświadczeń o przeszkoleniu kierowców, określonych pod 8.2.1, wydanych przez tę władzę lub przez inną upoważnioną jednostkę.

1.10.2 Szkolenie w zakresie ochrony

- 1.10.2.1 Szkolenie oraz szkolenie doskonalące, określone w dziale 1.3, powinny obejmować również wiedzę na temat ochrony. Szkolenie doskonalące w zakresie ochrony nie jest ograniczone wyłącznie do zmian w przepisach.
- 1.10.2.2 Szkolenie w zakresie ochrony powinno obejmować rozpoznanie i charakterystykę zagrożeń, metody wykrywania i usuwania zagrożeń oraz działania podejmowane w przypadku naruszenia bezpieczeństwa. Jeżeli wymagane jest sporządzenie planu ochrony, to szkolenie powinno zawierać informacje o tym planie odpowiednio do zakresu obowiązków i odpowiedzialności osób szkolonych oraz do ich funkcji związanych z wykonaniem planu.
- 1.10.2.3 Szkolenie powinno być przeprowadzone lub weryfikowane przy zatrudnianiu na stanowiska związane z transportem towarów niebezpiecznych oraz powinno być okresowo uzupełniane szkoleniem doskonalącym.
- 1.10.2.4 Dokumenty potwierdzające przeprowadzenie wszystkich szkoleń w zakresie ochrony powinny być przechowywane przez pracodawcę i udostępniane pracownikowi lub właściwej władzy, na ich wniosek. Dokumenty powinny być przechowywane przez pracodawcę przez okres ustalony przez właściwą władzę.

1.10.3 Przepisy dotyczące towarów niebezpiecznych dużego ryzyka

1.10.3.1 Definicja towarów niebezpiecznych dużego ryzyka

1.10.3.1.1 „Towarami niebezpiecznymi dużego ryzyka” są towary, które mogą być użyte, niezgodnie ze swoim przeznaczeniem, w zamachach terrorystycznych i spowodować w ten sposób poważne następstwa w postaci licznych ofiar, masowych zniszczeń lub, szczególnie w przypadku klasy 7, społeczno-ekonomiczną dezorganizację.

1.10.3.1.2 Towarami niebezpiecznymi dużego ryzyka klas innych niż klasa 7 są towary wskazane w tabeli 1.10.3.1.2 poniżej i są przewożone w ilościach większych niż wskazane w tej tabeli.

Tabela 1.10.3.1.2: Wykaz towarów niebezpiecznych dużego ryzyka

Klasa	Podklasa	Materiał lub przedmiot	Ilość		
			Cysterna (l) ^c	Luzem (kg) ^d	Sztuki przesyłki (kg)
1	1.1	Materiały i przedmioty wybuchowe	a	a	0
	1.2	Materiały i przedmioty wybuchowe	a	a	0
	1.3	Materiały i przedmioty wybuchowe grupy zgodności C	a	a	0
	1.4	Materiały i przedmioty wybuchowe o numerach UN: 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456 oraz 0500	a	a	0
	1.5	Materiały i przedmioty wybuchowe	0	a	0
2		Gazy palne (kod klasyfikacyjny F)	3000	a	b
		Gazy trujące (kody klasyfikacyjne zawierające litery T, TF, TC, TO, TFC lub TOC) z wyłączeniem aerozoli	0	a	0
3		Materiały ciekłe zapalne I i II grupy pakowania	3000	a	b
		Materiały i przedmioty wybuchowe odczulone	0	a	0
4.1		Materiały i przedmioty wybuchowe odczulone	a	a	0
4.2		Materiały I grupy pakowania	3000	a	b
4.3		Materiały I grupy pakowania	3000	a	b
5.1		Materiały ciekłe utleniające I grupy pakowania	3000	a	b
		Nadchlorany, azotan amonowy, nawozy na bazie azotanu amonowego oraz azotan amonowy w emulsjach, zawiesinach lub w żelach	3000	3000	b
6.1		Materiały trujące I grupy pakowania	0	a	0
6.2		Materiały zakaźne kategorii A (UN 2814 i 2900, z wyjątkiem materiału pochodzenia zwierzęcego)	a	0	0
8		Materiały żrące I grupy pakowania	3000	a	b

^a Nie dotyczy.

^b Niezależnie od ilości towarów, przepisy rozdziału 1.10.3 nie mają zastosowania.

^c Wartość umieszczona w tej kolumnie ma zastosowanie wyłącznie, gdy przewóz w cysternie jest dopuszczony, zgodnie z rozdziałem 3.2 tabela A kolumna (10) lub (12). Dla materiałów, które nie są dopuszczone do przewozu w cysternach, instrukcje zawarte w tej kolumnie nie mają zastosowania.

^d Wartość umieszczona w tej kolumnie ma zastosowanie wyłącznie, gdy przewóz luzem jest dopuszczony zgodnie z rozdziałem 3.2 tabela A kolumna (10) lub (17). Dla materiałów, które nie są dopuszczone do przewozu luzem, instrukcje zawarte w tej kolumnie nie mają zastosowania.

1.10.3.1.3 Dla towarów niebezpiecznych klasy 7, materiałem promieniotwórczym wysokiego ryzyka jest materiał o aktywności równej lub większej od transportowego progu bezpieczeństwa wynoszącego 3 000 A₂ na jedną sztukę przesyłki (patrz także 2.2.7.2.2.1), z wyjątkiem następujących radionuklidów, dla których transportowy próg bezpieczeństwa jest podany w poniższej tabeli 1.10.3.1.3.

Tabela 1.10.3.1.3: Transportowe progi bezpieczeństwa dla określonych radionuklidów

Pierwiastek	Radionuklid	Transportowy próg bezpieczeństwa (TBq)
Ameryk	Am-241	0,6
Złoto	Au-198	2
Kadm	Cd-109	200
Kaliforn	Cf-252	0,2
Kiur	Cm-244	0,5
Kobalt	Co-57	7
Kobalt	Co-60	0,3
Cez	Cs-137	1
Żelazo	Fe-55	8000
German	Ge-68	7
Gadolin	Gd-153	10
Iryd	Ir-192	0,8
Nikiel	Ni-63	600
Pallad	Pd-103	900
Promet	Pm-147	400
Polon	Po-210	0,6
Pluton	Pu-238	0,6
Pluton	Pu-239	0,6
Rad	Ra-226	0,4
Ruten	Ru-106	3
Selen	Se-75	2
Stront	Sr-90	10
Tal	Tl-204	200
Tul	Tm-170	200
Iterb	Yb-169	3

1.10.3.1.4 W odniesieniu do mieszanin radionuklidów ustalenie, czy transportowy próg bezpieczeństwa został zachowany lub przekroczony, może być obliczone poprzez zsumowanie stosunków aktywności bieżącej każdego radionuklidu podzielonej przez transportowy próg bezpieczeństwa danego radionuklidu. Jeżeli suma ułamków jest mniejsza od 1, to oznacza, że transportowy próg bezpieczeństwa nie został osiągnięty ani przekroczony.

Te obliczenia mogą być wykonane przy zastosowaniu wzoru:

$$\sum_i \frac{A_i}{T_i} < 1$$

Gdzie:

A_i = aktywność radionuklidu *i* jaka występuje w sztuce przesyłki (TBq)

T_i = transportowy próg bezpieczeństwa radionuklidu *i* (TBq).

1.10.3.1.5 Jeżeli materiał promieniotwórczy stwarza dodatkowe zagrożenia innych klas, to kryteria podane w tabeli 1.10.3.1.2 powinny być także wzięte pod uwagę (patrz także 1.7.5).

1.10.3.2 *Plany ochrony*

1.10.3.2.1 Przewoźnicy, nadawcy i inni uczestnicy przewozu wymienieni pod 1.4.2 i 1.4.3, biorący udział w przewozie towarów niebezpiecznych dużego ryzyka (patrz tabela 1.10.3.1.2) lub materiałów promieniotwórczych dużego ryzyka (patrz tabela 1.10.3.1.3), powinni przyjąć, wdrożyć i stosować plan ochrony, który powinien obejmować co najmniej elementy określone pod 1.10.3.2.2.

1.10.3.2.2 Plan ochrony powinien zawierać co najmniej następujące elementy:

- (a) szczegółowy podział obowiązków w zakresie ochrony wraz ze wskazaniem kompetentnych i wykwalifikowanych osób, które posiadają odpowiednie uprawnienia do ich wykonywania;
- (b) wykaz towarów niebezpiecznych podlegających ochronie lub wykaz rodzajów towarów niebezpiecznych podlegających ochronie;
- (c) opis wykonywanych czynności i ocenę związanych z nimi zagrożeń, z uwzględnieniem postojów niezbędnych do wykonania operacji transportowych, przechowywania towarów niebezpiecznych – przed, podczas i po przewozie – w pojeździe, w cysternie lub w kontenerze, a także czasowego przechowywania towarów niebezpiecznych związanego ze zmianą rodzaju transportu lub środka transportu;
- (d) szczegółowy wykaz środków, które powinny być zastosowane w celu zminimalizowania zagrożeń, odpowiednio do zakresu obowiązków i odpowiedzialności uczestnika przewozu, obejmujący:
  - szkolenie;
  - procedury postępowania (np. reagowanie w stanach podwyższonego zagrożenia, kontrola pracowników nowoprzyjętych i zmieniających stanowiska);
  - działania praktyczne (np. wybór i korzystanie ze znanych tras przewozu, z uwzględnieniem dostępu do miejsc czasowego przechowywania towarów niebezpiecznych (określonych pod literą (c) oraz bliskości wrażliwych elementów infrastruktury);
  - wyposażenie i inne środki, które powinny być użyte w celu zminimalizowania zagrożeń;
- (e) skuteczne i aktualne procedury powiadamiania i postępowania w przypadkach zagrożeń, nieprzestrzegania zasad bezpieczeństwa i związanych z nimi zdarzeń;
- (f) procedury oceny i testowania planów ochrony oraz procedury przeglądów okresowych i aktualizacji tych planów;
- (g) środki zapewniające ochronę fizyczną informacji o transporcie zawartych w planie ochrony; oraz
- (h) środki zapewniające ograniczenie dostępu do informacji o operacjach transportowych zawartych w planie ochrony wyłącznie do osób upoważnionych. Środki te nie powinny pozostawać w sprzeczności z wymaganiami dotyczącymi podawania informacji zawartymi w innych przepisach ADR.

UWAGA: Przewoźnicy, nadawcy i odbiorcy powinni współpracować ze sobą oraz z właściwymi władzami w zakresie wymiany informacji o zagrożeniach, stosowania odpowiednich środków ochrony oraz postępowania w przypadku zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu.

- 1.10.3.3 W przypadku pojazdów przewożących towary niebezpieczne dużego ryzyka (patrz tabela 1.10.3.1.2) lub materiałów promieniotwórczych dużego ryzyka (patrz tabela 1.10.3.1.3) powinny być zastosowane urządzenia, układy lub działania skutecznie zapobiegające kradzieży tych pojazdów i ich ładunku. Zastosowanie wymienionych środków nie powinno utrudniać prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczej.
- UWAGA: W razie potrzeby, w przypadku, gdy odpowiednie urządzenia zostały już zainstalowane, do monitorowania towarów niebezpiecznych dużego ryzyka (patrz tabela 1.10.3.1.2) lub materiałów promieniotwórczych dużego ryzyka (patrz tabela 1.10.3.1.3) powinny być użyte systemy telemetryczne, inne metody lub urządzenia służące do śledzenia przemieszczania tych towarów.*
- 1.10.4 Zgodnie z przepisami podrozdziału 1.1.3.6, wymagania wskazane w rozdziałach 1.10.1, 1.10.2, 1.10.3 i podrozdziale 8.1.2.1 (d) nie mają zastosowania, jeżeli ilości towarów przewożonych w sztukach przesyłki w jednostce transportowej nie przekraczają odpowiednich ilości podanych pod 1.1.3.6.3, z wyjątkiem UN 0029, 0030, 0059, 0065, 0073, 0104, 0237, 0255, 0267, 0288, 0289, 0290, 0360, 0361, 0364, 0365, 0366, 0439, 0440, 0441, 0455, 0456 i 0500, z wyłączeniem sztuk przesyłek zawierających materiały o numerach UN 2910 i 2911, jeżeli poziom aktywności przekracza wartość A_2 , (patrz 1.1.3.6.2 tiret pierwsze). Ponadto, przepisy rozdziałów 1.10.1, 1.10.2, 1.10.3 i podrozdziału 8.1.2.1 (d) nie mają zastosowania w przypadku, gdy ilości towarów przewożonych w cysternach lub luzem w jednostce transportowej nie przekraczają odpowiednich ilości podanych pod 1.1.3.6.3. Dodatkowo przepisy tego działu nie mają zastosowania przy przewozie UN 2912 MATERIAŁ PROMIENIOTWÓRCZY, O NISKIEJ AKTYWNOŚCI WŁAŚCIWEJ (LSA-I) i UN 2913 MATERIAŁ PROMIENIOTWÓRCZY, PRZEDMIOTY SKAŻONE POWIERZCHNIOWO (SCO-I).
- 1.10.5 Wymagania niniejszego działu w odniesieniu do materiałów promieniotwórczych uważa się za spełnione, jeżeli zastosowano przepisy Konwencji o Ochronie Fizycznej Materiałów Jądrowych¹ oraz okólnik IAEA „The Physical Protection of Nuclear Material and Nuclear Facilities”².

---

¹ INFCIRC/274/Rev.1, IAEA, Vienna (1980).

² INFCIRC/225/Rev.4 (Corrected), IAEA, Vienna (1999).

